

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ & ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ
ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Πάγκαλος Αναστάσιος του Ιωάννη (Α.Μ. 2014010138)

Επιβλέπων Καθηγητής: Μουστάκης Βασίλειος

Χανιά, 2020

Copyright@2020: ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Η παρούσα διατριβή εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών στο Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης και το σύνολο του περιεχομένου της αποτελεί συνιδιοκτησία του Πολυτεχνείου Κρήτης και του φοιτητή, καθένας από τους οποίους έχει το δικαίωμα ανεξάρτητης χρήσης και αναπαραγωγής της (στο σύνολο ή τμηματικά) για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, σε κάθε περίπτωση αναφέροντας τον τίτλο και τον συγγραφέα και το Πολυτεχνείο Κρήτης όπου εκπονήθηκε η διπλωματική καθώς και τον Επιβλέποντα και την επιτροπή κρίσης.

Περίληψη

Η μελέτη αυτή έχει ως στόχο τον ποιοτικό προσδιορισμό του χαρακτήρα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ) των εταιρειών μέσα από τις διάφορες δράσεις που υλοποιούν στο πλαίσιο της Εταιρικής τους Υπευθυνότητας, καθώς και της διερεύνησης της ενσωμάτωσης των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης στη στρατηγική τους, εστιάζοντας στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις και οργανισμούς του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα σε Ελλάδα και Ευρώπη. Μελετώντας τη σχετική βιβλιογραφία διαπιστώσαμε ότι υπάρχει περιορισμένο υλικό για την ποσοτική και ποιοτική μέτρηση των αποτελεσμάτων των πολιτικών και των δράσεων Εταιρικής Υπευθυνότητας που επιδεικνύουν οι εταιρείες στο σύνολό τους, ακόμη και οι μεγάλες επιχειρήσεις. Ο κύριος στόχος αυτής της μελέτης είναι η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και του ποιοτικού χαρακτήρα των δράσεων που υλοποιούνται για τα επωφελούμενα μέρη τους (εργαζόμενοι, κοινωνία, περιβάλλον, κ.ά), εκτός του κανονιστικού πλαισίου, στο πλαίσιο της Εταιρικής Υπευθυνότητας των επιχειρήσεων. Για τη βελτίωση της κατανόησης των αρχών τόσο της βιώσιμης ανάπτυξης, όσο και της εταιρικής υπευθυνότητας και της ενσωμάτωσης αυτών στη στρατηγική των επιχειρήσεων, έγινε αρχικά διακριτή παρουσίαση του καθενός από αυτά. Ειδικότερα, προσδιορίστηκαν με σαφήνεια οι παραπάνω έννοιες και το νομοθετικό τους πλαίσιο, οι δυνατότητες εφαρμογής δράσεων στο πλαίσιο της Εταιρικής Υπευθυνότητας των επιχειρήσεων, τα οφέλη από την υιοθέτηση των αρχών αυτών, τα ενδιαφερόμενα μέρη, τα εργαλεία μέτρησης και η αποτύπωση της εφαρμογής τους στην πράξη. Για την ολοκλήρωσή της καταγράφηκε η διεθνής και ευρωπαϊκή εμπειρία και μελετήθηκε εκτενώς η ελληνική πραγματικότητα. Επιπρόσθετα, διερευνήθηκε η αιτιώδης σχέση της Βιώσιμης Ανάπτυξης και της Εταιρικής Υπευθυνότητας στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων και καταγράφηκαν τα εργαλεία αξιολόγησης της ΕΚΕ και οι αρμόδιοι φορείς για τον έλεγχο και την επιβράβευση καλών πρακτικών. Ειδικότερα, και πέραν της θεωρητικής προσέγγισης των αποτελεσμάτων των δράσεων ΕΚΕ των επιχειρήσεων για τις ίδιες και για τα ενδιαφερόμενα μέρη τους, εστίασαμε στην ποιοτική και, όπου αυτό ήταν δυνατό, και στην ποσοτική μέτρηση του χαρακτήρα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης που επιδεικνύουν, συγκρίνοντας τα ποσά που επένδυσαν σε δράσεις εταιρικής υπευθυνότητας με τα κέρδη τους προ τόκων και φόρων. Η συλλογή των δεδομένων για τις δράσεις ΕΚΕ που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις έγινε μέσω των Εκθέσεων-Δηλώσεων των επιχειρήσεων και των δημοσιευμένων πληροφοριών τους στις επίσημες ιστοσελίδες τους. Επίσης, καταγράφηκαν οι τομείς στους οποίους εστιάζουν οι δράσεις ΕΚΕ που υλοποιούν και για τις οποίες βραβεύονται, καθώς και συγκεκριμένα παραδείγματα δράσεων ανά κλάδο και εταιρεία, μελετώντας τις πέντε μεγαλύτερες οικονομικά εταιρείες στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Από τα δεδομένα που εξετάστηκαν για τις δέκα αυτές επιχειρήσεις και οργανισμούς, και τη σύγκριση αυτών, τα αποτελέσματα ήταν τα αναμενόμενα βάσει

της βιβλιογραφίας που είχε μελετηθεί και μπορούμε να ισχυριστούμε ότι προέκυψε συσχέτιση των δράσεων αυτών μεταξύ τους, χωρίς τον ακριβή προσδιορισμό της μεταξύ τους αλληλεπίδρασης. Επίσης, με βάση μελέτη που διενεργήθηκε, προσδιορίστηκαν και συγκεκριμένες ελλείψεις ως προς τον τρόπο αποτύπωσης της πληροφορίας και την πληρότητα αυτής, όπως επίσης, αναφέρθηκαν οι προβληματισμοί μας επί των διαδικασιών που ακολουθούνται, δίνοντας και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

Λέξεις – κλειδιά:

Βιώσιμη ανάπτυξη, εταιρική υπευθυνότητα, εταιρική κοινωνική ευθύνη, ΕΚΕ, στρατηγική επιχειρήσεων

Σελίδα αφιέρωσης

Η παρούσα διατριβή ολοκληρώνει τον πρώτο κύκλο σπουδών μου στο Πολυτεχνείο Κρήτης και ειδικότερα στο Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης. Η μελέτη διεξήχθη κατά τη διάρκεια του εαρινού, κυρίως, εξαμήνου του 2020, υπό την επίβλεψη του Καθηγητή Μουστάκη Βασίλειου. Θα ήθελα στο σημείο αυτό να εκφράσω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες στα άτομα εκείνα που συνέβαλαν καθοριστικά με την καθοδήγηση και την υποστήριξή τους στην ολοκλήρωση του εγγράφου. Πρώτα απ'όλα, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στον σύμβουλο καθηγητή μου, κ. Μουστάκη για την ευκαιρία που μου έδωσε να εργαστώ στο θέμα της υπεύθυνης επιχειρηματικότητας και βιώσιμης ανάπτυξης με μια σύγχρονη προσέγγιση, που άπτεται των ενδιαφερόντων μου, και για την πολύτιμη βοήθειά του, τη δημιουργική συνεργασία μας και τη συνεχή καθοδήγησή του καθόλη τη διάρκεια της έρευνας και της συγγραφής της παρούσας διατριβής. Η θετική και ενθαρρυντική στάση του και η έμπρακτη υποστήριξή του σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου ήταν πολύ σημαντική για εμένα. Πολλές ευχαριστίες οφείλω, επίσης, στους Καθηγητές του Τμήματος για τις πολύτιμες γνώσεις που μας προσέφεραν και την πολύ καλή συνεργασία που είχαμε, καθώς και στην οικογένειά μου για την έμπρακτη υποστήριξη που μου παρέχει όλα τα χρόνια της ζωής μου σε κάθε απόφαση που λαμβάνω και μου δίνει δύναμη να συνεχίσω να προσπαθώ για το καλύτερο, σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο.

Πάγκαλος Αναστάσιος

Χανιά

Δεκέμβριος, 2020

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 2.1: Ισόπλευρο τρίγωνο βιώσιμης ανάπτυξης

Εικόνα 2.2: Οι 17 στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ

Εικόνα 2.3: GRI Standards για την Οικονομία

Εικόνα 2.4: GRI Standards για το Περιβάλλον

Εικόνα 2.5: GRI Standards για την Κοινωνία

Εικόνα 2.6: Πεδία δράσης κατά ISO 26000

Εικόνα 4.1: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore στον τομέα της διαχείρισης κινδύνων

Εικόνα 4.2: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore στον τομέα της ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας

Εικόνα 4.3: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore στον τομέα της ενέργειας και κλιματικής αλλαγής

Εικόνα 4.4: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore στον τομέα της διαχείρισης νερού

Εικόνα 4.5: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore στον τομέα της διαχείρισης γης

Εικόνα 4.6: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore στον τομέα των υπεύθυνων προμηθειών

Εικόνα 4.7: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Εικόνα 4.8: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore για θέματα υπεύθυνης ιθαγένειας

Εικόνα 4.9: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore για θέματα προσωπικού

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1: Κατηγοριοποίηση Αρχών κατά GRI Reporting Standards.

Πίνακας 4.1: Οικονομικά στοιχεία Ομίλου ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) Α.Ε. για το έτος 2019 ...

Πίνακας 4.2: Κατανομή Κονδυλίων Κοινωνικής Υπευθυνότητας σε χιλιάδες €

Πίνακας 4.3: Συσχέτιση Αρχών Οικουμενικού Συμφώνου με τους ΣΒΑ και τους Δείκτες GRI για τον Όμιλο στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για το 2019

Πίνακας 4.4: Συσχέτιση Αρχών Οικουμενικού Συμφώνου με τους ΣΒΑ και τους Δείκτες GRI του Ομίλου στον τομέα της εργασίας για το 2019

Πίνακας 4.5: Συσχέτιση Αρχών Οικουμενικού Συμφώνου με τους ΣΒΑ και τους Δείκτες GRI του Ομίλου στον τομέα του περιβάλλοντος για το 2019

Πίνακας 4.6: Συσχέτιση Αρχών Οικουμενικού Συμφώνου με τους ΣΒΑ και τους Δείκτες GRI του Ομίλου για δράσεις του κατά της διαφθοράς το 2019

Πίνακας 4.7: Διακρίσεις και φορείς βράβευσης δράσεων ΕΚΕ για το 2019

Πίνακας 4.8: Οικονομικά στοιχεία Ομίλου ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. για το έτος 2019

Πίνακας 4.9: Συσχέτιση Αρχών Οικουμενικού Συμφώνου με τους ΣΒΑ για τον Όμιλο για το 2019

Πίνακας 4.10: Οικονομικά στοιχεία εταιρείας ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ Α.Ε. για το έτος 2019

Πίνακας 4.11: Συσχέτιση βασικής δραστηριότητας επιχείρησης με τους ΣΒΑ για το 2019

Πίνακας 4.12: Οικονομικά στοιχεία Ομίλου Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. για το έτος 2019

Πίνακας 4.13: Οικονομικά στοιχεία Ομίλου ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. για το έτος 2019

Πίνακας 4.14: Συσχέτιση βασικής δραστηριότητας ομίλου με τους ΣΒΑ για το 2019

Πίνακας 4.15: Οικονομικά και ποιοτικά στοιχεία των 5 μεγαλύτερων ευρωπαϊκών εταιρειών για το έτος 2019

Πίνακας 4.16: Συσχέτιση βασικής δραστηριότητας εταιρείας με τους ΣΒΑ για το 2019

Πίνακας 4.17: Συσχέτιση βασικής δραστηριότητας εταιρείας με τους ΣΒΑ για το 2019

Πίνακας 4.18: Συσχέτιση βασικής δραστηριότητας εταιρείας με τους ΣΒΑ για το 2019

Πίνακας 4.19: Παρουσίαση και σύγκριση δαπανών σε δράσεις ΕΚΕ με EBITDA

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

CPI: Corruption Perceptions Index (Δείκτης αντίληψης διαφθοράς)

CRI: Corporate Responsibility Index

GRI: Global Reporting Initiative

ISO: International Organization for Standardization

SDGs: Sustainable Development Goals

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΚΕ: Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

κ.ά: και άλλα

ΚΠΤΦΑ: Κέρδη Προ Τόκων και Φόρων

ΜμΕ: Μικρομεσαίες επιχειρήσεις

ΟΗΕ: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

ΟΟΣΑ: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

ΣΒΑ: Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη

Σελίδα Αφιέρωσης

Ευρετήριο εικόνων

Ευρετήριο πινάκων

Συντομογραφίες

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1 Εισαγωγή στο θέμα	1
1.2 Στόχοι από την εργασία	5
1.3 Επισκόπηση της διατριβής	6
2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	7
2.1 Εφαρμογή των Αρχών βιώσιμης ανάπτυξης & εταιρικής υπευθυνότητας στις επιχειρήσεις	7
2.1.1 Ορισμοί και πυλώνες βιώσιμης ανάπτυξης	8
2.1.2 Το Οικουμενικό Σύμφωνο και οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ	11
2.2 Η εταιρική κοινωνική ευθύνη στις επιχειρήσεις και στους οργανισμούς	14
2.2.1 Ορισμοί και ιστορική αναδρομή	14
2.2.2 Το νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ σχετικά με την ΕΚΕ	16
2.2.2.1 Εθνικά Σχέδια δράσης ΕΚΕ στην Ευρώπη και κοινά σημεία	16
2.2.2.2 Ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με την Εταιρική Υπευθυνότητα	18
2.3 Εργαλεία και πρότυπα συστήματα αναφοράς βιώσιμης ανάπτυξης και υπεύθυνης επιχειρηματικότητας	19

2.4 Μέσα ελέγχου και επιβράβευσης δράσεων ΕΚΕ στην Ελλάδα και αρμόδιοι Φορείς	25
---	----

3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	26
-----------------------	-----------

3.1 Χτίζοντας την έρευνα	26
--------------------------	----

3.1.1 Επιλογή δείγματος	27
-------------------------	----

3.1.2 Στατιστική επεξεργασία – Ανάλυση δεδομένων	28
--	----

4. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΚΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗ	28
---	-----------

4.1 Εισαγωγή στις δράσεις εταιρικής υπευθυνότητας των επιχειρήσεων και οργανισμών	28
---	----

4.2 Αναλύοντας τις δράσεις ΕΚΕ των μεγαλύτερων εταιρειών σε Ελλάδα και Ευρώπη	29
---	----

4.2.1. Εφαρμογή αρχών ΕΚΕ από τις πέντε μεγαλύτερες εταιρείες στην Ελλάδα	29
---	----

4.2.2 Εφαρμογή αρχών ΕΚΕ από τις πέντε μεγαλύτερες εταιρείες στην Ευρώπη	45
--	----

4.2.3 Σύγκριση δράσεων ΕΚΕ των μεγαλύτερων ελληνικών και ευρωπαϊκών εταιρειών	60
---	----

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑΣ	64
--	-----------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	66
---------------------	-----------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	73
--------------------	-----------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	77
---------------------	-----------

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγή στο θέμα

Ο απώτερος στόχος αυτής της μελέτης είναι η καταγραφή του τρόπου και του βαθμού ενσωμάτωσης των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης και της εταιρικής υπευθυνότητας στη στρατηγική των μεγαλύτερων ελληνικών και ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, μέσα από τις δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης που υλοποιούν και παρουσιάζουν και για τις οποίες αξιολογούνται σε μικρό ή μεγαλύτερο βαθμό από φορείς και συνδεδεμένα μέρη. Στο πλαίσιο αυτό, στο παρόν έγγραφο ελήφθησαν υπόψη οι τομείς στους οποίους επενδύουν και σχετίζονται με τους άξονες εταιρικής υπευθυνότητας, τόσο στο εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης (πχ εργαζόμενοι), όπως και στο εξωτερικό της περιβάλλον (κοινωνία, περιβάλλον, οικονομία), όσο και οι επιμέρους δράσεις τους, παρουσιάζοντάς τες ανά μέγεθος οικονομικής οντότητας ώστε να διευκολύνεται η συγκριτική μελέτη αυτών.

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη είναι μια πολιτική και πρακτική των επιχειρήσεων, όπου ενσωματώνουν οικειοθελώς κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα στη δραστηριότητά τους, τα οποία συνδυάζουν αρμονικά με τα οικονομικά τους συμφέροντα, αλλά και στις σχέσεις τους με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη τους, με γνώμονα τον σεβασμό για το άτομο, την κοινωνία και το περιβάλλον και είναι αναπόσπαστο μέρος της συνολικής Εταιρικής της Διακυβέρνησης και ένας εκ των πυλώνων του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης (Θανόπουλος, 2013). Ένα από τα πιο δύσκολα ζητήματα για τους διαχειριστές κάθε εταιρείας είναι να δημιουργήσουν αξία για τους μετόχους τους μέσω της ενίσχυσης της εταιρικής απόδοσης (Mak and Kusnadi, 2005). Οι Dhaliwal et al. (2011) απέδειξαν ότι η βιώσιμη ανάπτυξη πρέπει να ενσωματώνεται πλέον στη δραστηριότητα των εταιρειών και ότι οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται για την κοινωνική ευθύνη της κάθε επιχείρησης, ενισχύουν την ανταγωνιστική της ικανότητά της και αυξάνουν την αξία της.

Οι διάφοροι παράγοντες εταιρικής διακυβέρνησης έχουν διαφορετικές επιρροές στην αποκάλυψη των πληροφοριών που σχετίζονται με την εταιρική κοινωνική ευθύνη. Μελετώντας τη σχέση της ιδιοκτησίας κάθε εταιρείας με την αποκάλυψη των δράσεων που γίνονται στο πλαίσιο της εταιρικής της υπευθυνότητας (Shleifer and Vishny, 1997; La Porta et al., 2000), προκύπτει στενή διασύνδεση

των δύο εννοιών, δεδομένου ότι η ιδιοκτησία αποφασίζει για τη δημιουργία και την αποτελεσματικότητα της εταιρικής επιχείρησης, τη δομή διακυβέρνησης, τη διανομή του εταιρικού ελέγχου, τα δικαιώματα και τη φύση της σχέσης μεταξύ των ιδιοκτητών και των διαχειριστών.

Ενώ, οι πρόσφατες μελέτες των Vartiac (2016), Dominguesa et al. (2017) και Leitonienė (2015) για τις σχέσεις μεταξύ της εταιρικής διακυβέρνησης και της αποκάλυψης πληροφοριών για την κοινωνική ευθύνη με την αξία των επιχειρήσεων, επιβεβαίωσαν τα όσα παραπάνω αναφέρθηκαν και μάλιστα στις προτάσεις τους για περαιτέρω έρευνα υποδεικνύουν την αξιοποίηση υπολογιστικών μεθόδων για ανάλυση μεγάλων δεδομένων, προκειμένου να μετατραπούν οι κατακερματισμένες, ποικίλες και πολυδιάστατες πληροφορίες για την εταιρική κοινωνική ευθύνη σε πολύτιμους μηχανισμούς αποκάλυψης, προσφέροντας πλήρη ενημέρωση και νέα αξία για το κοινό.

Ωστόσο, αν και τα στοιχεία δείχνουν ότι τόσο η καινοτομία όσο και η ΕΚΕ πρέπει να θεωρηθούν σημαντικοί καθοριστικοί παράγοντες των δεικτών απόδοσης μιας επιχείρησης, οι μελέτες που ασχολούνται εμπειρικά με τις κοινές επιπτώσεις τους στην απόδοση είναι περιορισμένες (Mahmoud and Hinson, 2012, González-Ramos et al., 2014; Martínez-Conesa et al., 2017).

Σημειώνετε δε, ότι το μεγαλύτερο μέρος της ακαδημαϊκής έρευνας σχετικά με θέματα ΕΚΕ και βιώσιμης ανάπτυξης επικεντρώνει στις μεγάλες εταιρείες, ενώ για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ) έχουμε περιορισμένα έγγραφα, κυρίως, τα τελευταία χρόνια (Murillo and Lozano, 2006; Spence, 2007; Martínez-Conesa, 2017). Ωστόσο, θα πρέπει να συνυπολογιστεί το γεγονός ότι τόσο στις ανεπτυγμένες όσο και στις αναπτυσσόμενες χώρες, οι ΜΜΕ παρέχουν περισσότερο από το ήμισυ της απασχόλησης και συνεπώς κατέχουν σημαντικό μερίδιο στη γενική δημιουργία οικονομικής αξίας (Jamali, 2009; Murillo and Lozano, 2006). Μάλιστα, τα τελευταία χρόνια γίνεται μία συγκριτική μελέτη μεταξύ της εφαρμογής της ΕΚΕ στις μεγάλες εταιρείες και στις ΜμΕ (Campbell, 2007; McWilliams and Siegel, 2001; Lepoutre and Heene, 2006) χωρίς ωστόσο να καταγράφεται κάποια υπεροχή των μεγάλων εταιρειών και των πολυεθνικών. Παρόλα αυτά, είναι κοινά παραδεκτό ότι οι δράσεις των πολυεθνικών εταιρειών που αφορούν τις πολιτικές ΕΚΕ είναι πολύ ευκολότερο να εντοπιστούν, επειδή οι μεγάλες εταιρείες είναι γενικά πιο ορατές στην κοινωνία εν συγκρίσει με τις ΜμΕ και μπορεί ευκολότερα να εντοπιστεί το στάδιο της ΕΚΕ που έχουν φθάσει, απλά εξετάζοντας τις εκθέσεις βιωσιμότητας αυτών, τον κώδικα δεοντολογίας και άλλα έγγραφα πολιτικής ή την επίσημη συμμετοχή τους σε πρωτοβουλίες διάφορων φορέων (Wickert, 2014). Ωστόσο, στην περίπτωση των ΜμΕ, η έλλειψη τέτοιων εκθέσεων δεν σημαίνει απαραίτητα ότι δεν έχουν φθάσει σε υψηλό επίπεδο εμπλοκής της ΕΚΕ, αλλά πιθανόν να υποδηλώνει τη διαφορετική φύση της σύγκρισης των ΜΜΕ με τις πολυεθνικές εταιρείες και τους μεγάλους ομίλους και ότι τα εργαλεία που υπάρχουν για την υποστήριξη, αξιολόγηση και προβολή των δράσεων ΕΚΕ, τα οποία χρησιμοποιούνται συνήθως από τις μεγάλες οντότητες, δεν αντικατοπτρίζουν ούτε τα

υποκείμενα ηθικά κίνητρα, ούτε τις οργανωτικές ικανότητες των ΜΜΕ και είναι συνεπώς ακατάλληλα για αυτόν τον τύπο εταιρείας και πρέπει να αναζητηθούν νέα (Jenkins, 2006; Baumann - Pauly et al., 2013; Lepoutre and Heene, 2006; Spence, 2007). Σημαντική είναι και η μελέτη των Mousiolis et al. (2015), που επικεντρώνει, κυρίως, στο πόσο οι μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες μπορούν να αντιμετωπίσουν περιβαλλοντικά και κοινωνικά προβλήματα που προκύπτουν παγκοσμίως και τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να αναζητήσουν αυτές με τη σειρά τους στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) τις επιχειρηματικές τους στρατηγικές σε όλη την παραγωγική και εφοδιαστική αλυσίδα, είτε πρόκειται για προμηθευτές, διανομείς, πελάτες, είτε ως στόχο των δικών τους πολιτικών ΕΚΕ. Παρατήρησαν ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις διαθέτουν αρκετά οργανωτικά χαρακτηριστικά που είναι ευνοϊκά για την προώθηση της εφαρμογής των πρακτικών που σχετίζονται με την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, ενώ αντίθετα, οι πολυεπιχειρησιακοί φορείς διαθέτουν αρκετά χαρακτηριστικά που είναι ευνοϊκά για την προώθηση της εξωτερικής επικοινωνίας και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την ΕΚΕ, αλλά παράλληλα περιορίζουν την εσωτερική τους εφαρμογή. Εξετάστηκαν επίσης θέματα, όπως το πόσο διαφορετική είναι η αφοσίωση του προσωπικού, οι ευαισθησίες των επιχειρήσεων σε κοινωνικά θέματα, οι κρίσιμες αποφάσεις της διοίκησης μεταξύ των ΜΜΕ και των πολυεθνικών και ο τρόπος με τον οποίο επηρεάζουν την εμπλοκή των ενδιαφερομένων μερών σε αυτή τη στρατηγική λήψη αποφάσεων, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι οι πρακτικές της ΕΚΕ είναι πολύ πιο αποτελεσματικές όταν εφαρμόζονται από τις ΜΜΕ, αλλά είναι επίσης σημαντικό ότι επικεντρώνονται σε ένα τοπικό περιβάλλον, σε αντίθεση με τις πολυεθνικές και τους μεγάλους επιχειρηματικούς ομίλους που δύνανται να αντιμετωπίζουν ένα πολύ πιο περίπλοκο και μεγαλύτερο κοινωνικό περιβάλλον κι επίσης, οι πόροι, στις ΜΜΕ και στις μεγάλες, διαχειρίζονται με απόλυτα διαφορετική προσέγγιση και οφείλουν οι υπεύθυνοι για τη λήψη αποφάσεων να λαμβάνουν μεγάλη προσοχή κάθε φορά προκειμένου να εξασφαλίσουν επιτυχή αποτελέσματα.

Ήδη υπάρχει πολύ υλικό διαθέσιμο προς μελέτη για κάθε ένα από τα επιμέρους θέματα και έχουν αναπτυχθεί σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό από διάφορους ερευνητές ανά τον κόσμο, από διάφορα γνωστικά πεδία προερχόμενοι, χωρίς ωστόσο να φτάνει σε έκταση και ανάλυση, εκείνο άλλων συναφών θεμάτων, με ελλείψεις που εστιάζουν στην ποσοτική μέτρηση των αποτελεσμάτων και του οφέλους που προκύπτουν από την υλοποίησή τους τόσο σε επίπεδο επιχείρησης, όσο και για τα συνδεδεμένα μέρη τους. Αυτό, στην περίπτωση της Ελλάδας είναι πιο εμφανές, αφού μέχρι σήμερα, δεν έχει χαραχτεί επισήμως Εθνική Στρατηγική για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη των εταιρειών, όπως συμβαίνει σε άλλες χώρες της Ευρώπης και του κόσμου και ελλείπει κεντρικού

σχεδιασμού και ελεγκτικών μηχανισμών, οι ιδιωτικοί φορείς που έχουν αναλάβει να υποκαταστήσουν σε κάποιο βαθμό τον ρόλο του δημοσίου τομέα, εφαρμόζουν δικά τους πρότυπα και θεσπίζουν δικά τους κριτήρια για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας και της διάχυσης του αποτελέσματος των δράσεων ΕΚΕ των επιχειρήσεων και οργανισμών (European Commission, Compedium, 2014). Ωστόσο, η χρησιμότητα της επιστημονικής έρευνας στα επιμέρους θέματα που εξετάζονται στο έγγραφο αυτό, είναι καθοριστικής σημασίας. Από τη μελέτη της βιβλιογραφίας και την καταγραφή του νομοθετικού πλαισίου που διέπει τη διαχείριση την Εταιρική Υπευθυνότητα, προκύπτει ότι τα τελευταία χρόνια, η Ευρώπη έχει αναλάβει μια σειρά πρωτοβουλιών και έχει προωθήσει μια σειρά κανονισμών για τη συμβολή των εταιρειών στη βιώσιμη ανάπτυξη μέσα από την εφαρμογή δράσεων που στοχεύουν σε όλα τα συνδεδεμένα μέρη τους, σε αμοιβαία επωφελή βάση και με όρους διαφάνειας. Η τελευταία νομοθετική πρωτοβουλία ήταν η πρωτοβουλία της Γαλλικής Εθνοσυνέλευσης το 2015 για να παρθούν μέτρα υποχρεωτικής εφαρμογής για την εταιρική κοινωνική ευθύνη από την Ε.Ε. μέσα από μια Οδηγία που θα στόχευε στην άμβλυνση των αποκλίσεων των μέτρων που λαμβάνουν οι χώρες της Ευρώπης σε μια σειρά κοινωνικά ζητήματα, κυρίως, όσον αφορά στα δικαιώματα των εργαζομένων και στο περιβάλλον, και για την οποία ψήφισε θετικά και η Ελλάδα το 2016, χωρίς ωστόσο να έχει ακόμη νομοθετηθεί. Η έννοια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, συνεχώς εξελίσσεται από το 1960 που έκανε την εμφάνισή της. Η Ευρώπη έδωσε έναν πρώτο επίσημο ορισμό το 2001 μέσω της Πράσινης Βίβλου ορίζοντάς τη ως την έννοια εκείνη σύμφωνα με την οποία οι εταιρίες ενσωματώνουν σε εθελοντική βάση κοινωνικές και περιβαλλοντικές ανησυχίες στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες και στις επαφές τους με τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2001). Από τότε, μέχρι και σήμερα η σημασία της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης γίνεται όλο και πιο κατανοητή και η αξία της, την έχει ενσωματώσει στο DNA των επιχειρήσεων. Η επιχειρηματική πραγματικότητα έχει αλλάξει και οι εταιρίες, ιδίως οι μεγαλύτερες ή όσες είναι μέλη πολυεθνικών, γνωρίζουν σήμερα πως δεν αρκεί να στοχεύουν στην αύξηση των κερδών τους, αλλά θα πρέπει να ενδιαφέρονται και για το κοινωνικό και περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα (Bernstein, 2000, Lindgreen & Swaen, 2010).

Ως εκ τούτου, είναι σημαντική η κατανόηση του τρόπου επιλογής των δράσεων ΕΚΕ από τις εταιρείες, της συσχέτισης με τα οικονομικά της μεγέθη και τα οφέλη που προκύπτουν τόσο για την ίδια, όσο και για τα συνδεδεμένα μέρη της. Εξαιτίας αυτής της νέας πραγματικότητας, υπάρχει επείγουσα ανάγκη για έρευνα που θα σχετίζεται με τις κοινωνικές, περιβαλλοντικές, οικονομικές και εργασιακές διαστάσεις του σχεδιασμού και της υλοποίησης δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο της εταιρικής υπευθυνότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης από τις μεγάλες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, επιδιώκοντας τον ποιοτικό και ποσοτικό προσδιορισμό τους. Για τον λόγο αυτό, εκτιμήσαμε ότι μία σύνθεση των επιμέρους παραμέτρων αποτελεί ενδιαφέρον

αντικείμενο μελέτης. Ως επακόλουθο αυτού του συλλογισμού, προέκυψε η ανάγκη αποτύπωσης κάποιων συγκεκριμένων εταιρειών εντός του ελλαδικού και ευρωπαϊκού χώρου, προκειμένου να κατανοηθούν σε βάθος αυτοί οι προβληματισμοί και να γίνει μία καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, η οποία θα εξεταζόταν με μία κριτική ματιά, συγκρινόμενη με τη διεθνή και ευρωπαϊκή εμπειρία. Για τον σκοπό αυτό, επιλέχθηκε να μελετηθούν μόνο μεγάλες επιχειρήσεις. Δεδομένης αυτής της εμπειρίας, αλλά και λόγω της επιλογής των δέκα εταιρειών που είχαν τα μεγαλύτερα μεγέθη σε Ελλάδα και Ευρώπη, αποφασίσθηκε να καταγραφούν αρχικά τα βασικά οικονομικά τους μεγέθη, καθώς και ο κλάδος δραστηριότητάς τους, το αν είναι εισηγμένες ή μη στο Χρηματιστήριο και ο αριθμός εργαζομένων που απασχολούν, ώστε να διερευνηθεί μέσα από την παρουσίαση των δράσεων ΕΚΕ που υλοποιούν ανά τομέα, η επιλογή τους στην πράξη βάσει και των δυνατοτήτων τους να τις σχεδιάσουν και να τις ολοκληρώσουν και να επιδιωχθεί μία πιο ολιστική προσέγγιση του ζητήματος.

Όπως είναι φανερό, ο κύριος στόχος της παρούσας διατριβής, συνοψίζεται στη βελτίωση της κατανόησης των δράσεων που σχεδιάζουν και υλοποιούν οι εταιρείες στο πλαίσιο της εταιρικής τους υπευθυνότητας, πέραν των τομέων στις οποίες εφαρμόζονται που έχουν εκτενώς μελετηθεί από πολλούς ερευνητές, και σε συνδυασμό με τον κλάδο δραστηριότητάς τους και τα οικονομικά τους μεγέθη.

1.2 Στόχοι από την εργασία

Βάσει του παραπάνω σχεδιασμού, προκύπτουν οι επιμέρους στόχοι της έρευνας, οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι:

- Να μελετηθεί και να καταγραφεί η αιτιώδης σχέση της Βιώσιμης Ανάπτυξης και της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης με την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και να αναδειχθεί η ανάγκη υιοθέτησης πρότυπων συστημάτων μέτρησης αυτών.
- Να καταγραφεί η υποχρεωτική αποτύπωση των δράσεων ΕΚΕ των επιχειρήσεων και των οργανισμών στο πλαίσιο της αναγκαίας χρηματοοικονομικής πληροφόρησης αυτών και των εργαλείων που χρησιμοποιούνται για τον σκοπό αυτό, κυρίως, για τις μεγάλες.
- Να διερευνηθεί ο τρόπος και ο βαθμός ενσωμάτωσης των αρχών βιώσιμης ανάπτυξης και Εταιρικής Υπευθυνότητας στις δράσεις που υλοποιούνται από τις επιχειρήσεις/οργανισμούς, πέραν της κανονιστικής τους συμμόρφωσης.

- Να καταγραφεί η εφαρμογή δράσεων ΕΚΕ και τα αντίστοιχα ποσά που επενδύονται από συγκεκριμένες, μεγάλες επιχειρήσεις – σε ελληνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο – μέσω των στοιχείων που οι ίδιες οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν, και να συγκριθούν τα μεγέθη, και να καταγραφούν τα συστήματα αξιολόγησης και αποτίμησης αυτών από ιδιωτικούς φορείς και δίκτυα επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ΕΚΕ και ειδικότερα, όσον αφορά στην επιβράβευση καλών πρακτικών και να εξαχθούν ανάλογα συμπεράσματα.

1.3 Επισκόπηση της διατριβής

Αρχικά, σε αυτό το πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια εισαγωγή στο θέμα με ανάδειξη της χρησιμότητας της επιστημονικής έρευνας στα επιμέρους θέματα που εξετάζουμε στην παρούσα διατριβή, καθώς και μια παράθεση βασικών πληροφοριών από τη διαθέσιμη βιβλιογραφία που μελετήσαμε και επιδιώκεται μια σύντομη παρουσίαση των κύριων στόχων και του πεδίου εφαρμογής της παρούσας μελέτης η οποία εστιάζει στην εταιρική υπευθυνότητα με τη μελέτη της ενσωμάτωσης των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης και τις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης στη στρατηγική των επιχειρήσεων. Στο δεύτερο κεφάλαιο, στο θεωρητικό μέρος, γίνεται αρχικά μία παρουσίαση των βασικών στοιχείων που αφορούν στη βιώσιμη ανάπτυξη, όπως είναι το εννοιολογικό του πλαίσιο και οι πυλώνες του, καθώς και μια καταγραφή των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ. Συνεχίζουμε με τα βασικά σημεία που αφορούν στην εταιρική κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων και των οργανισμών, αναλύοντας το εννοιολογικό και θεσμικό πλαίσιο, καθώς και τα δεδομένα που επικρατούν σε Ελλάδα και Ευρώπη, κυρίως. Η προσέγγιση γίνεται με διασύνδεση των παραπάνω εννοιών και αρχών, της βιώσιμης ανάπτυξης και εταιρικής υπευθυνότητας, και ιδίως, πέραν του θεωρητικού τους πλαισίου, της εφαρμογής τους στην πράξη, καθώς και των εργαλείων αναφοράς τους, των μέσων ελέγχου και των φορέων που έχουν το τεχνικό υπόβαθρο να υποστηρίζουν και να αξιολογούν, σε ορισμένο βαθμό, τις δράσεις τους. Ακολουθεί η καταγραφή της μεθοδολογίας βάσει της οποίας οδηγηθήκαμε στον σχεδιασμό της δικής μας έρευνας, από την επιλογή του δείγματος μέχρι την παρουσίαση των εξαγόμενων αποτελεσμάτων και της μεθόδου απεικόνισης και ανάλυσης αυτών. Εν συνεχεία παρουσιάστηκαν οι σημαντικότερες δράσεις εταιρικής υπευθυνότητας που υλοποίησαν, και σε αρκετές περιπτώσεις βραβεύθηκαν για αυτές, οι μεγαλύτερες εταιρείες σε ελληνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για το οικονομικό έτος 2019 – τελευταία οικονομική χρήση, με συγκριτική προσέγγιση αυτών. Τα αποτελέσματα καταγράφονται και αναλύονται, ενώ τα τελικά συμπεράσματα και οι προτάσεις για περαιτέρω έρευνα και ανάλυση, έρχονται στο τέλος της μελέτης αυτής.

2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

2.1 Εφαρμογή των Αρχών βιώσιμης ανάπτυξης και εταιρικής υπευθυνότητας στις επιχειρήσεις

Τα τελευταία χρόνια, οι έννοιες της εταιρικής βιωσιμότητας, της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, των εταιρικών κοινωνικών επιδόσεων και της περιβαλλοντικής διαχείρισης έλαβαν όλο και περισσότερη προσοχή τόσο από ακαδημαϊκούς όσο και από επαγγελματίες. Σύμφωνα με τους Bansal (2005) και White (2009) η εταιρική βιωσιμότητα επιτυγχάνεται στη διασταύρωση της οικονομικής ανάπτυξης, της περιβαλλοντικής προστασίας και της κοινωνικής ευθύνης. Συνεπώς, η διαχείριση της εταιρικής βιωσιμότητας είναι μια στρατηγική και κερδοσκοπική εταιρική αντίδραση σε περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα που προκαλούνται από τις δραστηριότητες του οργανισμού (Saltzman et al., 2005).

Οι έρευνες για την εταιρική βιωσιμότητα καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι πρέπει να εξεταστούν αυτές οι τρεις διαστάσεις, καθώς και οι επιπτώσεις και οι αλληλεπιδράσεις τους. Επιμέρους προοπτικές του θέματος, είναι η κοινωνική προοπτική που απαιτεί από τις επιχειρήσεις να ενεργούν υπεύθυνα έναντι των καταναλωτών, των επενδυτών και της κυβέρνησης και να διαχειρίζονται υπεύθυνα τα εσωτερικά επιχειρησιακά ζητήματα προωθώντας τους εργαζόμενους με τρόπους που να δημιουργούν αξία για την επιχείρηση (Eesley and Lenox, 2006; Freeman et al., 2010), ενώ όσον αφορά την περιβαλλοντική διάσταση, η προστασία του περιβάλλοντος και η αύξηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων βρίσκονται στο επίκεντρο των ζητημάτων βιωσιμότητας που πρέπει να ληφθούν υπόψη (Baumgartner, 2014). Οι οικονομικοί, κοινωνικοί και περιβαλλοντικοί περιορισμοί δεν είναι απλά αναλυτικές έννοιες, αλλά αντιπροσωπεύουν οδηγούς που μια επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιήσει για να ευθυγραμμίσει το επιχειρηματικό μοντέλο με την επιχειρηματική στρατηγική. Η ΕΚΕ συσχετίζεται συνήθως με την προσέγγιση της ενσωμάτωσης των κοινωνικών και περιβαλλοντικών πτυχών στις εταιρικές δραστηριότητες, ενώ η ακαδημαϊκή κοινότητα έχει δείξει ότι ο προσανατολισμός της ΕΚΕ είναι το κλειδί για την τόνωση της μακροπρόθεσμης σταθερότητας, της ανάπτυξης και των βιώσιμων επιδόσεων σε ένα δυναμικό και μεταβαλλόμενο περιβάλλον (Luo and Homburg, 2007; Gyves and O'Higgins, 2008; Prado-Lorenzo et al. 2008). Σύμφωνα με τους

Heikkurinen και Bonnedahl (2013), ο προσανατολισμός της αειφόρου ανάπτυξης υποστηρίζει ότι οι οργανώσεις έχουν την ευθύνη να αναλάβουν τη στρατηγική ευθύνη για την εταιρική βιωσιμότητα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει υιοθετήσει από το 2011 έναν πρόσφατο ορισμό για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, ορίζοντάς την ως την «ευθύνη των επιχειρήσεων για την επίδρασή τους στην κοινωνία» επιδιώκοντας να δείξει έτσι τη δυνατότητα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης μέσα από ένα σύνολο αξιών να συμβάλλει στη μετάβαση σε ένα βιώσιμο οικονομικό σύστημα.

Από τη μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας, προκύπτουν συγκεκριμένα οφέλη από την υιοθέτηση αρχών ΕΚΕ τα οποία συνοψίζονται στα εξής:

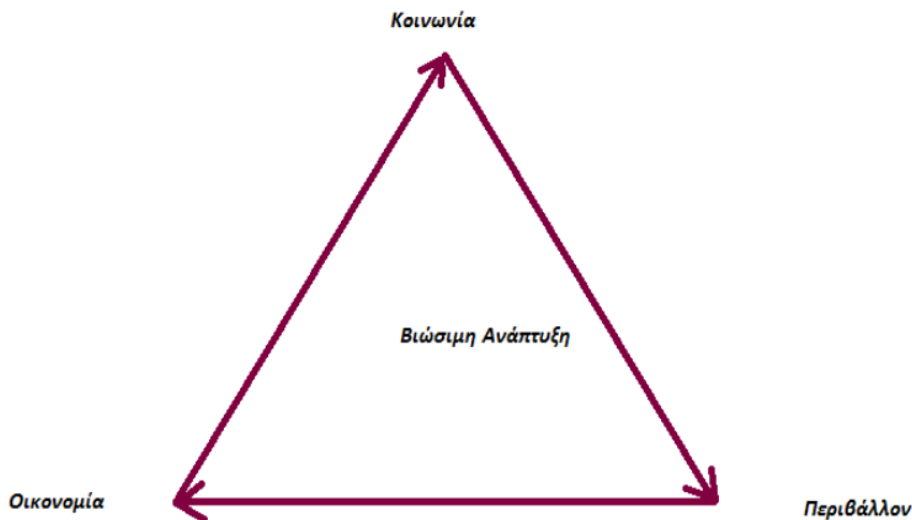
- ✓ Ενίσχυση της αξίας του εμπορικού σήματος και της εταιρικής φήμης
- ✓ Θετική εικόνα στα ενδιαφερόμενα μέρη
- ✓ Μεγαλύτερη κοινωνική αναγνώριση
- ✓ Καλύτερη διαχείριση πιθανών κινδύνων και κρίσεων
- ✓ Ικανοποιημένο εργατικό δυναμικό και εργαζόμενοι
- ✓ Αποδοτικές σχέσεις με την κυβέρνηση, την τοπική κοινότητα και τους συνεργάτες
- ✓ Διεύρυνση του πελατολογίου
- ✓ Αξιοποίηση ειδικών κεφαλαίων και χρηματοδοτήσεων
- ✓ Οικονομίες κόστους με την καλύτερη χρήση πόρων

Αν και αρκετές χώρες και επιχειρήσεις έχουν ενσωματώσει την ΕΚΕ στις διαδικασίες τους και την οργανωτική δομή τους, ωστόσο πολλές εταιρείες στην ΕΕ δεν έχουν ακόμη ενσωματώσει πλήρως τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές ανησυχίες στις δραστηριότητές τους και αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι μόνο τα 15 κράτη-μέλη της ΕΕ διαθέτουν εθνικά σχέδια στρατηγικής για την προώθηση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης (European Commission, Compedium, 2014), ενώ κατά τη στιγμή της σύνταξης του παρόντος εγγράφου η Ελλάδα δεν έχει ακόμη εφαρμόσει εθνική πολιτική για το θέμα αυτό παρότι βρίσκεται στην τελική φάση υλοποίησης σχετικού Σχεδίου.

2.1.1 Ορισμοί και πυλώνες βιώσιμης ανάπτυξης

Ο όρος «βιωσιμότητα» έχει πολλές και διαφορετικές διαστάσεις. Η Βιώσιμη Ανάπτυξη αποτελεί έννοια-κλειδί στον αιώνα μας και μία μεγάλη πρόκληση για όλη την ανθρωπότητα, με αποτέλεσμα να εξελίσσεται διεθνώς σε μία σημαντική προτεραιότητα τόσο των κυβερνήσεων όσο και των οργανισμών, των επιχειρήσεων αλλά και της κοινωνίας των πολιτών εν γένει. Επιδιώκοντας να δοθεί ένας ορισμός για την έννοια της «βιώσιμης ανάπτυξης», διαπιστώνουμε ότι δεν υπάρχει απόλυτη συμφωνία. Για αρκετούς μελετητές, η βιώσιμη ανάπτυξη είναι μια ασαφής ιδέα που αναδιαμορφώνεται και την ορίζουν ως μια έννοια που ενσωματώνει τρία βασικά στοιχεία: την

οικονομική, την οικολογική και την κοινωνική ανάπτυξη (Rokos, 2012). Ωστόσο, ο πιο δημοφιλής ορισμός της, ανήκει στην πρώτη πρωθυπουργό της Νορβηγίας GroHarlemBrundtland, η οποία ως πρόεδρος της Παγκόσμιας Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, παρέδωσε στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 1987, την αναφορά της, με τίτλο «Our common future», γνωστή ως «BrundtlandReport». Στη παρούσα αναφορά, η αειφόρος ή βιώσιμη ανάπτυξη, ορίστηκε ως «η ανάπτυξη που έχει ως στόχο να καλύψει τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να υπονομεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ανταποκριθούν στις δικές τους ανάγκες» (1987, Brundtland Commission). Αν και έχουν διατυπωθεί αρκετοί ορισμοί, αυτός φαίνεται να είναι ο πιο περιεκτικός. Ακολούθησε η Σύνοδος Κορυφής του Ρίο το 1992 με τη συμμετοχή 178 χωρών και την υπογραφή πέντε συμφωνιών για κοινά περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά θέματα, όπου διατυπώθηκε και επίσημα ο ορισμός της βιώσιμης ανάπτυξης ως η ανάπτυξη εκείνη που παρέχει μακροπρόθεσμα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη φροντίζοντας τις ανάγκες της παρούσας και των μελλοντικών γενεών (Nations, 1992). Μεταξύ των συμφωνιών ήταν και η Ατζέντα 21, ένα παγκόσμιο σχέδιο δράσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη, όπου προτείνεται η ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων για τη ευημερία των μελλοντικών γενεών στο ίδιο επίπεδο με εκείνη των προηγούμενων και προκύπτει η ανάγκη σχεδιασμού ενός σύνθετου δείκτη βιώσιμης ανάπτυξης υποστηρικτικού για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Ακολούθησαν, οι συνθήκες του Μάαστριχτ (1992), του Άμστερνταμ (1997) και η Παγκόσμια Σύνοδος Κορυφής στο Γιοχάνεσμπουργκ (2002), που επιβεβαίωσαν την αναγκαιότητα της βιώσιμης ανάπτυξης και την καθιέρωσαν ως έννοια στη διεθνή κοινότητα. Αναφορικά με τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη, αυτή υιοθετήθηκε για πρώτη φορά στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Goteburg (2001) και αναπτύχθηκε και στη συνέχεια, ωστόσο κοινός άξονας όλων των κειμένων είναι ότι η βιώσιμη ανάπτυξη δεν είναι μία στατική κατάσταση, αλλά μία συνεχής πορεία αλλαγής και προσαρμογής, με στόχο την ικανοποίηση των τωρινών αναγκών, χωρίς όμως τη μείωση όμως των δυνατοτήτων των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν και τις δικές τους ανάγκες, μέσα από την ισόρροπη και ισότιμη επιδίωξη και των τριών πυλώνων της βιώσιμης ανάπτυξης: Οικονομία – Περιβάλλον – Κοινωνία. Το τρίγωνο αυτό, της βιώσιμης ανάπτυξης απεικονίζει την ανάγκη συμπίεσης της οικονομικής ανάπτυξης με την περιβαλλοντική προστασία και την κοινωνική συνοχή (Munasinghe, 2013).

Εικόνα 2.1: Ισόπλευρο τρίγωνο βιώσιμης ανάπτυξης

Οι πυλώνες αυτοί, αναγνωρίστηκαν από τη Παγκόσμια Σύνοδο Κορυφής του ΟΗΕ, το 2005, στο Στρασβούργο και είναι φανερό ότι αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και δεν αλληλοαναιρούνται, ενώ ο κάθε ένας έχει διαφορετική ιεραρχική θέση στην δυναμική αυτή διαδικασία. Οι αριθμοί που αφορούν στην κατανάλωση νερού, στην παραγωγή λυμάτων, στη μείωση των διαθέσιμων πόρων, στην κλιματική αλλαγή και στην ακραία φτώχεια τρομάζουν αφού υπολογίζεται ότι η ανθρωπότητα σήμερα καταναλώνει σε ετήσια βάση 80% περισσότερο από όσα η γη μπορεί να μας προσφέρει. Συνεπώς, η ανάπτυξη δεν μπορεί να γίνεται πλέον αποκλειστικά με όρους οικονομικής μεγέθυνσης και απαιτούνται ριζικές αλλαγές. Οι επιχειρήσεις αποτελούν οντότητες άρρηκτα συνδεδεμένες με το κοινωνικό σύνολο μέσα στο οποίο δραστηριοποιούνται και οφείλουν να αναγνωρίζουν την ευθύνη που τους αναλογεί, ενσωματώνοντας στη στρατηγική τους, πολιτικές για τη βιώσιμη ανάπτυξη με στόχο την επίτευξη του συνδυασμού Οικονομική Αποτελεσματικότητα, Κοινωνική Δικαιοσύνη και Προστασία του Περιβάλλοντος (Wesley Cragg, 2016) Η βιωσιμότητα αποτελεί βασικό κριτήριο για πολλές επιτυχημένες επιχειρήσεις ανά τον κόσμο και κύριο εργαλείο στην υιοθέτηση κατάλληλων στρατηγικών πρακτικών. Ολοένα και περισσότερες επιχειρήσεις αναθεωρούν τις στρατηγικές τους και αυτοδεσμεύονται στη βιώσιμη ανάπτυξη, εκδίδοντας απολογισμούς βιώσιμης ανάπτυξης που να τις αποτυπώνουν. Διότι πέραν της ενσωμάτωσης δράσεων εταιρικής υπευθυνότητας και βιώσιμης ανάπτυξης στη στρατηγική τους, εξίσου σημαντικός για την ίδια την επιχείρηση, αλλά και για τα συνδεδεμένα μέρη της, είναι και ο απολογισμός των δράσεων αυτών με τρόπο που να είναι μετρήσιμα τα διάφορα στοιχεία (Limited, 2014). Αυτό γίνεται πλέον μέσω των απολογισμών βιώσιμης ανάπτυξης και των εκθέσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης που δημοσιεύουν.

2.1.2 Το Οικουμενικό Σύμφωνο και οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ

Μέσω του Οικουμενικού Συμφώνου, όσο και με την εναρμόνιση με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, οι εταιρίες έχουν τη δυνατότητα να ασκούν την επιχειρηματικότητα υπεύθυνα.

▪ Οικουμενικό Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών (UN Global Compact):

Τον Ιούλιο του 2000 δημιουργήθηκε από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) το Οικουμενικό Σύμφωνο (UN Global Compact). Το Οικουμενικό Σύμφωνο καλεί τις επιχειρήσεις να υποστηρίξουν και να θεσπίσουν μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο επιρροής τους, ένα σύνολο βασικών αξιών στους εξής τομείς:

- Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Εργασία
- Περιβάλλον
- Καταπολέμηση της Διαφθοράς

Σύμφωνα με το Οικουμενικό Σύμφωνο, οι επιχειρήσεις οφείλουν να ακολουθήσουν δέκα παγκόσμιες αρχές, βασισμένες στους τέσσερις τομείς που ήδη αναφέραμε:

➤ Ανθρώπινα Δικαιώματα:

Αρχή 1: υποστηρίζουν και να σέβονται την προστασία των διεθνώς διακηρυγμένων αρχών για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Αρχή 2: διασφαλίζουν ότι δεν συνεργούν σε καταπατήσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων

➤ Πρότυπα Εργασίας

Αρχή 3: προασπίζουν την ελευθερία του συνδικαλιζέσθαι και την αποτελεσματική αναγνώριση του δικαιώματος για συλλογικές διαπραγματεύσεις

Αρχή 4: προασπίζουν την εξάλειψη κάθε μορφής καταναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας

Αρχή 5: προασπίζουν την ουσιαστική κατάργηση της παιδικής εργασίας

Αρχή 6: προασπίζουν την εξάλειψη των διακρίσεων σε σχέση με τις προσλήψεις και την απασχόληση

➤ Περιβάλλον

Αρχή 7: υποστηρίζουν μια προληπτική προσέγγιση ως προς τις περιβαλλοντικές προκλήσεις

Αρχή 8: αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για την προώθηση μεγαλύτερης περιβαλλοντικής υπευθυνότητας

Αρχή 9: ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και διάδοση φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών

➤ Καταπολέμηση της Διαφθοράς

Αρχή 10: αντιτίθενται σε κάθε μορφής διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένων του εκβιασμού και της δωροδοκίας

Το Οικουμενικό Σύμφωνο είναι μέχρι και σήμερα, η μεγαλύτερη παγκόσμια πρωτοβουλία Εταιρικής Υπευθυνότητας με συμμετοχές εταιριών από περισσότερες από 160 χώρες του κόσμου. Πρόκειται για μια εθελοντική παγκόσμια πρωτοβουλία που στοχεύει, κυρίως, στην εφαρμογή των 10 αρχών της στο σύνολο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε όλον τον κόσμο και λειτουργεί συνδυαστικά με τις εταιρείες για δράσεις που στηρίζουν τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs).

▪ **Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) – Sustainable Development Goals (SDGs):**

Τον Σεπτέμβριο του 2015, στο πλαίσιο της 70ης Γενικής Συνέλευσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) και τα 193 κράτη μέλη υπερψήφισαν τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, οι οποίοι θέτουν τις βάσεις για ευημερία και ανάπτυξη σε κοινωνικό, οικονομικό και περιβαλλοντικό επίπεδο σε όλο τον πλανήτη για την επόμενη 15ετία. Με στόχο δηλαδή, υλοποίησής τους έως το 2030 (United Nations, Transforming Our World: The 2030 AGENDA for Sustainable Development, 2015). Οι βασικοί στόχοι είναι 17 και υπάρχουν και 169 ειδικότεροι υποστόχοι που σχετίζονται με αυτούς και αναφέρονται στις σημαντικότερες προκλήσεις της εποχής μας και δημιουργούν δεσμεύσεις υλοποίησης για χώρες, ενσωματώνοντας και τις τρεις διαστάσεις της Βιώσιμης Ανάπτυξης, την Κοινωνική, Περιβαλλοντική και Οικονομική, καθώς και θέματα διακυβέρνησης. Από την προσπάθεια εναρμόνισης και εφαρμογής των ΣΒΑ αναπόσπαστο κρίκο της αλυσίδας αποτελούν και οι επιχειρήσεις, αφού η επιτυχημένη υιοθέτηση αυτών στη στρατηγική τους, μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την επιχειρηματική δραστηριότητα και τη δημιουργία νέων αγορών σε ολόκληρο τον κόσμο.

Αναλυτικά, οι 17 στόχοι του ΟΗΕ, είναι (<http://hellenicplatform.org/oi-17-stoxoi>):

1. Μηδενική φτώχεια: Δίνουμε τέλος σε όλες τις μορφές της φτώχειας, παντού
2. Μηδενική πείνα: Δίνουμε τέλος στην πείνα, πετυχαίνουμε την επισιτιστική ασφάλεια, βελτιώνουμε τη διατροφή και προάγουμε τη βιώσιμη αγροτική παραγωγή
3. Καλή υγεία και ευημερία: Διασφαλίζουμε μία ζωή με υγεία και προάγουμε την ευημερία για όλους, σε όλες τις ηλικίες

4. Ποιοτική εκπαίδευση: Διασφαλίζουμε την χωρίς αποκλεισμούς, ισότιμη και ποιοτική εκπαίδευση και προάγουμε τις ευκαιρίες δια βίου μάθησης για όλους
5. Ισότητα των φύλων: Επιτυγχάνουμε την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση όλων των γυναικών και κοριτσιών
6. Καθαρό νερό και αποχέτευση: Διασφαλίζουμε τη διαθεσιμότητα και τη βιώσιμη διαχείριση του νερού και των εγκαταστάσεων/συστημάτων υγιεινής για όλους
7. Φτηνή και καθαρή ενέργεια: Διασφαλίζουμε την πρόσβαση σε προσιτή, αξιόπιστη, βιώσιμη και σύγχρονη ενέργεια για όλους
8. Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη: Προάγουμε τη διαρκή, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη και την πλήρη απασχόληση και αξιοπρεπή εργασία για όλους
9. Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές: Οικοδομούμε ανθεκτικές υποδομές, προάγουμε τη χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμη βιομηχανοποίηση και ενθαρρύνουμε την καινοτομία
10. Λιγότερες ανισότητες: Μειώνουμε την ανισότητα εντός και μεταξύ των χωρών
11. Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες: Δημιουργούμε πόλεις και ανθρώπινους οικισμούς χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλείς, ανθεκτικούς και βιώσιμους
12. Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή: Διασφαλίζουμε πρότυπα βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής
13. Δράση για το κλίμα: Αναλαμβάνουμε άμεση δράση για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της
14. Ζωή στο νερό: Διατηρούμε και χρησιμοποιούμε με βιώσιμο τρόπο τους ωκεανούς, τις θάλασσες και τους θαλάσσιους πόρους προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης
15. Ζωή στη στεριά: Προστατεύουμε, αποκαθιστούμε και προωθούμε τη βιώσιμη χρήση των χερσαίων οικοσυστημάτων, διαχειριζόμαστε βιώσιμα τα δάση, καταπολεμούμε την απερίμενη, και σταματάμε και αναστρέφουμε την υποβάθμιση του εδάφους και την απώλεια της βιοποικιλότητας
16. Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί: Προάγουμε ειρηνικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες για τη βιώσιμη ανάπτυξη, παρέχουμε πρόσβαση στη δικαιοσύνη για όλους και οικοδομούμε αποτελεσματικούς, υπεύθυνους και χωρίς αποκλεισμούς θεσμούς σε όλα τα επίπεδα
17. Συνεργασία για τους στόχους: Ενισχύουμε τα μέσα εφαρμογής και αναζωογονούμε την Παγκόσμια Σύμπραξη για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Εικόνα 2.2: Οι 17 στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ

2.2 Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στις επιχειρήσεις και στους οργανισμούς

2.2.1 Ορισμοί και ιστορική αναδρομή

Κατά καιρούς έχουν διατυπωθεί διάφοροι ορισμοί για την εταιρική κοινωνική ευθύνη. Από τους πρώτους, είναι του Wood το 1991 που την όρισε ως «μια μορφή εταιρικής αυτο-δέσμευσης ενσωματωμένη σε ένα επιχειρηματικό μοντέλο». Ακολούθησε το 1998, ο ορισμός της ως «μια διαρκής δέσμευση των επιχειρήσεων για συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη, με παράλληλη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των εργαζομένων και των οικογενειών τους, όπως επίσης των κοινοτήτων και της κοινωνίας γενικότερα» (World Business Council for Sustainable Development, 1998). Και το 2002 ως «η έννοια σύμφωνα με την οποία οι επιχειρήσεις ενσωματώνουν σε εθελοντική βάση κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς προβληματισμούς στις επιχειρηματικές τους λειτουργίες και στις συναλλαγές τους με τα ενδιαφερόμενα μέρη τους» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πράσινη Βίβλος 2001). Ενώ, το 2002 αποτυπώθηκε ως «η εθελοντική δέσμευση των επιχειρήσεων για διαχείριση των δραστηριοτήτων τους με υπεύθυνο τρόπο» (International Chamber of Commerce, 2002). Σύμφωνα με το Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, ως ΕΚΕ ορίζουμε την οικειοθελή δέσμευση των επιχειρήσεων να εντάξουν στις πρακτικές τους Οικονομικά, Κοινωνικά και Περιβαλλοντικά κριτήρια/ ενέργειες, τα οποία είναι πέρα και πάνω από τις νομοθετικές

υποχρεώσεις και σχετίζονται με όλους όσους επηρεάζονται από τις δραστηριότητές τους. Αυτός, ο ορισμός αποτυπώνει ξεκάθαρα ότι δράσεις που υλοποιούν οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί στο πλαίσιο της κανονιστικής τους συμμόρφωσης δε θεωρούνται ΕΚΕ και δε θα πρέπει να παρερμηνεύονται. Ενώ, ο πιο σύγχρονος και κοινά αποδεκτός ορισμός της θεωρείται αυτός που δόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2011 και την ορίζει ως Εταιρική Υπευθυνότητα, την ευθύνη των Οργανισμών/ Επιχειρήσεων για τις επιπτώσεις τους στην κοινωνία.

Βάσει των ανωτέρω, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, όπως και αν διατυπωθεί, έχει συγκεκριμένα βασικά χαρακτηριστικά, όπως: το ότι πρόκειται για δράσεις πέραν της νομοθεσίας και είναι προϊόν αυτοδέσμευσης κάθε φορά, ότι είναι μία διαρκής διαδικασία που αφορά σε κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά θέματα και απευθύνεται τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης. Ακόμη, στοχεύει στην υπεύθυνη ανάπτυξη μέσα από την εξισορρόπηση του κόστους και εντάσσεται στο ευρύτερο στρατηγικό επιχειρηματικό μοντέλο που υιοθετούν οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί που σχεδιάζουν και υλοποιούν δράσεις ΕΚΕ.

Προκειμένου να σχηματοποιηθούν οι ενέργειες των ευρωπαϊκών χωρών προς την κατεύθυνση της προώθησης και της υποστήριξης των εταιρειών να υλοποιούν δράσεις στο πλαίσιο της εταιρικής τους υπευθυνότητας, διακρίνουμε τους εξής σταθμούς – ορόσημα (κατά χρονολογική σειρά):

- 1995** - Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Ίδρυση του Ευρωπαϊκού Επιχειρηματικού Δικτύου για την Κοινωνική Συνοχή
- 2000** - Σύνοδος Κορυφής της Λισαβόνα: Στρατηγική της Λισαβόνα για την ανταγωνιστικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης έως το 2010
- 2001** - Πράσινη Βίβλος ως πλατφόρμα διαλόγου για θέματα ΕΚΕ
- 2002** - Σύσταση του European Multi-Stakeholder Forum (EMSF) για προώθηση της καινοτομίας, της διαφάνειας και της σύγκλισης των εργαλείων και πρακτικών ΕΚΕ.
- 2004** - Κατάθεση προτάσεων του EMSF στην ΕΕ - Ανανέωση της στρατηγικής της Λισαβόνας από την ΕΕ για ισχυρότερη και βιώσιμη ανάπτυξη και για δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας
- 2005** - Ευρωπαϊκή Οδηγία για προαγωγή των δικαιωμάτων του καταναλωτή, με υιοθέτηση 10 βασικών αρχών για τη διασφάλιση της προστασίας του καταναλωτή

2006 - Στήριξη ΕΕ στην «Ευρωπαϊκή Σύμπραξη για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη», πρωτοβουλία χωρίς νομικό χαρακτήρα των μεγάλων επιχειρήσεων, ΜμΕ και άλλων σχετικών φορέων, για εθελοντική υποστήριξη των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων στην ΕΚΕ

2008 – Το 1ο High-Level Group για τα μέλη της ΕΕ υπό την Προεδρία της Γαλλικής Δημοκρατίας

2009 - Διερεύνηση από την ΕΕ της πρότασης δημοσιοποίησης πληροφοριών, σχετικά με τις μη χρηματοοικονομικές επιδόσεις των επιχειρήσεων.

2010 - Συνάντηση του Multistakeholder Forum και διαβούλευση από την ΕΕ για τους τρόπους βελτίωσης της δημοσιοποίησης πληροφοριών σχετικά με τις μη χρηματοοικονομικές επιδόσεις των επιχειρήσεων

2010 - Σύσταση Ομάδας Εργασίας για τη δημοσίευση πληροφοριών από την Επιτροπή (DG Industry & Entrepreneurship) με φορείς που εκπροσωπούσαν επιχειρήσεις, επενδυτές, καταναλωτές, ελεγκτικές εταιρείες, πανεπιστημιακούς κ.λπ.

2011 - Ανακοίνωση της ΕΕ για ανανέωση στρατηγικής για την ΕΚΕ για τα έτη 2011-2014 και αναθεώρηση του ορισμού της ΕΚΕ. Σύνταξη Εθνικού Σχεδίου ΕΚΕ (1st version)

2013 – Οδηγία Πρόταση Οδηγίας για δημοσίευση μη-χρηματοοικονομικών πληροφοριών 2013/34/ΕΕ

2014 - Ψήφιση της πρότασης της Ελληνικής Προεδρίας για την Οδηγία 2013/34/ΕΕ από Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη δημοσίευση των μη-χρηματοοικονομικών πληροφοριών

2016 - Ψήφιση από ελληνική Βουλή υπερ της πρωτοβουλίας της Γαλλικής Εθνοσυνέλευσης για την πράσινη κάρτα με υιοθέτηση μέτρων υποχρεωτικής εφαρμογής μέσα από σύνταξη Οδηγίας για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη από την Ε.Ε.

2017- Σύνταξη πλαισίου αρχών και στόχων του «Σχεδίου Εθνικής Στρατηγικής για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και Υπεύθυνη Επιχειρηματικότητα των επιχειρήσεων και των οργανισμών» στη χώρα μας

2.2.2 Το νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ σχετικά με την ΕΚΕ

2.2.2.1 Εθνικά Σχέδια δράσης ΕΚΕ στην Ευρώπη και κοινά σημεία

Τα βασικά σημεία των εθνικών σχεδίων των χωρών αποτυπώνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ. Επιπρόσθετα, συγκρίνοντας τα ισχύοντα ανά χώρα της ΕΕ για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη Επιχειρήσεων και Οργανισμών, καταλήγουμε ότι τα εθνικά σχέδια δράσης τους, έχουν τα εξής δέκα κοινά θεματικά πεδία (Compedium, 2014):

1. Ανάπτυξη πλαισίου για την ενσωμάτωση διεθνών προτύπων και πρωτοβουλιών.

2. Ανθρώπινα δικαιώματα στον εργασιακό χώρο όπως και υπεύθυνη διαχείριση της αλυσίδας εφοδιασμού.
3. Μέτρα στήριξης των ΜμΕ στην ανάπτυξη της Ε.Κ.Ε.
4. Κοινωνικές πολιτικές και πολιτικές για την απασχόληση.
5. Ευαισθητοποίηση των καταναλωτών για την προώθηση και επιβράβευση υπεύθυνων επιχειρήσεων.
6. Εκθέσεις βιωσιμότητας ή Ε.Κ.Ε.
7. Ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων για στελέχη επιχειρήσεων – εκπαίδευση και κατάρτιση για την ευαισθητοποίηση του κοινού για την Ε.Κ.Ε.
8. Ενθάρρυνση των διαφόρων πτυχών της Ε.Κ.Ε. μέσω των δημόσιων συμβάσεων
9. Κοινωνικά υπεύθυνες επενδύσεις και μέτρα για την κλιματική αλλαγή και περιβαλλοντική αειφορία.
10. Ενθάρρυνση για πολιτικές κατά της διαφθοράς και υποβολή εκθέσεων προόδου.

Παραδείγματα εφαρμογής αναφέρονται μέσω των εκθέσεων διαφόρων χωρών, όπως έχουν υποβληθεί στην τελευταία απολογιστική έκθεση των κρατών-μελών της ΕΕ στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2014, όπου φαίνεται ότι η ΕΚΕ ως προσέγγιση για τη δημιουργία αξίας, μπορεί να ωφελήσει, μεταξύ άλλων, και στην εξοικονόμηση πόρων, με τους εξής τρόπους: υπεύθυνη διαχείριση του νερού και της ενέργειας στα δημόσια κτίρια, ορθολογικότερη μετακίνηση των εργαζομένων, ορθή διαχείριση του δημοσίου εξοπλισμού, επαναπροσδιορισμού των κανόνων δεοντολογίας κάθε δημοσίου φορέα βάσει των αρχών της ΕΚΕ, συγκέντρωση και διάδοση της πληροφορίας του δημοσίου σε σχέση με την ΕΚΕ ακολουθώντας τις κατευθυντήριες οδηγίες για έκδοση αναφορών κοινωνικών και περιβαλλοντικών στοιχείων, προώθηση των κοινωνικά υπεύθυνων επενδύσεων, ενσωμάτωση κοινωνικών και περιβαλλοντικών κριτηρίων στις δημόσιες συμβάσεις, ανάπτυξη εργαλείων ενημέρωσης για τους πολίτες σχετικά με την ΕΚΕ, κ.ά Το τελευταίο διάστημα παρατηρείται ότι έχουν υπάρξει αυξανόμενες έρευνες σχετικά με τις πρωτοβουλίες για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με το περιβάλλον και τη βιωσιμότητα των εταιρειών του δημοσίου τομέα, όπως για παράδειγμα σχετικά με: την υιοθέτηση κοινωνικών και περιβαλλοντικών εκθέσεων από τις ιταλικές τοπικές αρχές (Marcuccio και Steccolini, 2005). Η υποβολή εκθέσεων για τη βιωσιμότητα έχει καταστεί βασικό στοιχείο σε διάφορους οργανισμούς και επισημαίνουμε ότι οι εθελοντικές πρακτικές υποβολής εκθέσεων σχετικά με την αειφορία των εταιρειών του δημοσίου τομέα, στηρίζονται, κυρίως, στους δείκτες και τις κατευθυντήριες γραμμές για την υποβολή

εκθέσεων για την προώθηση της βιωσιμότητας (GRI) (Guthrie and Farneti, 2008). Ωστόσο, παρόλο που υπήρξαν αρκετές ακαδημαϊκές δημοσιεύσεις σχετικά με τη δημοσίευση εκθέσεων αειφορίας στον δημόσιο τομέα, ο αριθμός τους ήταν αρκετά χαμηλός σε σύγκριση με εκείνους που επικεντρώνονται στις εταιρικές εκθέσεις. Επιπλέον, έχει γίνει ελάχιστη έρευνα σχετικά με την αιτιώδη σχέση μεταξύ της υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας στις οργανώσεις του δημόσιου τομέα και της διαχείρισης της οργανωτικής αλλαγής τους για την αειφορία. Η πρόσφατα δημοσιευμένη μελέτη των Domingues et al. (2017) επικεντρώνεται στη συμβολή της αναφοράς βιωσιμότητας στην αειφορία μέσα από την έρευνα δημοσίων υπηρεσιών που έχουν δημοσιεύσει τουλάχιστον μία έκθεση αειφορίας βασιζόμενη στις κατευθυντήριες γραμμές των δεικτών εταιρικής υπευθυνότητας (GRI) και διαπιστώνουν οι ερευνητές μια μεταστροφή των υπηρεσιών του δημοσίου τομέα όπου αρχίζουν να χρησιμοποιούν την αναφορά αειφορίας ως εργαλείο επικοινωνίας και αυτό θα μπορούσε εκτιμούν να τους οδηγήσει στη συνέχεια σε καίριες οργανωτικές αλλαγές για τη βιωσιμότητα αυτών.

Ανανεώνοντας τώρα τις προσπάθειες για την προώθηση της ΕΚΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιδιώκει να δημιουργήσει συνθήκες ευνοϊκές για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά και τη διαρκή παραγωγή απασχόλησης μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Τα παραπάνω προκύπτουν και από το έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη – “Mapping the EU’s Initiatives (2017) on Corporate Social Responsibility (CSR)/Responsible Business Conduct (RBC)” που είχε αποσταλεί στους αρμόδιους φορείς κάθε χώρας της ΕΕ για την χάραξη στρατηγικής για την ΕΚΕ ως μια προσπάθεια να επικαιροποιηθούν τα στοιχεία που είχαν συλλεχθεί το 2014 (Corporate Social Responsibility – National Public Policies in the European Union, Compendium 2014) και να καταγραφεί το πού βρίσκεται η καθεμία. Την τελευταία διετία παρατηρείται ότι οι χώρες που ήδη είχαν καταρτίσει και είχαν θέσει σε εφαρμογή Σχέδια ΕΚΕ, τείνουν να αυστηροποιήσουν τους κανόνες ή και εξετάζουν τη δυνατότητα απόδοσης κινήτρων για στοχευμένες πρόσθετες δράσεις από τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο σχέδιο «πράσινης κάρτας» της Γαλλικής Εθνοσυνέλευσης προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και την ασφάλεια των εργαζομένων με το οποίο συντάχθηκε και η χώρα μας. Επίσης, συγκρίνοντας τα Εθνικά Σχέδια των διαφόρων χωρών, διαπιστώνουμε ότι οι πολιτισμικές διαφορές μεταξύ των χωρών και των κοινωνιών ενδέχεται να επηρεάσουν την ΕΚΕ, λόγω της δυναμικής της έννοιας, όπως επίσης και οι οικονομικές συνθήκες μιας χώρας ενδέχεται να επηρεάσουν τις δραστηριότητες ΕΚΕ.

2.2.2.2 Ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με την Εταιρική Υπευθυνότητα

Στη χώρα μας, η αρμοδιότητα για τη διαμόρφωση εθνικής στρατηγικής και νομοθετικής ρύθμισης της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ) με στόχο την ανάπτυξη, την

καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα, έχει περάσει στη Διεύθυνση Επιχειρηματικότητας και Επιμελητηρίων του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης βάσει του ΠΔ 147/2017 (ΦΕΚ 192/Α/13-12-2017).

Η Ελλάδα δεν έχει ακόμη χαράξει εθνική πολιτική για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη δεδομένου ότι είναι από τα κράτη-μέλη της ΕΕ που δε διαθέτει κατά τη στιγμή της σύνταξης του παρόντος εγγράφου Εθνικό Σχέδιο Στρατηγικής για την προώθηση της ΕΚΕ (European Commission, Compedium, 2014).

Ωστόσο, αρκετές εταιρείες έχουν επιλέξει να αξιολογούνται σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα για την ΕΚΕ και να λειτουργούν προληπτικά μέχρι τη χάραξη του εθνικού πλαισίου πολιτικής.

2.3 Εργαλεία και πρότυπα συστήματα αναφοράς βιώσιμης ανάπτυξης και υπεύθυνης επιχειρηματικότητας

Ενδεικτικά πρότυπα και πρωτοβουλίες σχετιζόμενα με την ΕΚΕ και πλαίσια αναφοράς των σχετικών δράσεων:

- **Κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις:**

Παρέχει μια λίστα ελέγχου για να τη χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις για την εξέταση κινδύνων και ηθικών διλημμάτων που αφορούν δραστηριότητες σε κράτη όπου υπάρχει ασθενής κυβέρνηση. Οι κυβερνήσεις σε ολόκληρη την ΕΕ έχουν αναπτύξει δραστηριότητες ΕΚΕ για την προώθηση, την ενθάρρυνση και την υποστήριξη των πολυεθνικών που δραστηριοποιούνται στη χώρα τους να υιοθετήσουν αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ προκειμένου να προωθηθεί η θετική συμβολή των πολυεθνικών επιχειρήσεων - ακόμα και ΜμΕ εντός των ορίων των δυνατοτήτων τους - στην περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική πρόοδο σε όλο τον κόσμο.

Οι Αρχές αυτές περιλαμβάνουν:

- Ενθάρρυνση κοινωνικά υπεύθυνης συμπεριφοράς στη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας,
- Αποκάλυψη πληροφοριών σχετικά με την κοινωνική και περιβαλλοντική απόδοση,
- Τήρηση των κωδίκων συμπεριφοράς και των σχέσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη,
- Σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου,
- Σεβασμός των βασικών ατομικών και συλλογικών εργασιακών δικαιωμάτων,
- Προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας και της ασφάλειας,
- Καταπολέμηση της διαφθοράς,
- Σεβασμός για την υγεία και την ασφάλεια των καταναλωτών,

- Μεταφορά και διάδοση της επιστήμης και της τεχνογνωσίας, λαμβάνοντας υπόψη την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
- Πρόληψη αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών,
- Συμβολή στα δημόσια οικονομικά της χώρας υποδοχής.

• **Παγκόσμια Πρωτοβουλία Υποβολής Εκθέσεων (Global Reporting Initiative - GRI):**

Το GRI καθορίζει τις αρχές και τους δείκτες που θα πρέπει να χρησιμοποιήσει κάθε οργανισμός ώστε να μετρήσει, να αναγνωρίσει, να αποτυπώσει και αν επικοινωνήσει την οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική του επίδοση και επίδραση. Αποστολή του GRI είναι η δημιουργία των προϋποθέσεων για τη διαφανή και αξιόπιστη ανταλλαγή πληροφοριών Εταιρικής Υπευθυνότητας από οργανισμούς ανεξαρτήτως μεγέθους, κλάδου ή γεωγραφικής θέσης. Ως πρωτοβουλία, θεωρείται σημαντική αφού προωθεί και αναπτύσσει μια τυποποιημένη προσέγγιση για την υποβολή Απολογισμών Εταιρικής Υπευθυνότητας, δίνει έμφαση στη συνεχή βελτίωση και θεωρείται πρωτοπόρος στην ανάπτυξη του πιο ευρέως χρησιμοποιημένου πλαισίου για τους απολογισμούς Εταιρικής Υπευθυνότητας. Σύμφωνα με το GRI, οι αρχές χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: σε αυτές που καθορίζουν το περιεχόμενο του απολογισμού και σε εκείνες που καθορίζουν την ποιότητα αυτού. Η κατηγοριοποίηση αυτών, απεικονίζεται στο παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 2.1: Κατηγοριοποίηση Αρχών κατά GRI Reporting Standards.

Αρχές Καθορισμού του Περιεχομένου του Απολογισμού	Αρχές Καθορισμού της Ποιότητας του Απολογισμού
1. Συμμετοχικότητα Ενδιαφερόμενων μερών	1.Ισορροπία
2. Πλαίσιο Βιωσιμότητας	2.Συγκρισιμότητα
3. Ουσιαστικότητα	3.Ακρίβεια
4. Πληρότητα	4.Τακτική και έγκαιρη ενημέρωση
	5.Σαφήνεια
	6.Αξιοπιστία

Στη συνέχεια απεικονίζονται οι δείκτες για τους τρεις τομείς: Κοινωνία, περιβάλλον και οικονομία.

GRI 201	Economic Performance
GRI 202	Market Presence
GRI 203	Indirect Economic Impacts
GRI 204	Procurement Practices
GRI 205	Anti-corruption
GRI 206	Anti-competitive Behavior

Εικόνα 2.3: GRI Standards για την Οικονομία

GRI 301	Materials
GRI 302	Energy
GRI 303	Water
GRI 304	Biodiversity
GRI 304	Biodiversity
GRI 305	Emissions
GRI 306	Effluents and Waste
GRI 307	Environmental Compliance
GRI 308	Supplier Environmental Assessment

Εικόνα 2.4: GRI Standards για το Περιβάλλον

GRI 401	Employment
GRI 402	Labor/Management Relations
GRI 403	Occupational Health and Safety
GRI 404	Training and Education
GRI 405	Diversity and Equal Opportunity
GRI 406	Non-discrimination
GRI 407	Freedom of Association and Collective Bargaining
GRI 408	Child Labor
GRI 409	Forced or Compulsory Labor
GRI 410	Security Practices
GRI 411	Rights of Indigenous Peoples
GRI 412	Human Rights Assessment
GRI 413	Local Communities
GRI 414	Supplier Social Assessment
GRI 415	Public Policy
GRI 419	Socioeconomic Compliance
GRI 416	Customer Health and Safety
GRI 417	Marketing and Labeling
GRI 418	Customer Privacy
GRI 419	Socioeconomic Compliance

Εικόνα 2.5: GRI Standards για την Κοινωνία

- **Η σειρά προτύπων AA1000:**

Η σειρά προτύπων AA1000 αποτελεί ένα τρόπο προσέγγισης βασιζόμενο σε ένα πλαίσιο αρχών το οποίο διασφαλίζει ότι οι πληροφορίες που παρέχονται στον Απολογισμό είναι πλήρεις και ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ενδιαφερόμενων μερών. Διακρίνεται στα εξής:

- AA1000APS: Πρότυπο αρχών Υπευθυνότητας: παρέχει ένα διεθνώς αποδεκτό και ελεύθερα διαθέσιμο σύνολο αρχών για την πλαισίωση, διάρθρωση, διακυβέρνηση, διαχείρισης, εφαρμογή, αξιολόγηση και επικοινωνίας της Εταιρικής υπευθυνότητας
- AA1000AS Πρότυπο Διασφάλισης: το πρώτο παγκοσμίως πρότυπο διασφάλισης βιωσιμότητας. Αναπτύχθηκε για να διασφαλίζει την αξιοπιστία και την ποιότητα της επίδοσης των Απολογισμών Βιωσιμότητας.
- AA1000 SES Πρότυπο Διαχείρισης Ενδιαφερομένων Μερών: το πιο ευρέως διαδεδομένο πρότυπο διαχείρισης ενδιαφερόμενων μερών, βασισμένη στις μεθοδολογίες καθορισμού, αναγνώρισης αναγκών και αμφίδρομου διαλόγου.

- **Το πρότυπο SA8000 για κοινωνικά αποδεκτές συνθήκες εργασίας που θέτει συγκεκριμένα standards σε 9 τομείς:**

Το πρότυπο SA8000 για κοινωνικά αποδεκτές συνθήκες εργασίας θέτει συγκεκριμένα standards. Στοχεύει στη συνεχή βελτίωση των συνθηκών εργασίας, των δικαιωμάτων των εργαζομένων, την ηθική παραγωγή προϊόντων/υπηρεσιών, την επικοινωνία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και θέτει σχετικές απαιτήσεις για υπεργολάβους. Έχει συμπεριλάβει διεθνείς συμφωνίες: Συνθήκη του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (ILO), τη Διεθνή Δήλωση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, τα συμπεράσματα της Συνόδου των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδικά Δικαιώματα. Επίσης, παρέχει διαφανή, μετρήσιμα και επαληθεύσιμα στοιχεία για την πιστοποίηση της επίδοσης των εταιρειών σε 9 τομείς: παιδική εργασία, βεβαισμένη εργασία, υγεία και ασφάλεια, ελευθερία συνδικαλισμού και συλλογικής διαπραγμάτευσης, διακρίσεις, κυρώσεις, ώρες εργασίας, αποζημίωση και σύστημα διαχείρισης.

- **Το πλαίσιο του Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης ISO 26000:**

Το πρότυπο δεν είναι πιστοποιήσιμο. Ωστόσο, δίνει τη δυνατότητα σε οργανισμούς να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν ένα σύστημα διαχείρισης και αξιολόγησης ΕΚΕ, καλύπτοντας όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων τους. Ο οργανισμός θα πρέπει να καθορίσει το πεδίο της ΕΚΕ, να εντοπίσει τα

βασικά θέματα και να θέσει προτεραιότητες. Τα πεδία στα οποία επικεντρώνει, απεικονίζονται στο παρακάτω Σχήμα.

Εικόνα 2.6: Πεδία δράσης κατά ISO 26000

- **Το πρότυπο περιβαλλοντικής διαχείρισης ISO 14000:**

Είναι το πλέον διαδεδομένο παγκοσμίως πρότυπο περιβαλλοντικής διαχείρισης και θέτει τις απαιτήσεις για την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός αποτελεσματικού Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης. Μπορεί να εφαρμοστεί από οποιονδήποτε οργανισμό ενδιαφέρεται να βελτιώσει την περιβαλλοντική του επίδοση, ανεξάρτητα από το μέγεθος ή τον τομέα στον οποίον δραστηριοποιείται.

Αποτελεί τη βάση για την εφαρμογή και άλλων σχημάτων πιστοποίησης περιβαλλοντικού χαρακτήρα, όπως είναι το Κοινοτικό Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Οικολογικού Ελέγχου (EMAS).

- **Το διεθνές πρότυπο OHSAS 18000 που ορίζει τις προδιαγραφές υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία:**

Είναι ένα διεθνές πρότυπο που καθορίζει τις απαιτήσεις ώστε το σύστημα διαχείρισης να διασφαλίζει την υγιεινή και την ασφάλεια των εργαζομένων. Το OHSAS18001 είναι ένα γενικό πρότυπο το οποίο μπορεί να προσαρμοστεί στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε επιχείρησης και να εφαρμοστεί, ανεξάρτητα από το μέγεθός της επιχείρησης και τον κλάδο δραστηριοποίησης.

- **Το πρότυπο ISO 20400 για τις βιώσιμες προμήθειες από τον ΕΛΟΤ:**

Ο Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης, στο πλαίσιο των διαδικασιών εκπόνησης και έκδοσης τυποποιητικών εγγράφων, υπέβαλε σε Δημόσια Κρίση το σχέδιο ISO 20400 για τις Βιώσιμες Προμήθειες. Το σχέδιο περιέχει καθοδήγηση σε τέσσερα βασικά στοιχεία:

- Κατανόηση των θεμελιωδών αρχών αειφορίας
- Ενσωμάτωση της αειφορίας στη στρατηγική και στις πολιτικές προμηθειών
- Οργάνωση της λειτουργίας προμηθειών με τρόπο σύμφωνο με τις αρχές της αειφορίας
- Ενσωμάτωση της αειφορίας στη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων

- **Το σύστημα διαχείρισης ISO 37001 για την καταπολέμηση της δωροδοκίας:**

Έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει επιχειρήσεις και οργανισμούς να εφαρμόσουν ένα σύστημα διαχείρισης της καταπολέμησης της δωροδοκίας ή να ενισχύσουν τους ελέγχους που πραγματοποιούν σήμερα. Βοηθά στη μείωση του κινδύνου της δωροδοκίας όταν συμβαίνει και αποτελεί απόδειξη πως μια εταιρεία έχει θέσει σε εφαρμογή διεθνώς αναγνωρισμένες καλές πρακτικές ελέγχων κατά της δωροδοκίας. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί από κάθε επιχείρηση ή οργανισμό, σε οποιαδήποτε χώρα, ανεξαρτήτως μεγέθους, στο δημόσιο, ιδιωτικό ή στον εθελοντικό τομέα.

- **Το ISO 37101 που θέτει τις προδιαγραφές για την ανάπτυξη βιώσιμων κοινοτήτων:**

Το ISO 37101 θέτει τις προδιαγραφές και τις οδηγίες για να βοηθήσει τις κοινότητες να διαμορφώσουν μια στρατηγική ώστε να πετύχουν τη βιώσιμη ανάπτυξη. Το πρότυπο δίδει καλές πρακτικές που συμβάλουν στη βελτίωση θεμάτων, όπως η ανάπτυξη ολοκληρωμένων και συναινετικών προσεγγίσεων, η προώθηση κοινοτικών και περιβαλλοντικών αλλαγών, η βελτίωση της υγείας και ευημερίας των πολιτών, η ενθάρρυνση για αξιοποίηση των φυσικών πόρων και η

πίτευξη καλύτερης διακυβέρνησης. Στο ISO 37101 ορίζεται ως κοινότητα μια «ομάδα ατόμων με συγκεκριμένες και προκαθορισμένες ευθύνες, δραστηριότητες και σχέσεις».

- **Ο δείκτης αντίληψης διαφθοράς (CPI):**

Η Διεθνής Διαφάνεια (TI) δημοσιεύει τον Δείκτη Αντίληψης Διαφθοράς (CPI) από το 1995, και κατατάσσει 168 χώρες σε μια κλίμακα από το 100 (μη διεφθαρμένες) σε 0 (άκρως διεφθαρμένες). Σύμφωνα με τη γνώμη των εμπειρογνομόνων από όλο τον κόσμο, ο Δείκτης Αντίληψης της Διαφθοράς μετρά τα επίπεδα της διαφθοράς στο δημόσιο τομέα σε παγκόσμιο επίπεδο.

2.4 Μέσα ελέγχου και επιβράβευσης δράσεων ΕΚΕ στην Ελλάδα και αρμόδιοι Φορείς

Στην Ελλάδα και δεδομένου ότι δεν υπάρχει ένας κρατικός φορέας για την παρακολούθηση των δράσεων ΕΚΕ, τον ρόλο αυτό έχουν αποκαταστήσει ιδιωτικοί φορείς. Ενδεικτικά, αναφέρουμε το Ινστιτούτο Εταιρικής Ευθύνης, το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, το CSR Hellas και το Quality Net Foundation. Καθένας από αυτούς τους φορείς εφαρμόζει συγκεκριμένα πρότυπα για να αξιολογεί τις δράσεις των εταιρειών, ενώ κάποιοι από αυτούς κάνουν και βραβεύσεις.

Ενδεικτικά αναφέρουμε τα εξής πρότυπα:

- Το Ινστιτούτο Εταιρικής Ευθύνης εφαρμόζει τον Εθνικό Δείκτη Εταιρικής Ευθύνης (Corporate Responsibility Index – CRI) που αναπτύχθηκε το 2002 και εφαρμόζεται στην Ευρώπη από τον μη κερδοσκοπικό Οργανισμό Business in the Community (BITC). Η αξιολόγηση των επιχειρήσεων που συμμετέχουν γίνεται με βάση διεθνή πρότυπα σε τέσσερις βασικούς τομείς που αξιολογεί ο Εθνικός Δείκτης Εταιρικής Ευθύνης: την Κοινωνία, το Περιβάλλον, τους Εργαζόμενους και την Αγορά.
- Το CSR Hellas αριθμεί 60 μέλη και αναδεικνύει τις ενέργειες των μελών του, συμβάλλοντας και συνεισφέροντας στην αντιμετώπιση προβλημάτων και δράσεων που σχετίζονται με την εταιρική υπευθυνότητά τους, παρουσιάζοντας τους δράσεις διεθνών οργανισμών και φορέων που δραστηριοποιούνται στα πιο πάνω αναφερόμενα θέματα.
- Το Quality Net Foundation που έχει στηριχθεί στον γερμανικό κώδικα βιώσιμης ανάπτυξης και διοργανώνει και τα βραβεία Bravo παρουσιάζοντας και αναδεικνύοντας να αναδείξει πρωτοβουλίες και οι δράσεις φορέων, επιβραβεύοντας πρωτοβουλίες επιχειρήσεων, ΟΤΑ, Περιφερειών και ΜΚΟ που αναδείχτηκαν και ξεχώρισαν μέσα από μια διαδικασία διαλόγου και διαβούλευσης με αξιολογητές-συνεργάτες του θεσμού.

Άλλες πρωτοβουλίες και βραβεύσεις που λαμβάνουν χώρα στη Ελλάδα, είναι: τα Responsible Business Awards του Boussias Communications, τα Αριστεία Εταιρικής Υπευθυνότητας και τα βραβεία Ethos Sustainability Forum & Awards.

3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

3.1 Χτίζοντας την έρευνα

Στην υποενότητα αυτή θα παρουσιαστεί η μεθοδολογία της έρευνας και η διαδικασία με την οποία διεξήχθη η συλλογή των πληροφοριών και η εξαγωγή των συμπερασμάτων. Στην παρούσα έρευνα ο υπό μελέτη πληθυσμός είναι οι επιχειρήσεις της Ευρώπης και της Ελλάδος που υλοποιούν δράσεις εταιρικής υπευθυνότητας απευθυνόμενες, κατά κύριο λόγο, στην κοινωνία, την οικονομία, το περιβάλλον και τους εργαζομένους τους. Τα χαρακτηριστικά των δράσεων του πληθυσμού που θα μελετηθούν, σκιαγραφούν τα κυριότερα ζητήματα που αντιμετωπίζουν. Το πρώτο βήμα της έρευνας είναι ο προσδιορισμός των επιχειρήσεων που θα μελετήσουμε και ο σχεδιασμός των αξόνων στους οποίους θα εστιάσουμε. Η στοχοθέτηση και σχεδιασμός της έρευνας είναι άμεσα συνδεδεμένα με τις πληροφοριακές ανάγκες του φορέα που διεξάγει την έρευνα και του σκοπού, που στη δική μας περίπτωση είναι εκπαιδευτικός. Ο στόχος της παρούσης έρευνας είναι η συλλογή ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων που σκιαγραφούν τις κυριότερες δράσεις ΕΚΕ των επιχειρήσεων και μπορούν να αναγνωριστούν και να καταγραφούν από τις εκθέσεις μη χρηματοοικονομικών δεδομένων των εταιρειών. Για τον λόγο αυτό πριν την καταγραφή των δεδομένων προηγήθηκε συζήτηση και καταγραφή ερευνητικών συμπερασμάτων, καθώς και ανταλλαγή απόψεων με εργαζόμενους και στελέχη εταιρειών, καθώς και με επιχειρηματίες μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων για να αποκτηθεί μία ευρύτερη εικόνα των ζητημάτων στα οποία επικεντρώνονται και να γίνει η επιλογή του δείγματος εταιρειών που θα μελετήσουμε ενδελεχώς. Δύο κυρίως ήταν οι παράγοντες αυτοί που συντέλεσαν στην επιλογή μελέτης των συγκεκριμένων επιχειρήσεων. Ο πρώτος ήταν το γεγονός ότι από τις εκθέσεις βιωσιμότητας και εταιρικής διακυβέρνησης των επιχειρήσεων, προέκυπτε εκ του νομικού πλαισίου, αλλά και στην πράξη, ότι μόνο οι μεγάλες επιχειρήσεις δημοσιεύουν απολογισμούς και είχαμε τη δυνατότητα από τις γνωστοποιήσεις τους να αποκτήσουμε πρόσβαση στα στοιχεία που επιθυμούσαμε.

Και, η δεύτερη ήταν ότι επιθυμούσαμε να συγκρίνουμε συγκεκριμένα οικονομικά μεγέθη των επιχειρήσεων με τα αντίστοιχα ποσά που επενδύουν σε δράσεις ΕΚΕ, τόσο σε επίπεδο Ευρώπης, όσο και σε επίπεδο Ελλάδας και ή δυνατόν και σε αντίστοιχους κλάδους δραστηριότητας. Η καταγραφή συνεπώς, σχεδιάστηκε μετά από μελέτη του συνόλου των παραγόντων που αφορούν στον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων ΕΚΕ από τις επιχειρήσεις με την λεπτομερή αναζήτηση πληροφοριών που θα είναι χρήσιμες στην εθνική, καθώς και ευρωπαϊκή κοινότητα, εφόσον καταγραφούν. Το δεύτερο βήμα, ήταν ο καθορισμός του δείγματος. Το μέγεθος του δείγματος ήταν όσο το δυνατόν μεγαλύτερο για την επίτευξη υψηλότερης ακρίβειας. Συγκεκριμένα, αποφασίστηκε να μελετηθούν οι πέντε μεγαλύτερες οικονομικά επιχειρήσεις σε ευρωπαϊκό και σε ελληνικό επίπεδο για την τελευταία δημοσιευμένη οικονομική χρήση που είναι το έτος 2019, μετά και από την ψήφιση της νέας νομοθεσίας περί υποχρεωτικής δημοσίευσης και των μη χρηματοοικονομικών δεδομένων από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις ώστε να φανεί και ο βαθμός συμμόρφωσης. Τα πεδία που μελετήσαμε ήταν οι δράσεις που υλοποιούν πέραν της κανονιστικής τους συμμόρφωσης και επικεντρώνονται στην κοινωνία, το περιβάλλον και τους εργαζομένους τους, τα ποσά που επενδύονται σε αυτές, συγκρινόμενα και με τα βασικά οικονομικά τους μεγέθη, καθώς και τα πρότυπα που χρησιμοποιούν για την αποτύπωση και αξιολόγηση των δράσεων με τους αρμόδιους φορείς.

3.1.1 Επιλογή δείγματος

Η έρευνα σημειώνεται ότι πραγματοποιήθηκε για το οικονομικό έτος 2019 (δεδομένα σε ετήσια βάση) με τη μέθοδο της περιγραφικής στατιστικής, αντλώντας στοιχεία από τις εκθέσεις μη χρηματοοικονομικών δεδομένων των εταιρειών, τις εκθέσεις βιωσιμότητας, τις εκθέσεις διαχείρισης και διακυβέρνησης και τις επίσημες ιστοσελίδες τους, και στη συνέχεια επεξεργαστήκαμε τις πληροφορίες που αντλήσαμε με τρόπο που να επιτρέπεται η σύγκριση. Πιο συγκεκριμένα, από τη λίστα με τις 100 μεγαλύτερες επιχειρήσεις στην Ελλάδα για το 2019 βάσει του κύκλου εργασιών, επιλέχθηκαν προς μελέτη οι πρώτες 5, που είναι οι εξής: ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ, ΕΛΠΕ, ΔΕΗ, ΟΠΑΠ και ΟΤΕ. Ενώ, αντίστοιχα, οι 5 μεγαλύτερες επιχειρήσεις με έδρα στην Ευρώπη για την ίδια χρονική περίοδο επιλέχθηκαν με βάση τα ετήσια έσοδά τους και είναι οι: SHELL, VOLKSWAGEN, BP και DAIMLER. Από τις επιχειρήσεις αυτές, το 50% δραστηριοποιούνται στους τομείς της ενέργειας και των καυσίμων, το 20% είναι αυτοκινητοβιομηχανίες και οι υπόλοιπες σε λοιπές δραστηριότητες. Ένα άλλο επίσης, σημαντικό στοιχείο είναι ο αριθμός των εργαζομένων που απασχολούν που βάσει της βιβλιογραφίας που μελετήσαμε έχει επίδραση στον αριθμό δράσεων ΕΚΕ που

υλοποιούν. Πρέπει να επισημανθεί ότι πριν την καταγραφή των τελικών στοιχείων, δοκιμάστηκαν διάφορα πεδία ώστε να καταλήξουμε στην επιλογή κοινών αξόνων για τους οποίους θα μπορούσαμε να αντλήσουμε στοιχεία για το σύνολο του δείγματος. Ακόμη, πρέπει να αναφερθεί ότι η επίτευξη μεγάλου αριθμού δείγματος, ήταν ανέφικτη, διότι δε θα μπορούσε να αποτυπωθεί ο μεγάλος όγκος πληροφοριών, δεδομένου δε ότι δεν ακολουθούν κοινά πρότυπα και κοινή καταγραφή στοιχείων στους απολογισμούς τους.

3.1.2 Στατιστική επεξεργασία – Ανάλυση δεδομένων

Η διαδικασία συλλογής, καταγραφής και ανάλυσης των στοιχείων-αποτελεσμάτων του δείγματος, απαιτούσε τόσο τεχνολογική, όσο και υπολογιστική υποδομή ικανή να υποστηρίξει την έρευνά μας και να αξιολογήσει τα αποτελέσματα αυτής. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρουμε ότι ως μέθοδος ανάλυσης των δεδομένων, χρησιμοποιήθηκε η περιγραφική στατιστική που επιτρέπει την παρουσίαση των δεδομένων μιας έρευνας με συνοπτικό, αλλά και περιεκτικό ταυτόχρονα, τρόπο. Ενώ, ως εργαλείο ανάλυσης των στοιχείων που συλλέχτηκαν, αξιοποιήθηκε το πρόγραμμα Microsoft Office Excel λόγω του ότι επρόκειτο για απλή στατιστική ανάλυση και το λογιστικό αυτό φύλλο επαρκούσε για τον υπολογισμό αυτών των βασικών στατιστικών μεγεθών. Ειδικότερα, όσον αφορά τον τρόπο παρουσίασης των αποτελεσμάτων, μεταξύ των διαθέσιμων μεθόδων ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης των δεδομένων, επιλέχθηκε η αναπαράσταση των διαφόρων στατιστικών μεγεθών σε πίνακες.

4. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΚΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗ

4.1 Εισαγωγή στις δράσεις εταιρικής υπευθυνότητας των επιχειρήσεων και οργανισμών

Η ανάπτυξη της ΕΚΕ υπογραμμίζει τον ρόλο της κοινωνικής λογιστικής, που περιλαμβάνει την κοινωνική και περιβαλλοντική συλλογή πληροφοριών και την ανάλυση και παρουσίαση των

στοιχείων στους ενδιαφερόμενους. Για να καθοριστεί η ποιότητα των κοινωνικών αυτών πληροφοριών, σημαντικός είναι ο εντοπισμός του κατάλληλου περιεχομένου της έκθεσης ΕΚΕ. Ωστόσο, παρόλο που υπάρχει εκτενής βιβλιογραφία που αναφέρεται σε επιμέρους επιχειρηματικές δραστηριότητες και στην ανάγκη χρηματοοικονομικής πληροφόρησης των δράσεων που υλοποιούν στο πλαίσιο της Εταιρικής τους Υπευθυνότητας για την ποιοτική αποτύπωση του οφέλους που αποκομίζουν τα ενδιαφερόμενα μέρη, εντούτοις δεν υπάρχουν μελέτες που να ποσοτικοποιούν τα οφέλη αυτά σε αριθμητικούς όρους και να τα συγκρίνουν με το κόστος των δράσεων ΕΚΕ των επιχειρήσεων για το σύνολο των δραστηριοτήτων και των κατηγοριών των επιχειρήσεων και των ομίλων. Στο μέρος αυτό της παρούσας εργασίας, επιδιώκεται μία συγκριτική μελέτη – σε ποιοτικό, κυρίως, αλλά και ποσοτικό επίπεδο – με την καταγραφή με σχετικά ομοιόμορφο τρόπο των στοιχείων που αφορούν στην πολιτική ΕΚΕ των δέκα μεγαλύτερων ελληνικών και ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και οργανισμών για την χρήση του 2019. Τα στοιχεία αντλήθηκαν από τις δημοσιευμένες εκθέσεις βιωσιμότητας και εταιρικής υπευθυνότητας των ιδίων.

4.2 Αναλύοντας τις δράσεις ΕΚΕ των μεγαλύτερων εταιρειών σε Ελλάδα και Ευρώπη

Στην υποενότητα αυτή, θα μελετήσουμε το πώς από εφαρμόστηκαν στην πράξη το οικονομικό έτος 2019 οι αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και της εταιρικής υπευθυνότητας από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Ειδικότερα, θα παρουσιαστούν στοιχεία σχετικά με τα ποσά που διατέθηκαν στο πλαίσιο της εταιρικής και κοινωνικής τους ευθύνης, οι δράσεις οι οποίες υλοποιήθηκαν ανά τομέα και σε συμφωνία με συγκεκριμένους ανά περίπτωση στόχους βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ και θα παρουσιάσουμε στοιχεία από τις δράσεις τους που ξεχώρισαν και βραβεύθηκαν, καθώς και τα πρότυπα που εφαρμόστηκαν και τους αρμόδιους φορείς. Τέλος, θα συγκρίνουμε τα ποσά που αναφέρουν ότι επένδυσαν σε δράσεις εταιρικής υπευθυνότητας και στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης σε σχέση με τα έσοδά τους για την ίδια χρονική περίοδο.

4.2.1. Εφαρμογή αρχών ΕΚΕ από τις πέντε μεγαλύτερες εταιρείες στην Ελλάδα

Προκειμένου να μπορέσουμε να εξάγουμε συμπεράσματα σχετικά με το πώς εφαρμόζονται στην πράξη οι αρχές της εταιρικής υπευθυνότητας και βιώσιμης ανάπτυξης από τις επιχειρήσεις και οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, επιλέξαμε να ασχοληθούμε με τις πέντε μεγαλύτερες εταιρείες για την οικονομική χρήση 2019.

Ακολουθώντας τη σειρά κατάταξης, αρχής γενομένης από τη μεγαλύτερη, παρουσιάζουμε: τα οικονομικά της μεγέθη, τον κλάδο δραστηριότητάς της, αν είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο ή μη, στοιχεία για τα ποσά και τις δράσεις εταιρικής υπευθυνότητας που υλοποίησε ανά τομέα στο προς μελέτη οικονομικό έτος, καθώς και τα πρότυπα και τυχόν βραβεύσεις που έλαβε για την πολιτική της αυτή.

MOTOP OIA (ΕΛΛΑΣ) Α.Ε. ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

- **Στοιχεία ομίλου για το οικονομικό έτος 2019:**

***Πίνακας 4.1:** Οικονομικά στοιχεία Ομίλου MOTOP OIA (ΕΛΛΑΣ) Α.Ε. για το έτος 2019 (Πηγή: www.moh.gr)*

Κατάταξη στη λίστα	1η
Κλάδος δραστηριότητας	Καύσιμα
Εισηγμένη στο Χ.Α.	Ναι
Κύκλος εργασιών (σε εκατ. ευρώ)	9.372,54
ΚΠΤΦΑ (σε εκατ. ευρώ)	473,95
Συνολικές δανειακές υποχρεώσεις (σε εκατ. ευρώ)	897,88
Προσωπικό	2.319
Εταιρικό site	www.moh.gr

- **Στοιχεία για την Εταιρική Υπευθυνότητα του Ομίλου για το οικονομικό έτος 2019:**

Από την επίσημη ιστοσελίδα του Ομίλου, και ειδικότερα από την Έκθεση Εταιρικής Υπευθυνότητας που εξέδωσε, προκύπτει ότι για το 2019 ο Όμιλος MOTOP ΟΪΛ δαπάνησε σε έργα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και διάφορες χορηγίες 6,2 εκατ. ευρώ με δράσεις που στόχευαν, κυρίως, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των τοπικών κοινωνιών όπου δραστηριοποιείται η εταιρεία, καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος, στην ενίσχυση της κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής των κοινωνιών αυτών, αλλά και του ευρύτερου ελλαδικού χώρου με δημιουργία θέσεων εργασίας και προσφέροντας επιχειρηματικές ευκαιρίες στην εγχώρια και τοπική αγορά.

Ειδικότερα, οι δράσεις που υλοποίησε ο όμιλος στο πλαίσιο της Εταιρικής του Υπευθυνότητας για το 2019 εν συγκρίσει με το 2018, συνοψίζονται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 4.2: Κατανομή Κονδυλίων Κοινωνικής Υπευθυνότητας σε χιλιάδες € (Πηγή: www.moh.gr)

Δράσεις ΕΚΕ ανά τομέα / Έτος	2018	2019	Ποσ. Αύξηση
Κοινωνική Αλληλεγγύη	2.666	2.866	+7.5%
Πολιτισμός	685	978	+42.8%
Νέα γενιά (εκπαίδευση, αθλητισμός)	1.053	2.082	+97.7%
Πετρέλαιο θέρμανσης	208	239	+14.9%
Σύνολο	4.612	6.165	+33.7%

Η Έκθεση Εταιρικής Υπευθυνότητας του Ομίλου για το οικονομικό έτος 2019 βασίστηκε στις νέες κατευθυντήριες οδηγίες του Global Reporting Initiative, GRI STANDARDS (GRI) και στους ειδικούς δείκτες για τον κλάδο του πετρελαίου (Oil & Gas sector supplement), καθώς και στις δέκα αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ (United Nations Global Compact). Παρακάτω, παρουσιάζονται συνοπτικά οι επιμέρους δείκτες GRI στους οποίους βασίστηκε η Έκθεση, και η αντιστοίχιση αυτών με τις αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου και την υιοθέτηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για το 2030 (Sustainable Development Goals), αναφέροντας τις συγκεκριμένες δράσεις και πολιτικές με τις οποίες συμβάλουν στην υλοποίησή τους.

Πίνακας 4.3: Συσχέτιση Αρχών Οικουμενικού Συμφώνου με τους ΣΒΑ και τους Δείκτες GRI για τον Όμιλο στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για το 2019 (Πηγή: www.moh.gr)

Οι 10 Αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου	Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης	Σχετικά Ουσιαστικά θέματα	Δείκτες GRI Standards
ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ			
ΑΡΧΗ 1: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να υποστηρίζουν και να σεβονται την προστασία των διεθνώς διακηρυγμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων	 	Υγεία και Ασφάλεια Εργαζομένων Ανθρώπινα Δικαιώματα	GRI 102-8 GRI 102-41 GRI 403-2 GRI 403-3 GRI 403-4 GRI 407-1
ΑΡΧΗ 2: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να εξασφαλίζουν ότι δεν εμπλέκονται σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων		Ανθρώπινα Δικαιώματα	GRI 407-1

Πίνακας 4.4: Συσχέτιση Αρχών Οικουμενικού Συμφώνου με τους ΣΒΑ και τους Δείκτες GRI του Ομίλου στον τομέα της εργασίας για το 2019 (Πηγή: www.moh.gr)

Οι 10 Αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου	Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης	Σχετικά Ουσιαστικά θέματα	Δείκτες GRI Standards
ΕΡΓΑΣΙΑ			
ΑΡΧΗ 3: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να σέβονται την ελευθερία του συνδικαλισμού και να αναγνωρίζουν το δικαίωμα για συλλογικές διαπραγματεύσεις			GRI 102-41 GRI 407-1
ΑΡΧΗ 4: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προσπαίζουν την εξάλειψη κάθε μορφής καταναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας		Συμμόρφωση με Νόμους και Κανονισμούς (Κοινωνικοοικονομική συμμόρφωση)	GRI 419-1
ΑΡΧΗ 5: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προσπαίζουν την ουσιαστική κατάργηση της παιδικής εργασίας			
ΑΡΧΗ 6: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προσπαίζουν την εξάλειψη των διακρίσεων σε σχέση με τις προσλήψεις και την απασχόληση	 	Παρουσία στην Τοπική Αγορά Εργασία Υγεία και Ασφάλεια Εργαζομένων Εκπαίδευση και Επιμόρφωση	GRI 202-2 GRI 401-2 GRI 403-1 GRI 403-4 GRI 404-1 GRI 404-2

Πίνακας 4.5: Συσχέτιση Αρχών Οικουμενικού Συμφώνου με τους ΣΒΑ και τους Δείκτες GRI του Ομίλου στον τομέα του περιβάλλοντος για το 2019 (Πηγή: www.moh.gr)

Οι 10 Αρχές του Οικογενικού Συμφώνου	Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης	Σχετικά Ουσιαστικά θέματα	Δείκτες GRI Standards
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ			
ΑΡΧΗ 7: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να ακολουθούν προληπτική προσέγγιση ως προς τη διαχείριση των περιβαλλοντικών προκλήσεων	 	Υλικά και Πρώτες Ύλες Κατανάλωση Νερού Κατανάλωση Ενέργειας Εκπομπές Αύματα και Απόβλητα Συμμόρφωση με Περιβαλλοντική Νομοθεσία Ασφάλεια Εγκαταστάσεων Προετοιμασία για την Αντιμετώπιση Έκτακτων Αναγκών	GRI 301-1 GRI 301-2 GRI 301-3 GRI 302-1 GRI 302-2 GRI 302-3 GRI 302-4 GRI 303-1 GRI 303-2 GRI 303-3 GRI 305-1 GRI 305-2 GRI 305-4 GRI 305-5 GRI 305-6 GRI 305-7 GRI 306-1 GRI 306-2 GRI 306-3 GRI 306-4 GRI 306-5 GRI 307-1 OG13
ΑΡΧΗ 8: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής υπευθυνότητας			
ΑΡΧΗ 9: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και διάδοση φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών			

Πίνακας 4.6: Συσχέτιση Αρχών Οικογενικού Συμφώνου με τους ΣΒΑ και τους Δείκτες GRI του Ομίλου για δράσεις του κατά της διαφθοράς το 2019 (Πηγή: www.moh.gr)

Οι 10 Αρχές του Οικογενικού Συμφώνου	Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης	Σχετικά Ουσιαστικά θέματα	Δείκτες GRI Standards
ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ			
ΑΡΧΗ 10: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να εργάζονται ενάντια σε κάθε μορφή διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένου του εκβιασμού και της δωροδοκίας		Καταπολέμηση της Διαφθοράς	GRI 205-3

Τέλος, και όσον αφορά στον συγκεκριμένο Όμιλο, παρουσιάζονται στη συνέχεια οι διακρίσεις που έλαβε για την αναγνώριση του έργου και των δραστηριοτήτων του στους διάφορους τομείς της ΕΚΕ με αναφορά στους διοργανωτές - φορείς των εκδηλώσεων αυτών και στις σχετικές υλοποιηθείσες δράσεις.

Πίνακας 4.7: Διακρίσεις και φορείς βράβευσης δράσεων ΕΚΕ για το 2019 (Πηγή: www.moh.gr)

Επιχειρηματικά Βραβεία ΧΡΗΜΑ	1ο βραβείο στην κατηγορία «Επενδυτικές Σχέσεις» για τη ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ.
ICAP True Leaders	Η ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ βρέθηκε για 9η συνεχόμενη χρονιά στην κορυφή των εταιρειών με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (κερδοφορία, αύξηση αριθμού εργαζομένων, ηγετική θέση στον κλάδο και πιστοληπτική ικανότητα).
Joint Inspection Group	Η OFC βραβεύτηκε για δωδέκατη συνεχόμενη χρονιά με το Certificate of Excellence (άριστα) από το JIG κάτι που δεν έχει λάβει καμία άλλη εταιρεία παγκοσμίως από τις 550 εταιρείες που επιθεωρεί το JIG.
JIG Sustained Performance Award	Η OFC βραβεύτηκε με το Sustained Performance Award για τα άριστα αποτελέσματα που έχει επιδείξει τα έτη 2016- 2018.
Energy Mastering Awards	Η CORAL βραβεύτηκε με το βραβείο GOLD στην κατηγορία Leadership.
Manufacturing Excellence Awards	Η LPC βραβεύτηκε με το βραβείο BRONZE στον κλάδο Εξωστρεφής Μεταποιητική Δραστηριότητα.
Health & Safety Awards 2019	Η CORAL GAS βραβεύτηκε με το βραβείο BRONZE στην κατηγορία προϊόντα για τον εσωτερικό περιοριστή ροής του φιαλιδίου της.
	Η CORAL βραβεύτηκε με το βραβείο WINNER of the INDUSTRY για την εμπέδωση της κουλτούρας ασφάλειας στο προσωπικό της.
	Η CORAL GAS βραβεύτηκε με το βραβείο GOLD για το πρόγραμμα δράσεων που υλοποιεί για την οδική ασφάλεια.
Αριστείο Εταιρικής Υπευθυνότητας	Η AVIN OIL βραβεύτηκε με το βραβείο SILVER για την επέκταση των δράσεων ενίσχυσης κουλτούρας και ευαισθητοποίησης του προσωπικού και των εργολάβων στα θέματα ασφάλειας πρατηρίων.
	Η CORAL βραβεύτηκε με το Αριστείο Εταιρικής Υπευθυνότητας του Συνδέσμου Διαφημιζομένων Ελλάδος στην κατηγορία Purposeful Communication για την καμπάνια οδικής ασφάλειας.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

- Στοιχεία ομίλου για το οικονομικό έτος 2019:

Πίνακας 4.8: Οικονομικά στοιχεία Ομίλου ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. για το έτος 2019 (Πηγή: www.helpe.gr)

Κατάταξη στη λίστα	2η
Κλάδος δραστηριότητας	Καύσιμα

Εισηγμένη στο Χ.Α.	Ναι
Κύκλος εργασιών (σε εκατ. ευρώ)	8.856,97
ΚΠΤΦΑ (σε εκατ. ευρώ)	573,77
Συνολικές δανειακές υποχρεώσεις (σε εκατ. ευρώ)	2.632,36
Προσωπικό	2.974
Εταιρικό site	www.helpe.gr

• **Στοιχεία για την Εταιρική Υπευθυνότητα του Ομίλου για το οικονομικό έτος 2019:**

Από την έκθεση Εταιρικής Βιωσιμότητας του Ομίλου, προκύπτει ότι μόνο για το 2019 δαπανήθηκαν 6,86 εκατ. Ευρώ σε δράσεις για την κοινωνία, εκ των οποίων τα 6,3 εκατομμύρια στην Ελλάδα και ειδικότερα τα 1,44 εκατ. στην τοπική κοινωνία με την προσφορά του Ομίλου να εστιάζει και να κατευθύνεται σε τέσσερις βασικούς άξονες: Κοινωνία (ευπαθείς κοινωνικά ομάδες και υγεία), νέα γενιά, περιβάλλον και βιώσιμες πόλεις, καθώς και πολιτισμός και αθλητισμός.

Ο Όμιλος ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, το 2019, συνέβαλε με συγκεκριμένες δράσεις του σε έντεκα πεδία που συνδέονται με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, η ενσωμάτωση και υλοποίηση των οποίων ανά τομέα (οικονομία, κοινωνία, περιβάλλον) και ανά επίπεδο σημαντικότητας, όπως τους ιεράρχησε επιτροπή που συνέστησε η διοίκηση του Ομίλου και συνεργάστηκε με εκπροσώπους των ενδιαφερομένων μερών και των κοινωνικών εταίρων, παρουσιάζεται συνοπτικά ακολούθως:

Πίνακας 4.9: Συσχέτιση Αρχών Οικουμενικού Συμφώνου με τους ΣΒΑ για τον Όμιλο για το 2019 (Πηγή: www.helpe.gr)

11 Ουσιαστικά Θέματα		Σημαντικά Επάρκεια για Βιώσιμη Ανάπτυξη	Σημαντικότητα των Κοινωνικών Παράγοντων	Οικονομία	Καταύλη	Παράδειγμα	Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης
1	Δημιουργία και Διανομή Χρήσιμων Οικονομικής Αξίας σελ. 29	4,50	3,49	●	●		8, 9, 10
9	Διασφάλιση της Υγείας, Ασφάλειας και Ευεξίας των Εργαζομένων, Εργολάβων και Τρίτων σελ. 51	3,76	4,16	●	●		3, 8, 16
6	Βελτίωση της Ασφάλειας, της Ποιότητας και της Απρόσκοπτης Διανομής των Προϊόντων σελ. 61	3,59	4,09	●	●	●	3, 7, 8, 11, 12, 16
5	Διασφάλιση της Κανονιστικής Συμμόρφωσης και της Επιχειρησιακής Ηθικής σελ. 57	3,31	4,14	●	●		16
8	Διατήρηση της Αποσκόλησης σελ. 45	3,42	3,89	●	●		3, 4, 5, 8, 10
3	Ενίσχυση της Κανονικότητας και του Ψηφιακού Μετασχηματισμού σελ. 33	3,22	3,74	●	●	●	7, 9, 11, 12
19	Εξασφάλιση Ευαρμοσύνης και Ανταπόκρισης στην Ανταπόκριση Κοινωνικών Εκπαιδευτικών Ανάγκης σελ. 57	2,56	4,24	●	●	●	3, 6, 14, 15
4	Αναγνώριση Χρηματοοικονομικών και Λειτουργικών Κινδύνων & Ευκαιριών από την Κλιματική Αλλαγή σελ. 71	2,87	3,80	●	●	●	3, 8, 7, 9, 12, 13, 14
12	Διασφάλιση της Ποιότητας του Αέρα σελ. 82	2,51	4,12	●	●	●	3, 7, 11, 12, 14, 15
2	Αύξηση του Μεριδίου του Χαρτοφυλακίου των ΑΠΕ και του Φυσικού Αερίου σελ. 72	3,08	3,46	●	●	●	7, 8, 9, 12, 13
14	Ελαστικοποίηση των Αποβλήτων και Αύξηση της Εφαρμογής Πρακτικών Κοινωνικής Οικονομίας σελ. 85	2,05	4,04	●	●	●	3, 6, 8, 12, 14, 15, 17

Οι βραβεύσεις του Ομίλου για το 2019 και όσον αφορά στη συμβολή του στη βιώσιμη ανάπτυξη και ανά δράση Εταιρικής Υπευθυνότητας, ήταν οι εξής:

- Βραβείο WINNER και GOLD WINNER, στις κατηγορίες «Πετρέλαιο και Πετροχημικά», «Κινητή μονάδα αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών» και «Υ&Α και Περιβάλλον» και βραβείο SILVER, στην κατηγορία «Εκπαίδευση & Ευαισθητοποίηση Προσωπικού» από τον θεσμό “Health & Safety Awards 2019” για τον Όμιλο ΕΛΠΕ.

- Διάκριση του Ομίλου ΕΛΠΕ στον θεσμό “Bravo Sustainability Awards” και στη θεματική ενότητα “Bravo Environment” για τη δράση του που αφορούσε στην «Ενσωμάτωση των θεμάτων κλιματικής αλλαγής στη στρατηγική ΕΛΠΕ και κατάταξη κατά CDP».
- Τιμητική διάκριση του Ομίλου ΕΛΠΕ από την Ελληνική Παραολυμπιακή Επιτροπή (Ε.Π.Ε.) και την Εθνική Αθλητική Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρίες (Ε.Α.ΟΜ. ΑΜΕΑ) για την υποστήριξη της προετοιμασίας της Ελληνικής Παραολυμπιακής Ομάδας για το Τόκιο 2020.
- Ανάδειξη της ΟΚ ΤΑ στην 3η θέση, στην κατηγορία «Μεγάλες επιχειρήσεις με καλές πρακτικές στην Υγεία & Ασφάλεια στην εργασία» από το Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων και από το Εθνικό Συμβούλιο Υγείας & Ασφάλειας της Βόρειας Μακεδονίας.
- Silver Award για την ΕΛΠΕ ΚΥΠΡΟΥ στην κατηγορία «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη» από τον θεσμό “Cyprus Retail Excellence Awards 2020”, ως αναγνώριση των δράσεών της τα τελευταία χρόνια σε θέματα οδικής ασφάλειας.
- Βράβευση της JUGOPETROL με “Corporate Responsible Social Award”, στην κατηγορία “Συνεισφορά στην κοινότητα” από την Ομοσπονδία Εργοδοτών Μαυροβουνίου.

ΔΕΗ - ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ Α.Ε.

- Στοιχεία επιχείρησης για το οικονομικό έτος 2019:

Πίνακας 4.10: Οικονομικά στοιχεία εταιρείας ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ Α.Ε. για το έτος 2019 (Πηγή: www.dei.gr)

Κατάταξη στη λίστα	3η
Κλάδος δραστηριότητας	Ενέργεια
Εισηγμένη στο Χ.Α.	Ναι
Κύκλος εργασιών (σε εκατ. ευρώ)	4.931,61
ΚΠΤΦΑ (σε εκατ. ευρώ)	798,85
Συνολικές δανειακές υποχρεώσεις (σε εκατ. ευρώ)	3.946,94
Προσωπικό	14.678
Εταιρικό site	www.dei.gr

• **Στοιχεία για την Εταιρική Υπευθυνότητα της επιχείρησης για το τελευταίο δημοσιευμένο οικονομικό έτος:**

Η κοινωνική συνεισφορά της Επιχείρησης σε δωρεές και χορηγίες για υποστήριξη των τοπικών κοινοτήτων και των διαφόρων φορέων/οργανισμών έφτασε το συνολικό ποσό των 1.822 χιλιάδων ευρώ, ποσό διπλάσιο από εκείνο που δαπανήθηκε δύο οικονομικά έτη πριν, ενώ και το συνολικό ποσό που αναλογεί ως τέλος λιγνίτη στις τοπικές κοινωνίες («λιγνιτόσημο») έφτασε τα 22.164 χιλ. €, λίγο μειούμενο από το προηγούμενο έτος.

Αντίστοιχη, ήταν και η συνεισφορά της ΔΕΗ στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης. Στη συνέχεια απεικονίζεται η σημαντικότερη δραστηριότητά της, ανά στόχο.

Πίνακας 4.11: Συσχέτιση βασικής δραστηριότητας επιχείρησης με τους ΣΒΑ για το 2019 (Πηγή: www.dei.gr)

ΣΒΑ	Δραστηριότητα ΔΕΗ
	Παράλληλα με την αξιοποίηση του υδροδυναμικού της χώρας για την παραγωγή ηλεκτρισμού, η ΔΕΗ διαχειρίζεται μεγάλες ποσότητες υδάτων οι οποίες αξιοποιούνται για άρδευση, ύδρευση ή/και ψύξη. Με τον τρόπο αυτό, η Εταιρεία συμβάλει έμπρακτα στην βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων, ενώ ταυτόχρονα προχωρά στην ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση σημαντικών ποσοτήτων νερού από τις διάφορες δραστηριότητές της.
	Η ΔΕΗ, ως ο μεγαλύτερος πάροχος ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα, επιδιώκει να εξασφαλίζει, στο σύνολο του πληθυσμού που εξυπηρετεί, πρόσβαση σε αξιόπιστη και σύγχρονη ενέργεια. Η Εταιρεία επενδύει στην ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας θέτοντας τους θεμέλιους λίθους για ένα μέλλον το οποίο θα βασίζεται σε βιώσιμες και φιλικές προς το περιβάλλον μορφές παραγωγής ενέργειας. Επενδύει στην έρευνα και την ανάπτυξη τεχνολογιών, οι οποίες θα αυξήσουν την αποδοτικότητα της παραγωγής.
	<ul style="list-style-type: none"> Η ΔΕΗ μέσω της πολιτικής της Βιώσιμης Ανάπτυξης προάγει τη διαρκή, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη καθώς και την πλήρη και παραγωγική απασχόληση και αξιοπρεπή εργασία για όλους. Ακολουθεί συγκεκριμένες πρακτικές για την τήρηση των δίκαιων πρακτικών εργασίας σε όλη την αλυσίδα αξίας της. ταυτόχρονα, επιδιώκει τη βελτίωση της αποδοτικότητας στην κατανάλωση φυσικών πόρων και την προώθηση της

	<p>οικονομικής ανάπτυξης με μέριμνα προς το περιβάλλον.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Η Εταιρεία μεριμνά για την διασφάλιση ενός ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος τόσο εσωτερικά μέσω συστημάτων Διαχείρισης υγείας και Ασφάλειας, όσο και εξωτερικά για τους διάφορους εργολάβους.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η ΔΕΗ ενημερώνει τους πελάτες της για την υπεύθυνη και ασφαλή χρήση της ενέργειας. Η Εταιρεία έχει προχωρήσει στο σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός ετήσιου σχεδίου δράσης το οποίο έχει ως στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας στην τελική χρήση. ▪ Η υπεύθυνη παραγωγή και κατανάλωση αποτελεί κομμάτι της βιώσιμης λειτουργίας της ΔΕΗ. Έχοντας αναπτύξει πολιτικές και συστήματα για το περιβάλλον, στοχεύει στην αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων της, αλλά και στη μείωση των εκπομπών της από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Ταυτόχρονα, προωθεί προγράμματα αύξησης της ενεργειακής αποδοτικότητας με χρήση νέων τεχνολογιών.
	<p>Η ΔΕΗ λαμβάνει ουσιαστική δράση στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεων της. ο εκσυγχρονισμός του παραγωγικού δυναμικού της, η προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, καθώς και η εξοικονόμηση ενέργειας αποτελούν τους βασικούς πυλώνες της στρατηγικής της Εταιρείας για την μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Παράλληλα, λαμβάνει μέριμνα για την προσαρμογή του παραγωγικού δυναμικού της στις νέες συνθήκες της κλιματικής αλλαγής. Ως πρώτο βήμα στις μελέτες περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για τα έργα της, εξετάζεται η ανθεκτικότητά τους σε ενδεχόμενη αύξηση της θερμοκρασίας και στα ακραία καιρικά φαινόμενα που αυτή συνεπάγεται.</p>
	<p>Λόγω της φύσης των δραστηριοτήτων της, η ΔΕΗ έχει άμεση επίδραση στα χερσαία οικοσυστήματα. Για τον λόγο αυτό έχει αναπτύξει συγκεκριμένη πολιτική για την προστασία της βιοποικιλότητας και του φυσικού περιβάλλοντος, κάνοντας χρήση των βέλτιστων αντιρρυπαντικών τεχνολογιών και προχωρώντας σε συστηματικά έργα αποκατάστασης εδαφών μέσω δενδροφυτεύσεων και άλλων παρόμοιων δράσεων.</p>

Η ΔΕΗ αναφέρει στην Ετήσια Έκθεσή της ότι συμμετέχει ενεργά σε 38 εθνικά και διεθνή δίκτυα, ενώσεις, συνδέσμους ή οργανισμούς, με στόχο τη συνεργασία σε θέματα ενεργειακού, βιομηχανικού

ή ευρύτερου επιχειρηματικού ενδιαφέροντος, καθώς και την προώθηση της εταιρικής υπευθυνότητας. Η διακρίσεις που έλαβε για τις δράσεις τις στους τομείς αυτούς, ήταν οι εξής:

- Συμπεριλήφθηκε για ένατη συνεχή χρονιά στη λίστα Platts Top 250 Global Energy Company Rankings, ως αναγνώριση της οικονομικής και επιχειρηματικής της επίδοσης στον κλάδο της ενέργειας.
- Απέσπασε το 3ο βραβείο στην κατηγορία «καλύτερη Εταιρεία του Δημοσίου 2018» στην εκδήλωση απονομής των «Επιχειρηματικών Βραβείων Χρήμα». Οι νικητές, αναδείχθηκαν και βραβεύτηκαν, μετά από αξιολόγηση σε μια σειρά κριτηρίων όπως η πορεία των οικονομικών επιδόσεων, η σταθερότητά τους, η διεύρυνση των μεριδίων αγοράς τους, η ευελιξία της εταιρείας στις αλλαγές του εξωτερικού περιβάλλοντος, η χρηματιστηριακή πορεία και η σχέση με τους επενδυτές, ο βαθμός εξυπηρέτησης των πελατών κ.λπ.
- Οι γενικές Διευθύνσεις ορυχείων και παραγωγής της ΔΕΗ βραβεύθηκαν στην ετήσια εκδήλωση «Health & Safety Awards».
- Το ορυχείο της πτολεμαΐδας έλαβε δύο αργυρά βραβεία με το πρώτο να αφορά στην ετοιμότητα αντίδρασης σε καταστάσεις Έκτακτης Ανάγκης και την εξαιρετικά επιτυχημένη άσκηση ετοιμότητας πλήρους κλίμακας «κέρας 2017» με τη συμμετοχή όλων των λιγνιτωρύχων, ενώ με το δεύτερο βραβείο τιμήθηκε η κατασκευή πρότυπων εργοταξιακών συνεργείων για υγιή και ασφαλή εργασιακό χώρο.
- Η γενική Διεύθυνση παραγωγής έλαβε τη διάκριση Highly Commended για τη διαχείριση επικινδυνότητας ατμοηλεκτρικών σταθμών παραγωγής και το αργυρό βραβείο για την επιτελική οργάνωση ατμοηλεκτρικών σταθμών στο πλαίσιο της ετοιμότητας αντίδρασης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Ο.Π.Α.Π. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Α.Ε. ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

• Στοιχεία επιχείρησης για το οικονομικό έτος 2019:

Πίνακας 4.12: Οικονομικά στοιχεία Ομίλου Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. για το έτος 2019 (Πηγή: www.opap.gr)

Κατάταξη στη λίστα	4η
Κλάδος δραστηριότητας	Τυχερά παιχνίδια
Εισηγμένη στο Χ.Α.	Ναι
Κύκλος εργασιών (σε εκατ. ευρώ)	4.468,28

ΚΠΤΦΑ (σε εκατ. ευρώ)	412,58
Συνολικές δανειακές υποχρεώσεις (σε εκατ. ευρώ)	1.052,36
Προσωπικό	1.581
Εταιρικό site	www.opap.gr

• **Στοιχεία για την Εταιρική Υπευθυνότητα του Ομίλου για το οικονομικό έτος 2019:**

Το έτος 2019 ο Όμιλος ΟΠΑΠ, σύμφωνα με την έκθεση βιωσιμότητάς του, επένδυσε 25 εκατομμύρια για την πραγματοποίηση 790 δράσεων, υπολογίζοντας ότι περισσότεροι από 2,9 εκατομμύρια άνθρωποι επωφελήθηκαν από αυτές τις ενέργειες που κυρίως στόχευαν στην αναβάθμιση της κοινωνικής εμπιστοσύνης σε δράσεις που στόχευαν στους τομείς του αθλητισμού, της υγείας, της εργασίας, κ.ά

Πιο αναλυτικά:

- Αθλήματα: θέτοντας τα θεμέλια για το μέλλον των αθλημάτων
- Υγεία: αναβαθμίζοντας τις υποδομές υγείας για τα παιδιά του μέλλοντος
- Εργασία: στελεχώνοντας την ελληνική αγορά
- Κοινωνικά ασθενέστερες ομάδες: στηρίζοντας την κοινωνία και τους ασθενέστερους πολίτες
- Υπεύθυνο παιχνίδι: διαπαιδαγωγώντας το κοινό για να παίζει υπεύθυνα

Για τις δράσεις τους αυτές, τους απονεμήθηκαν στα Bravo Sustainability Awards στον τομέα «κοινωνία» για το Πρόγραμμα ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΑΚΑΔΗΜΙΕΣ ΟΠΑΠ και για την ανακαίνιση Παιδιατρικών Νοσοκομείων.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

• **Στοιχεία ομίλου για το οικονομικό έτος 2019:**

***Πίνακας 4.13:** Οικονομικά στοιχεία Ομίλου ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. για το έτος 2019 (Πηγή: www.cosmote.gr)*

Κατάταξη στη λίστα	5η
Κλάδος δραστηριότητας	Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών

Εισηγμένη στο Χ.Α.	Ναι
Κύκλος εργασιών (σε εκατ. ευρώ)	3.907,60
ΚΠΤΦΑ (σε εκατ. ευρώ)	1.387,70
Συνολικές δανειακές υποχρεώσεις (σε εκατ. ευρώ)	1.712,80
Προσωπικό	16.937
Εταιρικό site	www.cosmote.gr

• **Στοιχεία για την Εταιρική Υπευθυνότητα του Ομίλου για το οικονομικό έτος 2019:**

Στον Απολογισμό Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ομίλου ΟΤΕ αποτυπώνεται η συνεισφορά του στην οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον. Αναφέρονται, συγκεκριμένα, ότι η συνολική συνεισφορά του Ομίλου για το 2019 ανήλθε στα 3,6 εκατομμύρια ευρώ και μαζί και με τα κόστη για την υλοποίηση δράσεων εθελοντισμού των εργαζομένων του εν ώρα εργασίας, άγγιξε η συνολική κοινωνική επένδυση τα 4,5 εκατομμύρια ευρώ για 1,5 εκατομμύρια επωφελούμενους.

Ο Όμιλος συμμετέχοντας στο Οικουμενικό Σύμφωνο, πρωτοβουλία των Ηνωμένων Εθνών για θέματα Βιώσιμης Ανάπτυξης εναρμονίζεται στην πράξη μέσα από συγκεκριμένες δράσεις του με τους 17 στόχους για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Η ευθυγράμμιση των Στόχων (ειδικότερα 7 από αυτούς) με τη λειτουργία του ομίλου και την αλυσίδα αξίας του, αποτυπώνονται στη συνέχεια.

Πίνακας 4.14: Συσχέτιση βασικής δραστηριότητας ομίλου με τους ΣΒΑ για το 2019 (Πηγή: www.cosmote.gr)

ΣΒΑ	Δραστηριότητα Ομίλου	
	Μεγιστοποίηση θετικής επίδρασης	Ελαχιστοποίηση αρνητικών επιπτώσεων
	Αναπτύσσουν λύσεις για την αποτελεσματικότερη λειτουργία των νοσηλευτικών μονάδων και την εξ αποστάσεως παροχή ιατρικής βοήθειας (e-Health) και υποστηρίζουν δράσεις για τη βελτίωση του συστήματος υγείας της χώρας μας.	Στηρίζουν ενέργειες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού για την υπεύθυνη χρήση κινητού κατά την οδήγηση και διασφαλίζουν ένα ασφαλές και υγιές περιβάλλον εργασίας,

 <p>4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ</p>	<p>Υλοποιούν και στηρίζουν προγράμματα εκπαίδευσης και ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων για άτομα όλων των ηλικιών, και παράλληλα ενισχύουν συνεχώς τα εσωτερικά προγράμματα εκπαίδευσης των εργαζομένων τους.</p>	
 <p>7 ΦΤΗΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ</p>	<p>Προσφέρουν λύσεις για την καλύτερη διαχείριση ενέργειας (e-Energy) και για έξυπνα ηλεκτρικά δίκτυα (Smart Grids).</p>	
 <p>8 ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ</p>	<p>Προσφέρουν λύσεις για να καλυφθούν οι ανάγκες πληροφορικής των επιχειρήσεων και να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητά τους με βιώσιμο τρόπο (Business Cloud, Information Security, e-Tourism). Διασφαλίζουν συνθήκες δίκαιης εργασίας και ίσων ευκαιριών για τους εργαζομένους τους, με αντίστοιχη απαίτηση από τους προμηθευτές τους.</p>	
 <p>9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ</p>	<p>Επενδύουν συνεχώς στην αναβάθμιση και επέκταση των τηλεπικοινωνιακών υποδομών τους, στοχεύοντας στην αύξηση της διεύθυνσης και διαθεσιμότητας των υπηρεσιών τους. Παράλληλα, προσφέρουν λύσεις στις επιχειρήσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξή τους (Business Cloud, Fleet Management).</p>	
 <p>12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ</p>	<p>Αναπτύσσουν προϊόντα και υπηρεσίες που συνεισφέρουν στην ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων και τον περιορισμό των παραγόμενων αποβλήτων.</p>	<p>Ενσωματώνουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας τους. Θέτουν όρους υπεύθυνης διαχείρισης στους προμηθευτές τους και ταυτόχρονα,</p>

		συμβάλλουν στην ανακύκλωση του παλιού εξοπλισμού των πελατών τους.
	Προσφέρουν προϊόντα και υπηρεσίες που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής (broadband, τεχνολογίες Cloud και M2M).	Λαμβάνουν μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των δραστηριοτήτων τους.

Ακόμη, αναφέρεται στην ίδια Έκθεση, ότι το 2019, οι εταιρείες του Ομίλου ΟΤΕ έλαβαν 11 βραβεία και διακρίσεις για τις επιδόσεις τους σε θέματα Βιώσιμης Ανάπτυξης, εκ των οποίων αναφέρονται στη συνέχεια όσα αφορούν σε δράσεις που έγιναν στην Ελλάδα.

Συμμετοχές και διακρίσεις στην Ελλάδα για τον όμιλο το 2019:

- Bravo Sustainability Dialogue and Awards που διοργανώθηκαν από το Quality Net: ο Όμιλος ΟΤΕ βραβεύτηκε στην κατηγορία “Governance” για την πρωτοβουλία «Μηδενική Ανοχή στη Διαφθορά (Zero Tolerance to Corruption)» για την ευαισθητοποίηση των εργαζομένων και των επιχειρηματικών εταίρων σε θέματα καταπολέμησης της διαφθοράς.
- Hellenic Responsible Business Awards που διοργανώθηκαν από την Boussias Communications. Ο ΟΤΕ έλαβε δύο βραβεία Gold για τις πρωτοβουλίες: «Όμιλος ΟΤΕ και Κυκλική Οικονομία: Ολοκληρωμένο πρόγραμμα διαχείρισης υλικών, φυσικών πόρων και αποβλήτων» στην κατηγορία «Βιώσιμη Ανάπτυξη: Ανακύκλωση» και «Πρόσβαση στον Ψηφιακό Κόσμο» στην κατηγορία «Τεχνολογία για το Κοινό Καλό: Ψηφιακή Εκπαίδευση και Δεξιότητες».
- Αριστεία Εταιρικής Υπευθυνότητας 2019, που διοργανώθηκαν από τον Ελληνικό Σύνδεσμο Διαφημιζόμενων: Βραβείο στην κατηγορία «Εθελοντισμός Εργαζομένων» για το έργο «Εθελοντισμός και Κοινωνική Συνεισφορά».
- Επιχειρηματικά Βραβεία ΧΡΗΜΑ 2019, που διοργανώθηκαν από το περιοδικό ΧΡΗΜΑ: ο Όμιλος ΟΤΕ έλαβε το 1ο βραβείο στην κατηγορία «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη».
- Energy Mastering Awards που διοργανώθηκαν από την Boussias Communications: Gold βραβείο στην κατηγορία «Energy Conservation» για το «Ολοκληρωμένο πρόγραμμα διαχείρισης ενέργειας» και δύο Gold βραβεία στις κατηγορίες «Energy Efficiency Innovations and Technologies» και «Energy Efficiency Improvement» για την «Πλατφόρμα διαχείρισης ενέργειας και απεικόνισης κέντρων κόστους» που δημιουργήθηκε από την COSMOTE, σε συνεργασία με τις εταιρείες CISCO Hellas και Αφοι Χαϊτογλου ABEE.

4.2.2 Εφαρμογή αρχών ΕΚΕ από τις πέντε μεγαλύτερες εταιρείες στην Ευρώπη

Προκειμένου να μπορέσουμε να εξάγουμε συμπεράσματα σχετικά με την εφαρμογή των αρχών εταιρικής υπευθυνότητας και βιώσιμης ανάπτυξης των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην Ευρώπη, και να τις συγκρίνουμε, στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό, με όσες δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, επιλέξαμε να ασχοληθούμε με τις πέντε μεγαλύτερες ευρωπαϊκές εταιρείες για την οικονομική χρήση 2019, με βάση τα έσοδά τους.

Οι εταιρείες ανά σειρά κατάταξής τους, είναι η εξής:

Πίνακας 4.15: Οικονομικά και ποιοτικά στοιχεία των 5 μεγαλύτερων ευρωπαϊκών εταιρειών για το έτος 2019

(Πηγή: www.value.today)

Εταιρείες	Royal Dutch Shell	Volkswagen	BP P.L.C.	Glencore	Daimler
Κατάταξη	1	2	3	4	5
Έδρα	Ολλανδία	Γερμανία	Αγγλία	Ελβετία	Γερμανία
Κλάδος δραστηριότητας	Ενέργεια/ Πετρέλαιο	Αυτοκινητοβιομηχανία	Ενέργεια/ Πετρέλαιο	Εξόρυξη	Αυτοκ/μηχανία
Έσοδα (σε εκατ. \$)	352.106,0	282.760,2	282.616,0	215.111,0	193.346,1
Χρηματιστηριακή αξία (σε δις. \$)	237	111	129	42,4	75,3
Εταιρικό site https://www.	shell.com	volkswagenag.com	bp.com	glencore.com	daimler.com
Προσωπικό	83.000	670.000	70.100	160.000	298.655

Πιο αναλυτικά:

- **ROYAL DUTCH SHELL**

Στοιχεία εταιρίας σχετικά με την ΕΚΕ για το οικονομικό έτος 2019:

Η εταιρεία επένδυσε σε δράσεις εταιρικής υπευθυνότητας κοινωνικού χαρακτήρα το οικονομικό έτος 2019, το ποσό των 173 εκ. \$ εκ των οποίων τα 84 εκ. \$ ήταν σε χώρες με χαμηλή ανάπτυξη.

Πίνακας 4.16: Συσχέτιση βασικής δραστηριότητας εταιρείας με τους ΣΒΑ για το 2019 (Πηγή: www.shell.com)

ΣΒΑ	Δραστηριότητα
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Προστασία από την κλιματική αλλαγή και ενεργειακή μετάβαση ▪ Έρευνες για νέες μορφές ενέργειας
	<p>Δράσεις και μέριμνα αναφορικά με τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ανθρώπινα δικαιώματα - Κοινωνική απόδοση - Αλυσίδα εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένης της ευημερίας των εργαζομένων - Ασφάλεια - Διαφάνεια εσόδων και φόρος - Πρόγραμμα Shell LiveWIRE
	<p>Διαχείριση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου</p> <p>Προώθηση επιλογών χαμηλότερου άνθρακα</p> <p>Σενάρια Shell</p> <p>Έκθεση μετάβασης ενέργειας Shell</p> <p>Κλιματική αλλαγή: επιτακτική ανάγκη δράσης</p> <p>Λύσεις που βασίζονται στη φύση</p> <p>Q&A αποτύπωμα καθαρού άνθρακα</p> <p>Βιομηχανικοί Σύλλογοι Αναθεώρηση Κλίματος 2019</p>

• VOLKSWAGEN

Στοιχεία εταιρείας σχετικά με την ΕΚΕ για το οικονομικό έτος 2019:

Για το έτος 2019 η Volkswagen AG αναφέρει ότι επένδυσε 33,6 εκατ. € σε δράσεις ΕΚΕ, σημειώνοντας στην έκθεση βιωσιμότητάς του ότι οι μάρκες και οι εταιρείες της υποστήριξαν περισσότερα από 520 έργα και πρωτοβουλίες σε παγκόσμια κλίμακα. Ο κύριος στόχος των

εταιρικών της δραστηριοτήτων στο πεδίο της κοινωνικής της δέσμευσης, είναι η υποστήριξη τοπικών έργων ανάπτυξης και εκπαίδευσης σε πολλούς από τους τόπους δραστηριοτήτων τους σε όλο τον κόσμο, συμβάλλοντας, κυρίως, στην τοπική διαρθρωτική ανάπτυξη και τις ίσες ευκαιρίες. Επίλεξαν συγκεκριμένα έργα που τα ανέπτυξαν είτε μόνοι τους, είτε σε συνεργασία με τοπικούς οργανισμούς-εταίρους και ΜΚΟ.

Κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς, συμμετείχαν σε πολλά έργα για τη βιώσιμη βελτίωση των κοινωνικών δομών δίνοντας δωρεές σε μετρητά και σε είδος για την υποστήριξη δραστηριοτήτων και έργων που ήταν αφιερωμένα, κυρίως, στην εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό και συγκεκριμένα κοινωνικά προβλήματα. Οι δωρεές δόθηκαν μόνο σε αναγνωρισμένους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς ή σε αυτούς που έχουν λάβει ειδική έγκριση για τη λήψη δωρεών. Στη μακροπρόθεσμη συνεργασία μεταξύ της Volkswagen AG και του Γερμανικού Ερυθρού Σταυρού, το επίκεντρο της περιόδου αναφοράς ήταν στο πρόγραμμα χρηματοδότησης βάσει προβλέψεων. Το αντικείμενο του προγράμματος είναι η παροχή οικονομικών πόρων για ανθρωπιστική βοήθεια βάσει λεπτομερών προβλέψεων και αναλύσεων κινδύνου. Στόχος τους είναι η πρόβλεψη καταστροφών, η ελαχιστοποίηση των επιπτώσεών τους στο μέτρο του δυνατού και κατά συνέπεια η αποτροπή των ανθρώπινων δεινών. Ένα άλλο μέρος της εταιρικής σχέσης είναι το «Μέλλον της προστασίας της δημόσιας υγείας και των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης στη Γερμανία». Το θέμα του εταιρικού εθελοντισμού είναι ιδιαίτερα σημαντικό στο πλαίσιο της ευρείας συμμετοχής των εργαζομένων στη λειτουργία της επιχείρησης. Ένα σημαντικό συστατικό του εθελοντισμού στην Volkswagen AG είναι το πρόγραμμα Volkswagen pro Ehrenamt. Ο στόχος είναι να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τις εθελοντικές δραστηριότητες και να τις υποστηρίξουν και να τις ενθαρρύνουν. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Volkswagen βλέπει το Pro Ehrenamt ως κόμβο μεταξύ των ανθρώπων που θέλουν να συμμετάσχουν και εκείνων που έχουν εθελοντική εργασία. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε όλους τους υπαλλήλους της Volkswagen και τους συνεργάτες τους στους τόπους δραστηριοτήτων τους καθώς και σε πρώην υπαλλήλους σε πρόωρη συνταξιοδότηση ή συνταξιοδότηση.

Βραβεύσεις

Σε διεθνές επίπεδο, λειτουργούν πέντε εργαστήρια στους χώρους παραγωγής των οποίων απασχολούνται περισσότερα από 300 άτομα με ειδικές ανάγκες και δημιουργούνται διαρκώς και

επιπλέον σταθμοί εργασίας για τον σκοπό αυτό. Ειδικότερα, στην Τσεχική Δημοκρατία, αυτές οι δραστηριότητες κέρδισαν το βραβείο για τα «Προγράμματα Προσωπικού του 2019».

- **BP P.L.C.**

Στοιχεία εταιρίας σχετικά με την ΕΚΕ για το οικονομικό έτος 2019:

Η εταιρεία BP P.L.C. επένδυσε το 2019 84 εκ. \$ σε στοχευμένες κοινωνικές δραστηριότητες, συμβάλλοντας στη βιώσιμη ανάπτυξη. Στην έκθεση βιωσιμότητάς τους, υποστηρίζουν τη στήριξή τους σε συγκεκριμένες τοπικές ανάγκες, επικεντρώνοντας στην οικονομική τους ανάπτυξη, στην εκπαίδευση, σε περιβαλλοντικά προγράμματα, στον πολιτισμό και στις τέχνες. Ακόμη, οι υπάλληλοι της BP συμμετείχαν σε διάλογο με το Βατικανό σε αυτό το θέμα και έχουν συνεργαστεί με εξωτερικές ομάδες για να βελτιώσουν την κατανόησή τους για τα ζητήματα που εμπλέκονται σε μια δίκαιη μετάβαση. Πιστεύουν ότι η δέσμευσή τους και οι επενδύσεις τους σε τοπικές κοινότητες όπου εργάζονται μπορούν να βοηθήσουν να διασφαλίσουν ότι θα επωφεληθούν από μια δίκαιη μετάβαση σε ένα μέλλον χαμηλότερου άνθρακα. Αυτό ισχύει για ορισμένες πρωτοβουλίες τους, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασής τους σε ενεργειακά έργα στην Ινδονησία και στην Αγκόλα. Το 2019 οι κοινωνικές τους επενδύσεις περιελάμβαναν χρηματοδότηση από την BP Angola για το Halo Trust, το οποίο εκπαιδεύει τις τοπικές γυναίκες για να βρίσκουν και να καθαρίζουν τις νάρκες ξηράς. Χάρη σε αυτήν την επένδυση, το Halo Trust προσέλαβε 31 νέους υπαλλήλους, καθώς εργάζεται για να βοηθήσει την κυβέρνηση να επιτύχει τον στόχο της να απαλλάξει την Αγκόλα από τις νάρκες έως το 2025. Ένα άλλο παράδειγμα των επενδύσεών τους που πραγματοποιήθηκαν το 2019 είναι η συνεργασία της BP Νότιας Αφρικής με το Εθνικό Ταμείο Ενίσχυσης δημιουργώντας ένα ταμείο ανάπτυξης επιχειρήσεων που παρείχε χρηματοδότηση και καθοδήγηση για την ανάπτυξη επιχειρήσεων για όσους εργάζονται στο δίκτυο αντιπροσώπων τους, με ιδιαίτερη έμφαση στη βοήθεια των μαύρων γυναικών. Η βελτίωση της πρόσβασης στην ενέργεια εκτιμούν ότι μπορεί να βοηθήσει τους ανθρώπους να οικοδομήσουν καλύτερες ζωές για τον εαυτό τους. Στην Ινδία, συνεργάστηκαν, επίσης, με το Δίκτυο πρόσβασης καθαρής ενέργειας (CLEAN) για να προσφέρουμε στους ντόπιους τις δεξιότητες που απαιτούνται για να εργαστούν στον τομέα της παραγωγής ενέργειας, ο οποίος έχει τη δυνατότητα να φέρει καθαρή ενέργεια, όπως η ηλιακή, σε ανθρώπους σε αγροτικές περιοχές. Καθώς αυτός ο τομέας αναπτύσσεται στην Ινδία, αυτές οι δεξιότητες θα είναι κρίσιμες για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης αποτελεσματικότητας του εξοπλισμού παραγωγής ενέργειας. Η παροχή αυτής της εκπαίδευσης μπορεί επίσης να διαδραματίσει βασικό ρόλο στην άμβλυνση της μετανάστευσης από πόλη σε πόλη που αποτελεί πρόβλημα σε πολλές αγροτικές κοινότητες. Ακόμη, επένδυσαν στο Ηνωμένο Βασίλειο για να αναπτύξουν συγκεκριμένες δεξιότητες

στις τοπικές κοινότητες μέσω της υποστήριξής τους σε θέματα STEM (επιστήμη, τεχνολογία, μηχανική και μαθηματικά).

Επίσης, μέσω του BP Foundation παρείχε χρήματα για δραστηριότητες ανθρωπιστικής βοήθειας σε όλο τον κόσμο, τις οποίες ταιριάζει με τις προσωπικές συνεισφορές των υπαλλήλων της BP που γίνονται σε επιλέξιμα φιλανθρωπικά ιδρύματα της επιλογής τους. Συγκεκριμένα, δόθηκαν βάσει αυτού του μοντέλου, 9,1 εκατομμύρια δολάρια σε εισφορές υπαλλήλων που η BP Foundation συμπλήρωσε με επιχορηγήσεις 8,3 εκατομμυρίων \$ υποστηρίζοντας τις προσπάθειες ανακούφισης του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού στη Μοζαμβίκη και τη Ζιμπάμπουε μετά τον κυκλώνα Idai, και 100.000 \$ στον Ερυθρό Σταυρό της Αυστραλίας για να υποστηρίξουν τις προσπάθειες ανακούφισης από καταστροφές μετά τις πυρκαγιές του Αυστραλιανού θάμνου μετάβαση.

Ως προς τη συνεισφορά της εταιρείας μέσω των επιχειρηματικών της δραστηριοτήτων στους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, δηλώνουν ότι συνέβαλαν το 2019 άμεσα στους στόχους 7, 8 και 13 παρέχοντας ενεργειακά προϊόντα και υπηρεσίες στον κόσμο. Επίσης, υποστηρίζουν την υλοποίηση των στόχων 3, 6, 9, 12, 14, 15 και 17 στοχεύοντας σε τομείς που μπορούν να έχουν θετικό αντίκτυπο ή σε άλλες περιπτώσεις, στον μετριασμό και τη διαχείριση τυχόν πιθανών αρνητικών επιπτώσεων. Ειδικότερα, συνεισφέρουν σε αυτούς μέσω της ασφάλειας, της προστασίας του περιβάλλοντος, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της κοινότητας, της διαφορετικότητας και της ένταξης και της ευρύτερης επιχειρηματικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων των φόρων και της καταπολέμησης της δωροδοκίας και της διαφθοράς.

Πίνακας 4.17: Συσχέτιση βασικής δραστηριότητας εταιρείας με τους ΣΒΑ για το 2019 (Πηγή: www.bp.com)

ΣΒΑ	Δραστηριότητα
	<p>Προσιτή και καθαρή ενέργεια: Επενδύουν επί του παρόντος τουλάχιστον 500 εκατομμύρια δολάρια ετησίως για την υποστήριξη δραστηριοτήτων χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, συμπεριλαμβανομένων των ανανεώσιμων επιχειρήσεων και των εξαγορών τους.</p>
	<p>Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη: για να προωθήσουν μια χωρίς αποκλεισμούς κουλτούρα υποστηρίζουν ομάδες επιχειρηματικών πόρων που διοικούνται από εργαζόμενους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων για εθνικότητα, φύλο, σεξουαλικό προσανατολισμό, γονείς και αναπηρία</p>

 <p>13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ</p>	<p>Κλιματική δράση: έχουν θέσει μια νέα φιλοδοξία να γίνουν καθαρή εταιρεία έως το 2050 ή νωρίτερα και να βοηθήσουν τον κόσμο να φτάσει στο μηδέν.</p>
 <p>3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ</p>	<p>Υποστηρίζουν μια σειρά προγραμμάτων δημόσιας υγείας, συμπεριλαμβανομένων των προσπαθειών για την καταπολέμηση της ελονοσίας και τη βελτίωση της ασφάλειας για τις γυναίκες που γεννούν.</p>
 <p>6 ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ - ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ</p>	<p>Επενδύουν σε έργα αιεφόρου ανάπτυξης που ευθυγραμμίζονται με τις τοπικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής ύδρευσης στη Μαυριτανία.</p>
 <p>9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ</p>	<p>Η BP Ventures επικεντρώνεται στην αναζήτηση νέων ευκαιριών με τη δυνατότητα να μας βοηθήσει να πραγματοποιήσουμε την ενεργειακή μετάβαση.</p>
 <p>12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ</p>	<p>Για να προσδιορίσουν τις πιθανές επιπτώσεις πραγματοποιούν λεπτομερείς περιβαλλοντικές και κοινωνικές εκτιμήσεις πριν ξεκινήσουν μεγάλα έργα.</p>
 <p>14 ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ</p>	<p>Τα προγράμματα θαλάσσιων θηλαστικών και θαλάσσιων χελωνών βελτιώνουν τις γνώσεις τους και ενημερώνουν τις προγραμματισμένες δραστηριότητές τους, για να αποφύγουν τις πιο ευαίσθητες περιοχές.</p>
 <p>15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ</p>	<p>Συνεργάζονται με το IPIECA για την ανάπτυξη καθοδήγησης ορθών πρακτικών στον κλάδο σχετικά με το νέο παγκόσμιο πλαίσιο βιοποικιλότητας μετά το 2020 για τον τομέα τους.</p>

Συνεργάζονται με τους συναδέλφους τους για να δημιουργήσουν μια πλατφόρμα βιοπετρελαίου και φυσικού αερίου για εκτιμήσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων προμηθευτών, ιδιαίτερη έμφαση στα εργασιακά δικαιώματα

Βραβεύσεις

Για τις δράσεις ΕΚΕ που υλοποίησε η εταιρεία το 2019, βραβεύθηκε από την εφημερίδα Times στους 50 κορυφαίους εργοδότες, ως αναγνωρισμένη εταιρεία χωρίς αποκλεισμούς του FT από τον παγκόσμιο ηγέτη Stonewall, και στους κορυφαίους υπαλλήλους για 10 εξαιρετικούς εργαζομένους επενδύοντας στα βραβεία Εθνικότητας και μπαίνοντας στον τομέα των επιχειρήσεων στη λίστα των καλύτερων εργοδοτών για τους αγώνες της Κοινότητας.

- **GLENCORE**

Στοιχεία εταιρίας σχετικά με την ΕΚΕ για το οικονομικό έτος 2019:

Η εταιρεία επένδυσε 90 εκ. \$ για το 2019 με σημαντικότερους τομείς-στόχους της:

- Διαχείριση καταστροφικών κινδύνων
- Ασφάλεια και υγεία στο χώρο εργασίας
- Κλιματική αλλαγή και ενέργεια
- Διαχείριση νερού
- Διαχείριση γης
- Υπεύθυνες προμήθειες
- Ανθρώπινα δικαιώματα
- Υπεύθυνη ιθαγένεια
- Επενδύσεις για το προσωπικό

Ο τρόπος και ο βαθμός σύνδεσης των δράσεων ΕΚΕ που υλοποίησαν και συνεχίζουν να υλοποιούν με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ και τη μέτρηση αυτών, αποτυπώνονται – ανά τομέα – στη συνέχεια:

- **Καταστροφική διαχείριση κινδύνων**

Η εταιρεία αναγνωρίζει ότι τα καταστροφικά γεγονότα στον τομέα των φυσικών πόρων μπορούν να έχουν καταστροφικές επιπτώσεις στους εργαζόμενους, τις κοινότητες, το περιβάλλον και την εταιρική φήμη, καθώς και να έχουν σημαντικό οικονομικό κόστος. Για τους λόγους αυτούς, επενδύουν σε δράσεις σχετικές με τη ζωή στη στεριά και την καλή υγεία και ευημερία του πληθυσμού.

Εικόνα 4.1: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία *glencore* στον τομέα της διαχείρισης κινδύνων (www.glencore.gr)

▪ Ασφάλεια και υγεία στο χώρο εργασίας

Σύμφωνα με τις αξίες της εταιρείας, βρίσκονται στην πρώτη γραμμή των προτεραιοτήτων τους η προστασία της υγείας και της ευημερίας όλων των ανθρώπων τους στον χώρο εργασίας τους. Βασικός τους στόχος, είναι η συνεχής βελτίωση στην πρόληψη επαγγελματικών ασθενειών και τραυματισμών, ενώ εφαρμόζουν και πρότυπα ασφαλείας και υγείας σε επίπεδο ομίλου. Ακόμη, είναι ανοικτοί στην ποικιλομορφία, όσον αφορά στις γεωγραφικές τοποθεσίες, στις διαδικασίες παραγωγής, στο εργατικό δυναμικό και στις κουλτούρες και αυτό σημαίνει ότι οι δραστηριότητες που σχετίζονται με την ασφάλεια συμπεριφοράς πρέπει να προσαρμόζονται, έτσι ώστε να είναι κατάλληλες και σχετικές με το τοπικό πλαίσιο κάθε φορά.

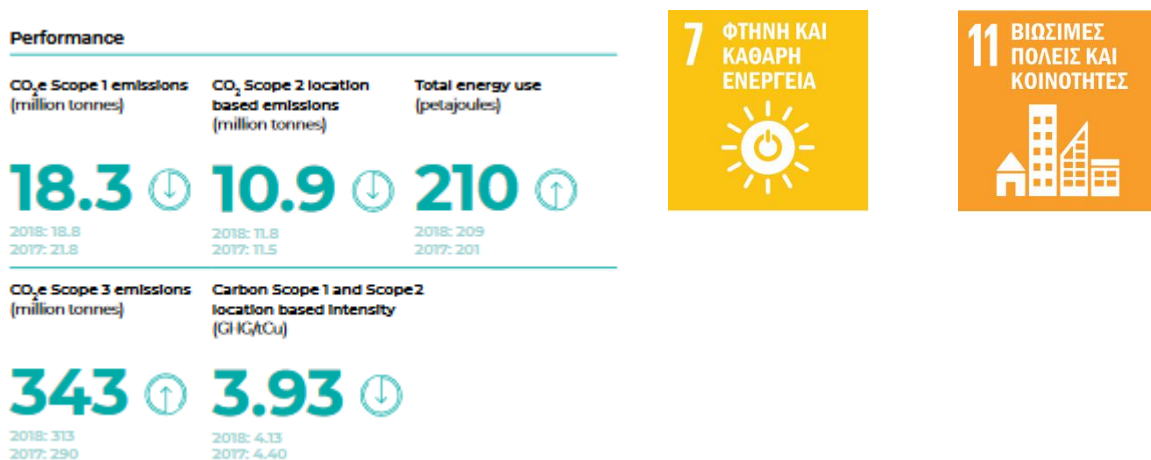

Εικόνα 4.2: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore στον τομέα της ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας

▪ Κλιματική αλλαγή και ενέργεια

Ως μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες διαφοροποιημένων πόρων στον κόσμο, μπορούν και έχουν επιλέξει να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Το κάνουν αυτό μέσω του καλά τοποθετημένου χαρτοφυλακίου τους που περιλαμβάνει τα εμπορεύματα που υποστηρίζουν τον μετασχηματισμό ενέργειας και κινητικότητας, καθώς και μέσω της υποστήριξης της τεχνολογίας μείωσης των εκπομπών, όπως το CCUS. Επιδιώκουν, σύμφωνα με τη δήλωση εταιρικής τους διακυβέρνησης, να απεμπλουτίσουν το δικό τους λειτουργικό αποτύπωμα και να υποστηρίξουν εθνικά προγράμματα που προσπαθούν να επιτύχουν στόχους της συμφωνίας των Παρισιών. Στις αρχές του 2020, παρείχαν και μια ενημέρωση σχετικά με το πρόγραμμά τους για την κλιματική αλλαγή, η οποία περιελάμβανε μια προβλεπόμενη μείωση των εκπομπών τους στο πεδίο εφαρμογής 3 - εκπομπές από τη χρήση των προϊόντων τους - κατά 30% έως το 2035.

Εικόνα 4.3: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore στον τομέα της ενέργειας και κλιματικής αλλαγής

▪ Διαχείριση νερού

Το νερό αποτελεί βασικό πόρο για πολλές από τις βιομηχανικές τους δραστηριότητες. Κατά τη διάρκεια ζωής των περιουσιακών τους στοιχείων, οι λειτουργικές τους αλλαγές απαιτούν προσαρμογή της διαχείρισης των υδάτων για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικής διαχείρισης των φυσικών πόρων. Αυτό, γίνεται ακόμη πιο σημαντικό, αφού μερικά από τα περιουσιακά τους

στοιχεία βρίσκονται σε περιοχές με υψηλή έως εξαιρετικά υψηλή βάση νερού και μοιράζονται την πρόσβαση στο νερό με άλλους τοπικούς χρήστες νερού, ενώ άλλα περιουσιακά στοιχεία διαχειρίζονται το πλεόνασμα νερού που μπορεί να περιλαμβάνει δραστηριότητες αφυδάτωσης και μέτρα προστασίας από πλημμύρες.

Εικόνα 4.4: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore στον τομέα της διαχείρισης νερού

▪ Διαχείριση γης

Τα περιουσιακά τους στοιχεία σε όλον τον κόσμο έχουν άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στη γη. Για τους λόγους αυτούς, δηλώνουν ότι εργάζονται για να ελαχιστοποιήσουν τον πιθανό αντίκτυπό τους, τηρώντας ή υπερβαίνοντας τους σχετικούς κανονισμούς. Αναζητούν, επίσης, τρόπους για να βελτιώσουν τη διαχείριση της γης τους και να μειώσουν τον αντίκτυπό τους στα τοπία, επιτρέποντας τη βιώσιμη χρήση γης μετά το κλείσιμο των δραστηριοτήτων τους.

Εικόνα 4.5: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore στον τομέα της διαχείρισης γης

▪ **Υπεύθυνες προμήθειες**

Εκτός από την υπεύθυνη λειτουργία, που θεωρούν ότι επιτυγχάνουν, επιδιώκουν και την ενσωμάτωση κοινωνικών, ηθικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων στις σχέσεις τους με τους προμηθευτές και τους πελάτες. Συγκεκριμένα, δεσμεύονται να κατανοήσουν και να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις αλυσίδες εφοδιασμού τους, συνεχίζοντας τις όσες προσπάθειες έχουν ήδη γίνει και λειτουργήσει αποτελεσματικά.

Εικόνα 4.6: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore στον τομέα των υπεύθυνων προμηθειών

▪ **Ανθρώπινα δικαιώματα**

Αναγνωρίζουν ότι έχουν τη δυνατότητα να επηρεάζουν άμεσα τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσω των δραστηριοτήτων τους ή μέσω των σχέσεών τους με κοινοπραξίες, εργολάβους και προμηθευτές. Δεσμεύονται, επίσης, να σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και να υποστηρίζουν ενεργά τους

υπαλλήλους τους, τους επιχειρηματικούς τους εταίρους και άλλους για να κατανοήσουν και να ανταποκριθούν καλύτερα σε αυτήν τη δέσμευση.

Εικόνα 4.7: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

▪ Υπεύθυνη ιθαγένεια

Οι εξορυκτικές δραστηριότητες μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές οικονομίες στις οποίες λειτουργούν μέσω της παροχής απασχόλησης και κατάρτισης, των φόρων και των δικαιωμάτων για τις βασικές υπηρεσίες, τις τοπικές προμήθειες, την κοινωνική ανάπτυξη και την περιβαλλοντική διαχείριση. Στόχος τους είναι να ελαχιστοποιήσουν τυχόν αρνητικές επιπτώσεις από τις δραστηριότητές τους και να οικοδομήσουν συνεργασίες για την υποστήριξη της αειφόρου ανάπτυξης και ανάπτυξης.

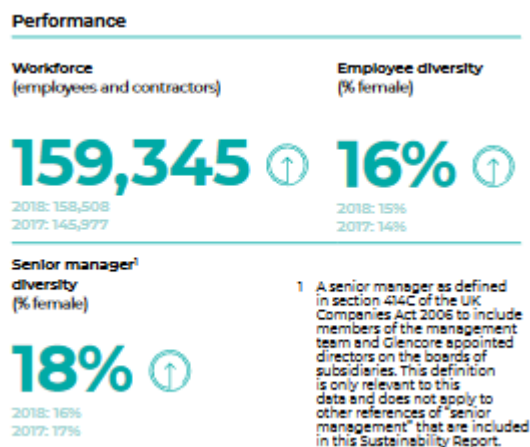

Εικόνα 4.8: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore για θέματα υπεύθυνης ιθαγένειας

▪ Το προσωπικό

Θεωρώντας ότι η επιτυχία τους βασίζεται στην ικανότητά τους να προσελκύουν, να αναπτύσσουν και να διατηρούν το καλύτερο ταλέντο, σε κάθε επίπεδο, δηλώνουν ότι έχουν ένα πολύ ικανό,

επιχειρηματικό και αφοσιωμένο εργατικό δυναμικό που φέρνει ένα ευρύ φάσμα εμπειριών και προοπτικών στον οργανισμό και θα συνεχίζουν να τους στηρίζουν.

Εικόνα 4.9: Απόδοση και ΣΜΑ για την εταιρεία glencore για θέματα προσωπικού

Βραβεύσεις

Η εταιρεία για το 2019 βραβεύθηκε ως εξής:

- Αριστείο για το επίπεδο ασφαλείας των ορυχείων, OH&S Mangoola CHPP – Glencore
- Ως «Ορυχείο της χρονιάς», Mangoola CHPP – Glencore
- Με το βραβείο Blue Circle Award για αξιοσημείωτες εθελοντικές προσπάθειες για τη διατήρηση της ενέργειας και τη μείωση των εκπομπών ρύπων αέρα ειδικά στο λιμάνι του Βανκούβερ από την Vancouver Fraser Port Authority

• DAIMLER

Στοιχεία εταιρίας σχετικά με την ΕΚΕ για το οικονομικό έτος 2019:

Με βάση την επίσημη ιστοσελίδα τους ξόδεψαν το 2019 περίπου 60 εκατομμύρια ευρώ για δωρεές σε μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και τη χορηγία κοινωνικά ωφέλιμων έργων. Αυτό το ποσό δεν περιλαμβάνει τις δικές τους θεμελιώδεις δραστηριότητες και έργα που ξεκίνησαν οι ίδιοι. Τα χρήματα για τις δωρεές και τις χορηγίες διανεμήθηκαν ως εξής μεταξύ των διαφόρων τομέων:

- Κοινωνικά ζητήματα και κοινότητα: 77% ή 46,2 εκ. ευρώ
- Τέχνη και πολιτισμός: 4% ή 2,4 εκ. ευρώ

- Εκπαίδευση: 13% ή 7,8 εκ. ευρώ
- Επιστήμη / τεχνολογία / περιβάλλον: 5% ή 3 εκ. ευρώ
- Πολιτικός διάλογος: 1% ή 0,6 εκ. ευρώ

Πίνακας 4.18: Συσχέτιση βασικής δραστηριότητας εταιρείας με τους ΣΒΑ για το 2019 (Πηγή: www.daimler.com)

ΣΒΑ	Δραστηριότητα
	Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη: Υποστηρίζουν την εφαρμογή ανθρώπινων συνθηκών εργασίας αναπτύσσοντας και εφαρμόζοντας μια προσέγγιση διαχείρισης βάσει κινδύνου για τον σεβασμό και την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις δικές τους μονάδες και στην αλυσίδα εφοδιασμού τους.
	Βιομηχανία, Καινοτομία και Υποδομές: Διαμορφώνουν τη βιώσιμη κινητικότητα του μέλλοντος συνδέοντας τους τομείς CASE: Connected, Autonomous, Shared & Services και Electric. Μέσα από τα οφέλη που αναμένουν από αυτήν τη διαδικασία, για παράδειγμα στους τομείς της ασφάλειας και της προστασίας του κλίματος, καταδεικνύουν το δυναμικό των ψηφιακών καινοτομιών για την κοινωνία μας.
	Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες: Η Daimler προωθεί τη βιώσιμη κινητικότητα σε μητροπολιτικές περιοχές μέσω των προσφορών της, όπως ηλεκτρικά αστικά λεωφορεία και φορτηγά, ανταλλαγή αυτοκινήτων, χαλάρωση με βόλτα και την πολυτροπική σύνδεση υπηρεσιών κινητικότητας.
	Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή: Εργάζονται για να αυξήσουν την αποδοτικότητα των οχημάτων τους και να μειώσουν σημαντικά τη χρήση πρώτων υλών. Ένα από τα καθήκοντά τους είναι να ενισχύσουν τους κλειστούς βρόχους υλικών για τις βασικές πρώτες ύλες που χρειάζονται για τα ηλεκτρικά τους οχήματα. Με αυτόν τον τρόπο θέτουν τις βάσεις για βιώσιμα πρότυπα παραγωγής.
	Δράσεις για το κλίμα: Μέσω της βιώσιμης επιχειρηματικής στρατηγικής της και των σχετικών μέτρων και στόχων για τη μείωση των εκπομπών των οχημάτων, των εγκαταστάσεων και της αλυσίδας εφοδιασμού της, συμβάλλει στην παγκόσμια προστασία του κλίματος.

Οι βασικοί τομείς- στόχοι στον τομέα της Εταιρικής Υπευθυνότητας στους οποίους έχει επιλέξει να εστιάσει η εταιρεία, επενδύοντας σε μελλοντικές δράσεις της, είναι οι εξής:

- I. Προστασία του κλίματος και ποιότητα του αέρα: Στοχεύουν ο νέος στόλος οχημάτων τους να είναι ουδέτερος σε CO₂ έως το 2039
- II. Διατήρηση πόρων: Σταδιακά αποσυνδέουν την κατανάλωση πόρων από την αύξηση του όγκου των επιχειρήσεων.
- III. Βιώσιμες πόλεις: Θα προσφέρουν τις κορυφαίες λύσεις κινητικότητας και μεταφορών για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις πόλεις.
- IV. Ασφάλεια στην κυκλοφορία: Εργάζονται για να υλοποιήσουν το όραμά τους για οδήγηση χωρίς ατυχήματα, αναπτύσσοντας αυτοματοποιημένα συστήματα οδήγησης, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη κοινωνικά και ηθικά ζητήματα.
- V. Ευθύνη δεδομένων: Διεξάγουν βιώσιμες επιχειρηματικές λειτουργίες βάσει δεδομένων, προβλέποντας τις ανάγκες των πελατών τους και διαχειρίζονται όλα τα δεδομένα με υπευθυνότητα.
- VI. Ανθρώπινα δικαιώματα: Αναλαμβάνουν την ευθύνη για τον σεβασμό και την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά μήκος της αλυσίδας αξίας των αυτοκινήτων τους.

Η επίτευξη αυτών των στόχων με επιτυχία και αειφορία στις βασικές επιχειρηματικές τους δραστηριότητες προϋποθέτει συνεργασίες και στο μέλλον με τους συνεργάτες τους στις επιχειρήσεις, την κυβέρνηση και την κοινωνία γενικότερα, καθώς και με τους εργαζομένους τους, οι οποίοι εκτιμούν ότι θα βοηθήσουν στη διαμόρφωση του επερχόμενου μετασχηματισμού. Κατά συνέπεια, έχουν ορίσει τρεις «ενεργοποιητές» που είναι απαραίτητοι για την επιτυχία τους σε αυτούς τους έξι τομείς δράσης:

- Ακεραιότητα: Προκειμένου να εδραιωθεί σταθερά η ακεραιότητα σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς, αρχίζουν τον τακτικό διάλογο. Υποστηρίζουν επίσης το προσωπικό τους, καθώς λαμβάνουν επιχειρηματικές αποφάσεις προκειμένου να προωθήσουν το αίσθημα ατομικής ευθύνης τους.
- Άτομα: Ως ελκυστικός εργοδότης, προωθούν την ποικιλομορφία του εργατικού δυναμικού τους και βοηθούν τους υπαλλήλους τους να αποκτήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της ψηφιακής εποχής.
- Συνεργασίες: Οι αρχές τους σχετικά με τον πολιτικό διάλογο και την επικοινωνία των συμφερόντων τους αποτελούν τη βάση μιας υπεύθυνης και αξιόπιστης δράσης που στοχεύει στην εναρμόνιση των εταιρικών τους συμφερόντων με τα συμφέροντα της κοινωνίας γενικότερα.

Βραβεύσεις:

Βραβεία βιωσιμότητας για τα λεωφορεία της:

Η Mercedes-Benz και η Setra, η επωνυμία λεωφορείων της Daimler AG, έλαβαν πολλά βραβεία το 2019 για την κατανάλωση καυσίμων αυτών των δύο εμπορικών σημάτων που προστατεύουν το περιβάλλον και την κοινωνία γενικότερα. Συγκεκριμένα, δύο αστικά λεωφορεία της Mercedes-Benz - το eCitaro και το υβριδικό Citaro - κέρδισαν βραβεία στις αντίστοιχες κατηγορίες τους. Στη διεθνή εμπορική έκθεση «Busworld Europe», το eCitaro έλαβε επίσης το «Βραβείο Βιώσιμων Λεωφορείων 2020» στην κατηγορία Urban καθώς και το «Comfort Label 2019». Η κριτική επιτροπή έκρινε ότι το Mercedes-Benz eCitaro προσφέρει προς το παρόν τον καλύτερο συνδυασμό βιωσιμότητας, άνεσης και ασφάλειας. Η κριτική επιτροπή των βραβείων Busworld τίμησε επίσης το Setra TopClass S 531 DT με το «Comfort Label». Τον Δεκέμβριο του 2019, το ηλεκτρικό Mercedes-Benz eCitaro έλαβε τη σφραγίδα ποιότητας «Blue Angel», το οποίο αποτελεί τη σφραγίδα περιβαλλοντικής ποιότητας της γερμανικής κυβέρνησης για πάνω από 40 χρόνια και απονέμεται από ανεξάρτητους οργανισμούς. Αυτή η πολυπόθητη σφραγίδα μαρτυρεί την φιλικότητα προς το περιβάλλον του eCitaro και τη συμβολή του στα τοπικά δημόσια μέσα μεταφοράς χωρίς εκπομπές. Το eCitaro είναι το πρώτο ηλεκτρικό αστικό λεωφορείο που φέρει αυτή τη σφραγίδα ποιότητας.

4.2.3 Σύγκριση δράσεων ΕΚΕ των μεγαλύτερων ελληνικών και ευρωπαϊκών εταιρειών

Οικονομική αποτύπωση

Στον παρακάτω Πίνακα αποτυπώνονται οι δαπάνες για το οικονομικό έτος 2019 των εταιρειών που μελετήσαμε στις δύο προηγούμενες υποενότητες και συγκρίνονται με τα κέρδη τους προ τόκων και φόρων (ΚΠΤΦΑ/EBITDA) τους, εξάγοντας το ποσοστό επί των εσόδων τους που δόθηκαν για δράσεις εταιρικής υπευθυνότητας.

Πίνακας 4.19: Παρουσίαση και σύγκριση δαπανών σε δράσεις ΕΚΕ με EBITDA

<i>Εταιρείες (οικ. έτος 2019)</i>	<i>EBITDA</i> <i>(σε εκατομμύρια)</i>	<i>Δαπάνες ΕΚΕ</i> <i>(σε εκατομμύρια)</i>	<i>Ποσοστό ΕΚΕ επί του</i> <i>EBITDA</i>
Έδρα: Ελλάδα			
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ	473,95	6,2	1,308%

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ	573,77	6,3	1,098%
ΔΕΗ	798,85	1,8	0,225%
ΟΠΑΠ	412,58	25	6,059%
ΟΤΕ	1.387,70	4,5	0,324%
Έδρα: Ευρωπαϊκή χώρα			
Royal Dutch Shell	352.106,0	84	0,024%
Volkswagen	282.760,2	33,6	0,019%
BP P.L.C.	282.616,0	84	0,030%
Glencore	215.111,0	90	0,042%
Daimler	193.346,1	60	0,031%

Από τα στοιχεία που συγκεντρώσαμε, διαπιστώνουμε ότι στο 60% των επιχειρήσεων που μελετήσαμε, οι δαπάνες για δράσεις εταιρικής υπευθυνότητας δεν ξεπερνούσαν το 0,05% του κερδών τους προ τόκων και φόρων, ενώ το ποσοστό αυτό για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις στην Ευρώπη για το οικονομικό έτος 2019 άγγιξε το 100%. Αντιθέτως, σημαντικά μεγαλύτερα ποσά φαίνεται να επένδυσαν σε δράσεις ΕΚΕ την ίδια χρονική περίοδο, οι επιχειρήσεις με έδρα στην Ελλάδα.

Ποιοτική πληροφόρηση

Στις υποενότητες 6.1.1 και 6.2.2 παρουσιάσαμε σημεία από τις εκθέσεις μη χρηματοοικονομικών δεδομένων των εταιρειών που μελετήσαμε και τα οποία μας επιτρέπουν να διαμορφώσουμε άποψη τόσο σε σχέση με τον τρόπο παρουσίασης των πληροφοριών αυτών που τις αφορούν, όσο και για τους τομείς που δίνουν έμφαση.

Ειδικότερα, σύμφωνα και με τα στοιχεία που παρουσιάσαμε διαπιστώνουμε ότι τόσο η ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ, όσο και τα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ που δραστηριοποιούνται στον τομέα των καυσίμων έχουν ενσωματώσει τις περισσότερες εκ των αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ και οι δράσεις εταιρικής τους υπευθυνότητας είναι και στις δύο εταιρείες σύμφωνες με του στόχους 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15 και 16 βιώσιμης ανάπτυξης. Επιπρόσθετα, τα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ αναφέρουν στην έκθεση βιωσιμότητάς τους για το 2019 ότι είχαν αναλάβει και υλοποίησαν δράσεις που ανταποκρίνονταν και στους ΣΒΑ 9, 10 και 17. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι δράσεις ΕΚΕ που υλοποίησαν στόχευαν σε τομείς της κοινωνίας με έμφαση στη νέα γενιά, στο

περιβάλλον, στη δημιουργία βιώσιμων πόλεων, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό. Και στις δύο αυτές εταιρείες, οι βραβεύσεις τους αφορούσαν δράσεις τους για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, καθώς και θέματα αναφορικά με την υγεία και την ασφάλεια στον χώρο εργασίας και την εκπαίδευση του προσωπικού τους εμπεδώνοντας κουλτούρα ΕΚΕ. Αντίστοιχα, η εταιρεία Royal Dutch Shell που έχει τομέα δραστηριότητας την ενέργεια και το πετρέλαιο, δε φαίνεται μέσω των Εκθέσεων της να είχε δώσει έμφαση στην κάλυψη όλων των ΣΒΑ, παρά στους στόχους 7, 8 και 13. Επίσης, αναλύει και εκείνη ότι υλοποίησε δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης στοχευμένες στο περιβάλλον και την ενέργεια, καθώς και στην οικονομική ανάπτυξη, τη δημιουργία αλυσίδας αξίας και τη διαφάνεια σε όλο το εύρος των συναλλαγών, χωρίς ωστόσο να αναφέρεται σε συγκεκριμένες βραβεύσεις για αυτές τις ενέργειές της. Αντιθέτως, στην έκθεση της BP P.L.C. που επίσης δραστηριοποιείται στους τομείς ενέργεια και πετρέλαιο, παρουσιάζεται ότι κάλυψαν μία σειρά στόχους βιώσιμης ανάπτυξης και πιο συγκεκριμένα, τους στόχους 3, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 15 και 17 με μια σειρά δράσεις ΕΚΕ που υλοποίησαν. Στο πλαίσιο της εταιρικής τους υπευθυνότητας, αναφέρουν ότι στήριζαν πρωτίστως τις τοπικές κοινωνίες δίνοντας έμφαση στις ανάγκες τους και υποστηρίζοντάς τες σε επιστημονικά θέματα προκειμένου να αποκτήσουν την κατάλληλη τεχνογνωσία και δεξιότητες που θα τις καταστήσουν αυτάρκειες. Ακόμη, παρουσίασαν δράσεις ΕΚΕ που υλοποίησαν σχετικές με το περιβάλλον, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τις τέχνες και την κινητοποίηση του προσωπικού της. Σημαντική είναι και η αναφορά τους στη βράβευση που έλαβαν από ιδιωτικό φορέα το 2019 ως ο κορυφαίος εργοδότης, με ταυτόχρονη βράβευση και συγκεκριμένων υπαλλήλων τους για την εργασία και τη συνεισφορά τους σε τομείς που σχετίζονταν με την εταιρική υπευθυνότητα. Αναφορικά με τη ΔΕΗ που δραστηριοποιείται στον τομέα της ενέργειας, εναρμονίστηκαν οι δράσεις της με τους ΣΒΑ 6, 7, 8, 12, 13 και 15. Έμφαση δόθηκε στις τοπικές κοινότητες, στην καθαρή και φτηνή ενέργεια και στην ασφάλεια και υγεία στους χώρους εργασίας και σε δράσεις έκτακτης ανάγκης που κρίνονται ιδιαίτερα σημαντικές για τα λιγνιτωρυχεία στα οποία απασχολείται μέρος του προσωπικού της. Αντίστοιχες, ήταν και οι ενέργειες της Glencore που έχει ως τομέα δραστηριότητάς της, τις εξορύξεις. Έδωσε μεγάλη σημασία με επενδύσεις σημαντικές στην ασφάλεια και την υγεία στους χώρους εργασίας. Ακολούθως, επένδυσε στο περιβάλλον (κλιματική αλλαγή, νερό, γη, αποτύπωμα άνθρακα) και στις υπεύθυνες προμήθειες, στοχεύοντας στην εναρμόνιση με σχεδόν όλους τους ΣΒΑ, πλην των 1 και 2. Βραβεύθηκε για το επίπεδο ασφαλείας της στα ορυχεία και τη μείωση των εκπομπών ρύπων στον αέρα και τη διατήρηση της ενέργειας. Περνώντας στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών με τον ΟΤΕ, διαπιστώνουμε ότι εργάστηκαν στην κάλυψη, κυρίως, επτά ΣΒΑ, των 3, 4, 7, 8, 9, 12 και 13 δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στα θέματα εθελοντισμού των εργαζομένων τους σε θέματα που αφορούν στην κοινωνία και στο περιβάλλον. Βραβεύθηκαν δε για τις δράσεις τους που στόχευαν στην καταπολέμηση της

διαφθοράς και στη διαχείριση των αποβλήτων και της ενέργειας, καθώς και στην πρόσβαση του πληθυσμού στον ψηφιακό κόσμο και για τον εθελοντισμό και την κοινωνική συνεισφορά των εργαζομένων τους. Από την άλλη, όσον αφορά στον ΟΠΑΠ που δραστηριοποιείται στον χώρο των τυχερών παιχνιδιών, ενώ αναφέρει ότι επένδυσε τα μεγαλύτερα ποσά από όλες τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και κατ'αναλογία με τις μεγαλύτερες στην Ευρώπη, δε γίνεται σαφής αναφορά από τις εκθέσεις μη χρηματοοικονομικών δεδομένων της με ποιους συγκεκριμένους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης συνδέθηκαν, παρά μόνο οι τομείς δράσεις τους που ήταν οι εξής: αθλητισμός, υγεία, εργασία, υπεύθυνο παιχνίδι και κοινωνικά ασθενέστερες ομάδες. Τέλος, και αναφορικά με τις δύο αυτοκινητοβιομηχανίες που αναλύσαμε, τη Volkswagen και την Daimler, παρουσιάσαμε για τη μεν πρώτη ότι έκανε έργα για την κοινωνία και τοπικά, δίνοντας έμφαση στην εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό και στη συμβολή σε κοινωνικά προβλήματα και βραβεύθηκαν για θέματα που άπτονταν του προσωπικού της, απασχολώντας αρκετά άτομα με ειδικές ανάγκες. Για τη δε δεύτερη, φάνηκε ότι τα μεγαλύτερα ποσά στο πλαίσιο της εταιρικής της υπευθυνότητας, της τάξης του 77%, τα δαπάνησε κι εκείνη για δράσεις που αφορούσαν σε κοινωνικά ζητήματα και στις τοπικές κοινότητες. Ακολούθησαν και σε αυτή, τα θέματα εκπαίδευσης, οι επιστήμες, η τεχνολογία και το περιβάλλον και τέλος βρέθηκαν οι τέχνες, ο πολιτισμός και λοιπά θέματα. Στην Daimler, σε αντίθεση με τη Volkswagen, έγινε σαφής αναφορά στην έκθεση βιωσιμότητάς της σε ποιους ΣΒΑ επένδυσαν, στους 8, 9, 11, 12 και 13, αλλά και στις κύριες δράσεις ΕΚΕ που υλοποίησαν για την ασφαλή κυκλοφορία που δικαιολογείται και λόγω του αντικειμένου δραστηριότητάς της, αλλά και στα ανθρώπινα δικαιώματα. Ενώ, ενδιαφέρον έχει και το γεγονός ότι εστίασαν στην ενεργοποίηση και στην καλή συνεργασία με όλους τα συνδεδεμένα μέρη τους που θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στην αύξηση της αειφορίας των επιχειρήσεων και της υπεύθυνης επιχειρηματικότητας. Βραβεύθηκαν δε για τις ενέργειές τους για περιβαλλοντικά θέματα, ιδίως για τις εκπομπές ρύπων και προϊόντα φιλικά στο περιβάλλον.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στην παρούσα διατριβή μελετήθηκε η εφαρμογή στην πράξη δράσεων εταιρικής υπευθυνότητας από τις μεγαλύτερες εταιρείες στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Ειδικότερα, μελετήσαμε τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζουν οι εταιρείες τις πληροφορίες που αφορούν στις δράσεις εταιρικής υπευθυνότητας που υλοποιούν, καθώς και επιμέρους πληροφορίες (ποιοτικές και ποσοτικές) για τις δράσεις αυτές. Ειδικότερα, επιλέξαμε να μελετήσουμε εκτενώς τις πέντε μεγαλύτερες εταιρείες που δραστηριοποιήθηκαν στην Ελλάδα με βάση τα στοιχεία του οικονομικού έτους 2019 και τις αντίστοιχες πέντε μεγαλύτερες σε επίπεδο Ευρώπης, συνολικά. Από τη σύγκριση των βασικών οικονομικών μεγεθών τους και, κυρίως, της κερδοφορίας τους προ τόκων και φόρων, προέκυψε ότι έπρεπε να ασχοληθούμε με τις εξής εταιρείες/ομίλους: MOTOP ΟΙΛ, ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, ΔΕΗ, ΟΠΑΠ, ΟΤΕ, ROYAL DUTCH SHELL, VOLKSWAGEN, BP P.L.C., GLENCORE και DAIMLER. Για αυτές, παρουσιάσαμε τα ποσά που επένδυσαν το προς μελέτη οικονομικό έτος για δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, συγκεκριμένες δράσεις που υλοποίησαν και σε ποιους τομείς αναφέρονταν, αν αυτές ήταν εναρμονισμένες με συγκεκριμένους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης και ποιους και τυχόν βραβεύσεις τους και από ποιους φορείς. Στη συνέχεια συγκρίναμε τα μεγέθη και την ποιοτική τους μέτρηση, συγκρίνοντας, κατά βάση, μεταξύ τους, εταιρείες ιδίου κλάδου σε Ελλάδα και στις λοιπές χώρες της Ευρώπης.

Από τα παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι η παρουσίαση των πληροφοριών δε γίνεται με συγκεκριμένο ενιαίο τρόπο, ούτε υποχρεούνται να καταγράφονται οι συνολικές πληροφορίες. Αυτό προκύπτει διότι δεν υπάρχει ενιαία νομοθεσία ή εναρμόνιση των εθνικών σχεδίων των διαφόρων χωρών για θέματα εταιρικής υπευθυνότητας. Στις περισσότερες εκ των περιπτώσεων, η ποιοτική πληροφόρηση ήταν επαρκής, εν αντιθέσει με την ποσοτική μέτρηση του χαρακτήρα των δράσεων ΕΚΕ που υλοποίησαν, ενώ απουσίαζε παντελώς η μέτρηση της διάχυσης του αποτελέσματος που είχαν για τα επωφελούμενα μέρη τους. Σε αυτή την απουσία, ενιαίας στρατηγικής και δέσμευσης των επιχειρήσεων έγκειται και η διαφοροποίηση στα ποσά που επενδύουν σε δράσεις ΕΚΕ κατ'αναλογία των οικονομικών τους μελετών και στην ασάφεια της παρουσίας τους, σε ορισμένες περιπτώσεις. Μία άλλη σημαντική παρατήρηση που προέκυψε, είναι ότι εταιρείες αντίστοιχου κλάδου, επένδυαν σε ίδιους τομείς, οι οποίοι ήταν άμεσα συνυφασμένοι με τους τομείς δραστηριότητάς τους ή με τυχόν

επιβαρυντική δράση τους μέσω των δραστηριοτήτων τους, σε συγκεκριμένα πεδία. Επί παραδείγματι, οι εταιρείες του κλάδου των καυσίμων και τις ενέργειας, επικέντρωναν τις δράσεις εταιρικής τους υπευθυνότητας στο περιβάλλον, τα ορυχεία στην ασφάλεια στον χώρο εργασίας, ενώ οι αυτοκινητοβιομηχανίες στην εκπαίδευση και την ασφαλή κυκλοφορία. Αυτή η παρατήρηση έρχεται να επιβεβαιώσει και τη θεωρία που λέει ότι η ΕΚΕ συντελεί στη δημιουργία αξίας της επιχείρησης και συμβάλλει στη βελτίωση της εταιρικής της φήμης. Τέλος, δειγματοληπτικά συγκρίναμε τη θέση των επιχειρήσεων αυτών στην κατάταξη CSR/ESG Ranking που είναι μία βάση δεδομένων που αντλεί στοιχεία από 18.051 επιχειρήσεις και συγκρίνει τη θέση τους σε θέματα εταιρικής υπευθυνότητας, από την οποία προέκυψε ότι πράγματι οι εταιρείες που μελετήσαμε βρίσκονται πολύ ψηλά, αλλά όχι με τη σειρά κατάταξης που τις παρουσιάσαμε, αφού εκεί λαμβάνονται υπόψη και άλλες παράμετροι (βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι). Επίσης, ένα άλλο αξιόλογο συμπέρασμα που προκύπτει από τη σύγκριση αυτή και την αναζήτηση των δέκα αυτών εταιριών σε βάθος δεκαετίας, είναι ότι εταιρείες που ήταν εξαιρετικά χαμηλά πριν κάποια χρόνια σε επίπεδο εταιρικής υπευθυνότητας, όπως η Glencore που το 2014 είχε ταξινομηθεί στις τελευταίες θέσεις στη σειρά κατάταξης, βρίσκονται στις πρώτες θέσεις πλέον, αναλαμβάνοντας μάλιστα και σημαντικές πρωτοβουλίες για την προάσπιση των σκοπών αυτών. Η διατριβή αυτή, αποτελεί μία συστηματική αποτύπωση ποιοτικής μέτρησης των δράσεων εταιρικής υπευθυνότητας εναρμονισμένες με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης και μία πρώτη συγκριτική μελέτη αυτών με την ποσοτική μέτρηση του χαρακτήρα των δράσεων αυτών. Ωστόσο, υπάρχουν διάφορες κατευθύνσεις για μελλοντική έρευνα και η μεγαλύτερη πρόκληση όλων, εκτιμούμε ότι είναι να ποσοτικοποιηθούν οι παράμετροι αυτοί και να διακριβωθεί η μεταξύ τους συσχέτιση. Μία πρόταση για μελλοντική έρευνα αφορά στη δημιουργία ενός σύνθετου δείκτη που λαμβάνει υπόψη όλους αυτούς τους παράγοντες και θα απεικονίζει με ενιαίο τρόπο την πληροφόρηση των εταιρειών όσον αφορά στα ποιοτικά και ποσοτικά τους δεδομένα.

6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Bassen, A., Hölz, H., Schlange, J., 2006. The Influence of Corporate Responsibility on the Cost of Capital. An Empirical Analysis, Schlange & Co

Bassen, A., Sarah, J., Katrin, M., 2005. Corporate Social Responsibility. Eine Begriffserläuterung in: Zeitschrift für Wirtschafts- und Unternehmensethik, Jhrg, 6, Heft 2, p. 231-235

Baumann-Pauly, D., Wickert, C., Spence, L., Scherer, G., 2013. Organizing corporate social responsibility in small and large firms: Size matters. Journal of Business Ethics, 115(4), p. 693–705

Briano-Turrenta, G., Rodríguez-Arizab, L., 2016. Corporate governance ratings on listed companies: An institutional perspective in Latin America, European Journal of Management and Business Economics, Volume 25, Issue 2, p. 63–75

Campbell, L. 2007. Why would corporations behave in socially responsible ways? An institutional theory of corporate social responsibility, Academy of Management Review, 32, 3, p. 946

Chevapatrakul, T., 2015. Monetary environments and stock returns: International evidence based on the quantile regression technique. International Review of Financial Analysis, 38, p. 83–108

Chi, W., Huang, H., Xie, H., 2015. A quantile regression analysis on corporate governance and the cost of bank loans: a research note. Review of Accounting and Finance, 14, 1, p. 2–19

Chuanrommanee, W., Swierczek, W., 2007. Corporate governance in ASEAN financial corporations: reality or illusion?, Corporate Governance: An International Review, 15, 2, p. 272–283

Demonstration of Ethical Concern?, Journal of Business Ethics, 14, p. 663-71

Demesouka, O., Vavatsikow, A., Anagnostopoulou, K., 2016. Using MACBETH Multicriteria Technique for GIS-Based Landfill Suitability Analysis, *Journal of Environmental Engineering*, Volume 142, Issue 10

Dhaliwal, D., Zhen Li, O., Tsang, A., Yang, Y., 2011. Voluntary nonfinancial disclosure and the cost of equity capital: The initiation of corporate social responsibility reporting, *The Accounting Review*, 86, 1, p. 59-100

Dominguesa, A., Lozano, P., Ceulemans, K., Ramos, T., 2017. Sustainability reporting in public sector organisations: Exploring the relation between the reporting process and organisational change management for sustainability, *Journal of Environmental Management*, Volume 192, p. 292–301

Fernandez-Feijoo Souto, B., 2009. Crisis and Corporate Social Responsibility: Threat or Opportunity? *International Journal of Economic Sciences and Applied Research*, 1, p. 36-50

Ghazali, N., 2010. Ownership structure, corporate governance and corporate performance in Malaysia, *International Journal of Commerce and Management*, 20, 2, p. 109–119

Giannarakis, G., Theotokas, I., 2011. The Effect of Financial Crisis in Corporate Social Responsibility Performance, *International Journal of Marketing Studies*, Canadian Center of Science and Education, 3, 1

González-Ramos, M., Donate, M., Guadamillas, F., 2014. Technological posture and corporate social responsibility: effects on innovation performance. *Environ. Eng. Manag. J.* 13, 10, p. 2497-2505

Groggioua, V., Dedoulis, E., Leventis, S., 2016. Corporate Social Responsibility Reporting and Organizational Stigma: The Case of “Sin” Industries, *Journal of Business Research*, Volume 69, Issue 2, p. 905–914

Jamali, D., Zanhour, M., Keshishian, T., 2009. Peculiar strengths and relational attributes of SMEs in the context of CSR, *Journal of Business Ethics*, 87, p. 355-377

Jenkins, H., 2006. Small business champions for corporate social responsibility. *Journal of Business Ethics*, 67, p. 241–256

Jo, H., Harjoto, A., 2012. The causal effect of corporate governance on corporate social responsibility, *Journal of Business Ethics*, 106, 1, p. 53-72

John, K., Senbet, W., 1998. Corporate governance and board effectiveness. *Journal of Banking and Finance*, 22, p. 371–403

Kang, H., Liu, B., 2014. Corporate social responsibility and corporate performance: A quantile regression approach. *Quality & Quantity*, 48, 6, p. 3311–3325

Karaibrahimoglu, Y., 2010. Corporate social responsibility in times of financial crisis. *African Journal of Business Management*, 4, p. 382-389

Kavoura, A., Sahinidis, G., 2015. Communicating Corporate Social Responsibility Activities in Greece in a Period of a Prolonged Economic Crisis, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Volume 175, p. 496-502

Kirkpatrick, G., 2009. The Corporate Governance Lessons from the Financial Crisis Grant, *Financial Market Trends*, 1

LaPorta, R., Lopez-de-Silanes, F., Shleifer, A., Vishny, R., 2000. Investor Protection and Corporate Governance, *Journal of Financial Economics*, 58, 1-2, p. 3-27

Leitoniene, S., Sapkauskiene, A., 2015. Quality of Corporate Social Responsibility Information, *Elsevier, Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Volume 213, p. 334-339

Lepoutre, J., Heene, A., 2006. Investigating the impact of firm size on small business social responsibility: a critical review, *Journal of Business Ethics*, 67, p. 257–273

Lozanoa, M., Martínezb, B., Pindadoa, J., 2016. Corporate governance, ownership and firm value: Drivers of ownership as a good corporate governance mechanism, *International Business Review*, Volume 25, Issue 6, p. 1333–1343

Mahmoud, A., Hinson, E., 2012. Market orientation, innovation and corporate social responsibility practices in Ghana's telecommunication sector, *Soc. Responsib. J.*, 8, 3, p. 327-346

Mak, T., Kusnadi, Y., 2005. Size really matters: further evidence on the negative relationship between board size and firm value. *Pacific-Basin Finance Journal*, 13, p. 301- 318

Marrocu, E., Paci, R., Zara, A., 2015. Micro-economic determinants of tourist expenditure: A quantile regression approach. *Tourism Management*, 50, p. 13–30

Martinez-Conesa, I., Soto-Acosta, P., Palacios-Manzano, M., 2017. Corporate social responsibility and its effect on innovation and firm performance: An empirical research in SMEs, *Journal of Cleaner Production*, Volume 142, Part 4, p. 2374–2383

Martinez-Conesa, I., Soto-Acosta, P., Palacios-Manzano, M., 2017. Corporate social responsibility and its effect on innovation and firm performance: An empirical research in SMEs, *Journal of Cleaner Production*, 142, 4, p. 2374–2383

Mathews, M., 1995. *Social and Environmental Accounting: A Practical*

McWilliams, A., Siegel, D., 2001. Corporate social responsibility: A theory of the firm perspective, *Academy of management review*, 26, 1, p. 117-127

Mousiolis, D., Zaridis, A., Karamanis, K., Rontogianni, A., 2015. Corporate Social Responsibility in SMEs and MNEs. The Different Strategic Decision Making, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Volume 175, p. 579-583

Murillo, D., Lozano J., 2006. SMEs and CSR: An Approach to CSR in Their Own Words, *Journal of Business Ethics*, 67, 3, p. 227-40

Murillo, D., Lozano, J., 2006. CSR and SMEs: An approach to CSR in their own words. *Journal of Business Ethics*, 67, p. 227-240

Panagopoulos, N., Rappb, A., Vlachos, P., 2016. I think they think we are good citizens: Meta-perceptions as antecedents of employees' reactions to corporate social responsibility, *Journal of Business Research*, Volume 69, Issue 8, p. 2781–2790

Pfeffer, J., Salancik, R., 1978. The external control of organizations: A resource dependence perspective, New York: Harper and Row

Pouliopoulos, L., Geitona, M., Pouliopoulos, T., Triantafillidou, A., 2012. Managers' Perceptions and Opinions towards Corporate Social Responsibility (CSR) in Greece, Elsevier, Procedia Economics and Finance, Volume 1, p. 311-320

Sánchez-Vidal, J., 2014. High debt companies' leverage determinants in Spain: A quantile regression approach. *Economic Modelling*, 36, p. 455–465

Sanni, M., Ahmed Haji, A., 2012. The impact of corporate governance attributes on firm performance following the revised code: some Malaysian evidence, paper presented at the 2nd Accounting Research and Education Conference(AREC 2012), Kuala Lumpur

Shawtaria, F., Salemb, M., Hussaina, H., Alaeddina, O., Thabitc, O., 2016. Corporate governance characteristics and valuation: Inferences from quantile regression, *Journal of Economics, Finance and Administrative Science*, Volume 21, Issue 41 , p. 81–88

Shleifer, A., Vishny, W., 1997. A survey of corporate governance. *Journal of Finance*, 52, p. 737–783

Skouloudis, A., Jones, B., Malesios, C., Evangelinos, K., 2014. Trends and determinants of corporate non-financial disclosure in Greece, *Journal of Cleaner Production*, Volume 68, p. 174–188

Spence, L., 2007. CSR and Small Business in a European Policy Context: The Five “C”s of CSR and Small Business Research Agenda 2007, *Business and Society Review*, 112, 4, p. 533–552

Spence, M., Ben Boubaker Gherib, J., Ondoua Biwole, V., 2007. Développement durable et PME. Une étude exploratoire des déterminants de leur engagement, *Revue internationale PME*, 20, 3-4, p. 17-42

Spitzeck, H., 2009. The development of governance structures for corporate responsibility. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 9, 4, p. 495-505

Thalassinos, E., Liapis, K., Thalassinos, J., 2011. The Regulation Framework for the Banking Sector: The EMU, European Banks and Rating Agencies before and during the Recent Financial and Debt Crisis, Editura Universitaria Craiova

Thalassinos, J., Liapis, K., 2011. Measuring a Bank's Financial Health: A Case Study for the Greek Banking Sector, European Research Studies, Volume XIV, Issue (3), p. 135-172

TNS Opinion & Social, 2013. Cultural access and participation. Report. European Commission: Special Eurobarometer 399 / Wave EB79.2

Vartiak, L., 2016. CSR Reporting of Companies on a Global Scale, Elsevier, Procedia Economics and Finance, Volume 39, p. 176-183

Villanueva-Villara, M., Rivo-Lópezb, E., Lago-Peñas, S., 2016. On the relationship between corporate governance and value creation in an economic crisis: Empirical evidence for the Spanish case, BRQ Business Research Quarterly, Volume 19, Issue 4, p. 233–245

Wickert, C., 2014. Political Corporate Social Responsibility in Small and Medium Sized Enterprises: A Conceptual Framework, Business and society, 55, 6

Naomi Williamson, Astrid Stampe-Knippel, Tina Weber, Corporate Social Responsibility National Public Policies in the European Union Compendium, European Commission Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, 2014

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

Θανόπουλος, Ι., 2013. Επιχειρηματική Ηθική και Δεοντολογία, Στην εποχή της Εταιρικής Διακυβέρνησης, Εκδοτικός Οίκος “ΦΑΙΔΙΜΟΣ”, σελ. 316, Αθήνα

Κουταλάκης, Χ., 2006. Κράτος, κοινωνία των πολιτών και συμφέροντα. Σύγκρουση, διαπραγμάτευση και συμμετοχή σε νέες μορφές διακυβέρνησης δημόσιων πολιτικών, Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική, Τριμηνιαία Επιθεώρηση Διεθνούς Ευρωπαϊκής Πολιτικής και Οικονομίας, 3, σ. 210-235

Ιστότοποι

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/corporate-social-responsibility-national-public-policies-european-union-compendium-2014>

https://www.kodiko.gr/nomologia/document_navigation/99608/nomos-4308-2014

https://www.kodiko.gr/nomologia/document_navigation/221159/nomos-4403-2016

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32013L0034>

<http://www.ecgi.org/codes/documents/cadbury.pdf>

<http://www.soxlaw.com/>

<https://www.moh.gr/en/>

<https://www.helpe.gr/>

<https://www.dei.gr/el>

<https://www.opap.gr>

<https://www.cosmote.gr>

<https://www.shell.com>

<https://www.volkswagenag.com>

<https://www.bp.com>

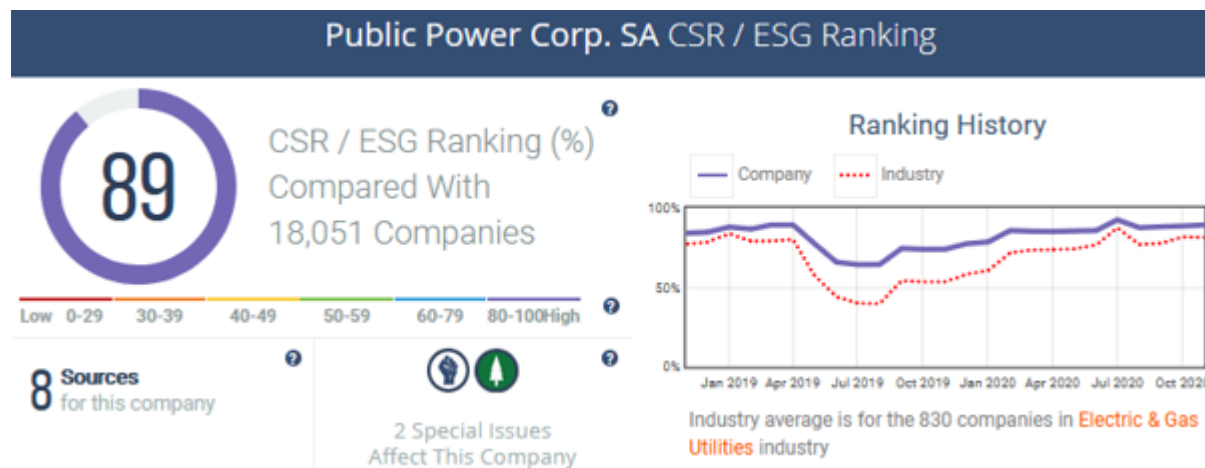
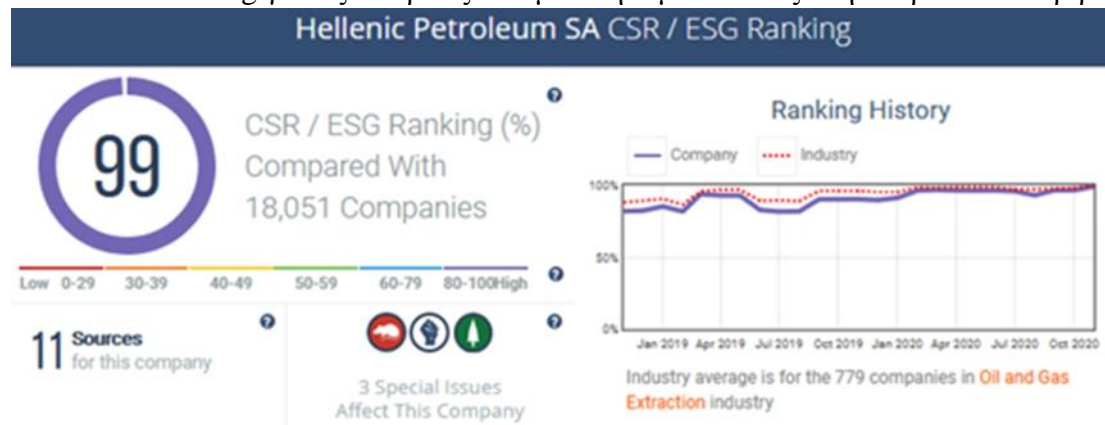
<https://www.glencore.com>

<https://www.daimler.com>

<https://www.csrhub.com/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Επίτευξη στόχων βιώσιμης ανάπτυξης και ποσοστά συμμόρφωσης σε αρχές ΕΚΕ βάσει του CSR/ESG Ranking για τις εταιρείες που μελετήσαμε εκτενώς στην παρούσα διατριβή (csrhub.com):

Opap SA CSR / ESG Ranking

OTE-Hellenic Telecommunications Organisa CSR / ESG Ranking

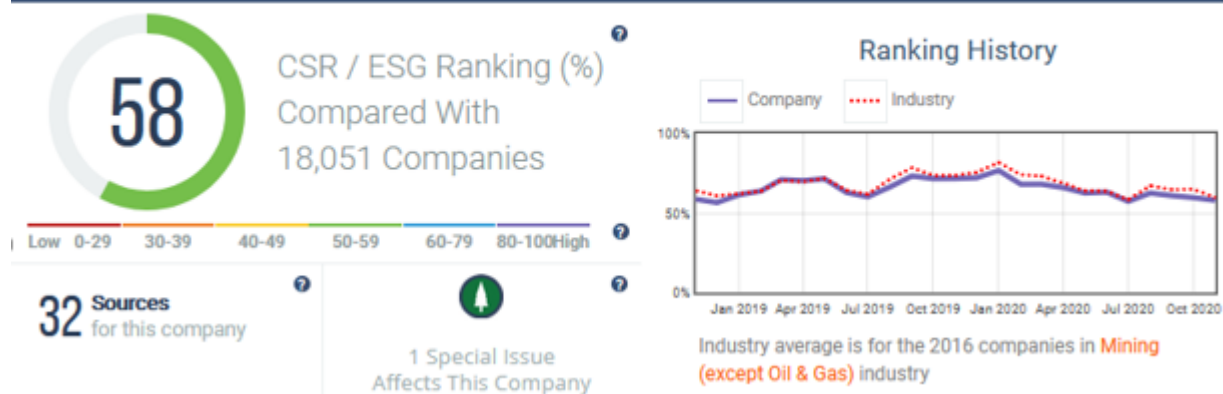
Royal Dutch Shell CSR / ESG Ranking

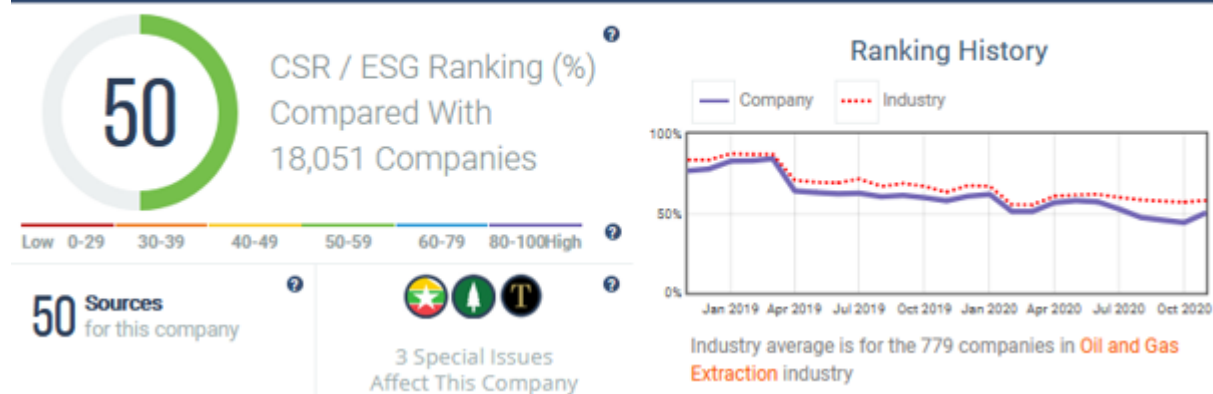
Volkswagen AG CSR / ESG Ranking

GLENCORE INTERNATIONAL PLC CSR / ESG Ranking

BP PLC CSR / ESG Ranking

Daimler AG CSR / ESG Ranking

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Πρακτικές ΕΚΕ για τις χώρες της Ευρώπης μέσα από τα Εθνικά Σχέδια των χωρών - Ανάπτυξη πλαισίου για την ενσωμάτωση διεθνών προτύπων (Compedium, 2014):

ΧΩΡΕΣ	ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ
ΒΕΛΓΙΟ	<ul style="list-style-type: none"> Εκστρατεία πληροφόρησης για ISO 26000: Η κυβέρνηση σε συνεργασία με το Γραφείο Τυποποίησης (NBN) υλοποίησε μια εκστρατεία ενημέρωσης σχετικά με το πρότυπο ISO 26000. Πιλοτικό πρόγραμμα για ISO 26000 σε δημόσιους οργανισμούς: Στόχος του πιλοτικού προγράμματος είναι να υποστηρίξει την εφαρμογή του ISO 26000 και τη χρήση του Global Reporting Initiative (GRI) σε τέσσερις κυβερνητικούς οργανισμούς.
ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> Ενημερωτική πύλη για την Ε.Κ.Ε: Μια εθνική πύλη ενημερωτική για την Ε.Κ.Ε. ξεκίνησε το 2014 για να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ. Οικουμενικό Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών: Το 2014 δημιουργήθηκε ένα Εθνικό Δίκτυο για την προώθηση του Οικουμενικού Σύμφωνου του ΟΗΕ.
ΔΑΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> Οικουμενικό Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών - Κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ: Για να καταστεί δυνατή η διερεύνηση πιθανών παραβάσεων από τις Δανέζικες επιχειρήσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα, η κυβέρνηση εισήγαγε ένα μηχανισμό διαμεσολάβησης και παραπόνων για την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά. Ο μηχανισμός έχει ως στόχο να συμμορφωθούν οι επιχειρήσεις με το Global Compact και τα ανθρώπινα δικαιώματα, και με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις Πολυεθνικές επιχειρήσεις. Ε.Κ.Ε. στο δημόσιο τομέα: Μαζί με τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, η κυβέρνηση στοχεύει στην ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για τις δημόσιες αρχές με βάση τα συγκεκριμένα πρότυπα.
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> Στήριξη του διεθνούς διαλόγου για την Ε.Κ.Ε.: Η κυβέρνηση στοχεύει να ενισχύσει και να υποστηρίξει το διάλογο σε διεθνές επίπεδο για την Ε.Κ.Ε. Επίσης, η Γερμανική κυβέρνηση υποστηρίζει τα διεθνή portals όπως η ιστοσελίδα του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις υπερεθνικές εταιρείες. Κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ και της πρωτοβουλίας GRI: Η κυβέρνηση ανέλαβε μια σειρά πρωτοβουλιών μέσω ενός οδηγού, μέσω εκστρατειών και εκδηλώσεων για την κατάρτιση και την υποστήριξη εφαρμογής των αρχών του ΟΟΣΑ, και της χρήσης του GRI.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Προγράμματα για ΜμΕ: Το πρόγραμμα «Η κοινωνική ευθύνη σε ΜμΕ» έχει ως στόχο την προώθηση της Ε.Κ.Ε σε ΜμΕ μέσα από μια ποικιλία των 73 έργων για περίπου 2.000 ΜΜΕ. ▪ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ: Υπουργικός απολογισμός βιωσιμότητας. Το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων εισήγαγε την υποβολή εκθέσεων αειφορίας σχετικά με τις επιδόσεις του στην Ε.Κ.Ε. και Εκθέσεις από τις δημόσιες διοικήσεις για τις επιδόσεις τους στην Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη. ▪ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ: Η κυβέρνηση προωθεί την εθελοντική πρωτοβουλία έκδοσης απολογισμών βιωσιμότητας για τις επιχειρήσεις μέσω της δημιουργίας μιας κατάταξης. Στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την Βιώσιμη Ανάπτυξη, η Κυβέρνηση διεξάγει ανά τομέα δραστηριοποίησης μια αξιολόγηση επιπτώσεων στην αειφορία. ▪ Κοινωνική Επιχειρηματικότητα: Η κυβέρνηση εισήγαγε τα κεφάλαια μικροπιστώσεων για την υποστήριξη των ανέργων, των γυναικών και μεταναστών start-up επιχειρηματιών. ▪ Ισότητα -Διαφορετικότητα: Η κυβέρνηση στηρίζει την -πορεία- ζωής προσανατολισμένη στις πολιτικές των επιχειρήσεων που αναπτύσσουν προσαρμοστικές συνθήκες εργασίας για την ισορροπία μεταξύ εργασίας-προσωπικής ζωής. Για παράδειγμα το πρόγραμμα «παράγοντας οικογένεια» αφορά στην ίση μεταχείριση των γυναικών στον τομέα της βιομηχανίας. ▪ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ στις δημόσιες συμβάσεις: Ο εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις (2009) επέτρεψε στις αναθέτουσες αρχές να επιβάλουν απαιτήσεις βιωσιμότητας σε υπεργολάβους, σχετικές με το αντικείμενο της σύμβασης.
ΙΤΑΛΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Πρωτοβουλία του ΟΟΣΑ κατά της διαφθοράς: Η κυβέρνηση υποστηρίζει την εφαρμογή Πρωτοβουλίας του ΟΟΣΑ κατά της διαφθοράς μέσω της ανάπτυξης του κατάλληλου νομοθετικού πλαισίου. ▪ Δομές & Θεσμοί, Νομοθεσία: Διυπουργική Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (IACHR) - Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας - www.cidu.esteri.it- έθεσε σε διαβούλευση το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Επιχειρήσεις και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα της Ιταλίας. Το κείμενο είναι το αποτέλεσμα μιας ευρείας διαβούλευσης που ξεκίνησε η IACHR με τους εκπροσώπους των θεσμικών οργάνων, των επιχειρήσεων, της κοινωνίας των πολιτών, τα συνδικάτα και εμπειρογνώμονες του κλάδου. ▪ Διάλογος και Δικαιώματα Καταναλωτών: Η Ε.Κ.Ε στις δημόσιες διοικήσεις αφορά στην ανάπτυξη μιας περισσότερο ολιστικής προσέγγισης σε τομείς Ε.Κ.Ε. όπως η διακυβέρνηση, οι εργαζόμενοι, το περιβάλλον και τις σχέσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η κυβέρνηση υποστηρίζει την ανάπτυξη των δικτύων μεταξύ των επιχειρήσεων και καταναλωτών για την προώθηση του διαλόγου σε θέματα Ε.Κ.Ε. Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων υλοποιεί ένα έργο για τις ΜΚΟ με στόχο να αποτελέσουν κανάλι – μέσο επικοινωνίας για την προώθηση και εφαρμογή της Ε.Κ.Ε. ▪ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ: Η κυβέρνηση και οι

	<p>περιφέρειες θα αναπτύξουν από κοινού ένα σύνολο εθνικών βασικών δεικτών απόδοσης Ε.Κ.Ε. ως κοινό σημείο αναφοράς για τις δημόσιες συμβάσεις, τα βραβεία και τη διαχείριση της διοίκησης. Το Υπουργείο Οικονομικής Ανάπτυξης, η Ιταλική Ένωση Τραπεζών και η Συνομοσπονδία των Ιταλικών βιομηχανιών υποστηρίζει τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών στον τραπεζικό τομέα. Η κυβέρνηση διαμορφώνει κίνητρα που θα υποστηρίξουν και θα ενθαρρύνουν την υποβολή εκθέσεων Ε.Κ.Ε. στις ΜμΕ και σε οργανισμούς/ενώσεις της κοινωνίας των πολιτών.</p>
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ανάλυση κινδύνου: Η Ολλανδική κυβέρνηση διεξάγει ανάλυση κινδύνου σε ολόκληρη την Ολλανδική οικονομία. Οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ τέθηκαν ως βάση για τον προσδιορισμό των τομέων κινδύνου στην ανάλυση. ■ ΟΟΣΑ - Εθνικό Σημείο Επικοινωνίας: Αντλώντας από την εμπειρία από άλλες χώρες, η ολλανδική κυβέρνηση καθορίζει το εθνικό σημείο Επικοινωνίας ως μια πιθανή διαμεσολάβηση και μηχανισμό παραπόνων για να καταστεί δυνατή η διερεύνηση των ολλανδικών εταιρειών που παραβιάζουν το κατευθυντήριοι γραμμές του ΟΟΣΑ.
ΔΑΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> ■ Εργαλεία υποστήριξης & παροχής Πληροφοριών: Για να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τις κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, το 2012, η κυβέρνηση-κατά τη διάρκεια της Δανέζικης προεδρίας -οργάνωσε μια διεθνή διάσκεψη για το θέμα αυτό. ■ Ανάπτυξη των σχέσεων με τις αναπτυσσόμενες χώρες: Danida είναι ένα πρόγραμμα επιχειρηματικών συνεργασιών στις αναπτυσσόμενες χώρες. Μέσω του προγράμματος η κυβέρνηση υποστηρίζει την υπεύθυνη ανάπτυξη μέσω της δημιουργίας εταιρικών σχέσεων μεταξύ των Δανικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες ■ Εργαλεία υποστήριξης & παροχής πληροφοριών: Στήριξη της κυβέρνησης για την ευαισθητοποίηση των δραστηριοτήτων σχετικά με το ηθικό εμπόριο και την υπεύθυνη διαχείριση της αλυσίδας εφοδιασμού. Παράδειγμα περιλαμβάνει το Ethical Trading Initiative της Δανίας. Η κυβέρνηση υποστηρίζει οργανώσεις και πρωτοβουλίες που προωθούν τη συζήτηση και τη γνώση μεταξύ των καταναλωτών και των επιχειρήσεων. ■ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ στις δημόσιες συμβάσεις: Οι δημοτικές συνεργασίες αναπτύσσουν μια κοινή προσέγγιση για τις πράσινες συμβάσεις με στόχο να εξασφαλιστεί η διαφάνεια, καθώς και ισότιμοι όροι ανταγωνισμού για τους προμηθευτές.
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δομές & Θεσμοί, Νομοθεσία: Για να εξασφαλιστεί η εφαρμογή των κατευθυντήριων αρχών των Ηνωμένων Εθνών για τις Επιχειρήσεις και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, η κυβέρνηση ανέπτυξε ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης σε συνεργασία με ενδιαφερόμενα μέρη για την υποστήριξη της υλοποίησης των αρχών. ■ Ανάπτυξη των σχέσεων με τις αναπτυσσόμενες χώρες: Πρόγραμμα συνεργασίας των επιχειρήσεων όπου η Φινλανδική κυβέρνηση υποστηρίζει χρηματοοικονομικά έργα υπεύθυνης επιχειρηματικής

	<p>συμπεριφοράς μέσω του Finnfund.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ NOMΟΘΕΣΙΑ: Το Υπουργείο Οικονομικών Υποθέσεων και Απασχόλησης επιθυμεί να τονίσει το ρόλο της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων, ως μέρος των δραστηριοτήτων καταπολέμησης της διαφθοράς. Στο πλαίσιο αυτό το κοινοβούλιο εξετάζει επί του παρόντος ένα νέο νομοσχέδιο της κυβέρνησης σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων (HE 108/2016 vp). ▪ NOMΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ: Το 2011 η Φινλανδική Κυβέρνηση πέρασε ένα ψήφισμα που υποχρεώνει όλες τις εταιρείες, των οποίων η μετοχική πλειοψηφία ανήκει στο κράτος, να υποβάλλουν έκθεση μη χρηματοοικονομικών στοιχείων. Για το σκοπό αυτό το ψήφισμα συνοδεύτηκε με ένα μοντέλο αναφοράς το οποίο θα πρέπει να ακολουθούν οι σχετικές εκθέσεις. Το μοντέλο αναφοράς στηρίζεται στο GRI, ISO 26000 και στις κατευθυντήριες γραμμές Λογιστικής ΔΣ για την κατάρτιση της έκθεσης του ΔΣ. ▪ ΕΣΔ/ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ: Online CSR Compass: Για την υποστήριξη των κοινωνικά υπεύθυνων δημόσιων συμβάσεων το φινλανδικό Υπουργείο Απασχόλησης και Οικονομίας έχει αναπτύξει μια ιστοσελίδα η οποία παρέχει συμβουλές σχετικά με τις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων. ▪ NOMΟΘΕΣΙΑ για καταπολέμηση διαφθοράς: Το Υπουργείο Οικονομικών Υποθέσεων και Απασχόλησης επιθυμεί να τονίσει το ρόλο της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων, ως μέρος των δραστηριοτήτων καταπολέμησης της διαφθοράς. Στο πλαίσιο αυτό το κοινοβούλιο εξετάζει επί του παρόντος ένα νέο νομοσχέδιο της κυβέρνησης σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων (HE 108/2016 vp).
ΓΑΛΛΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δομές & Θεσμοί, Νομοθεσία: Ενισχυμένη συνεργασία για την Ε.Κ.Ε. μεταξύ της Γαλλικής κυβέρνησης και του Γαλλικού Επιμελητηρίου Εμπορίου και Βιομηχανίας στοχεύοντας σε πρωτοβουλίες για την ενσωμάτωση Ε.Κ.Ε. στη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας. ▪ Ανάπτυξη των σχέσεων με τις αναπτυσσόμενες χώρες: Ε.Κ.Ε. ως μέρος της Διεθνούς Αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας. Η κυβέρνηση στηρίζει την ανάπτυξη της Ε.Κ.Ε. σε τρίτες χώρες παρέχοντας σε όλες τις πρεσβείες έναν «χάρτη πορείας για την Ε.Κ.Ε.». Επίσης, ο Οργανισμός Ανάπτυξης στοχεύει να είναι πρωτοπόρος στην εφαρμογή των αρχών της Ε.Κ.Ε. στην αναπτυξιακή πολιτική. ▪ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ: Για να υποστηρίξει πρωτοβουλίες Ε.Κ.Ε. σε επίπεδο ΕΕ, η κυβέρνηση προωθεί την κοινωνική και περιβαλλοντική διαφάνεια στις επιχειρήσεις μέσω της ανάπτυξης κοινωνικών και περιβαλλοντικών δεικτών, που θα πρέπει να απαιτούν οι εταιρείες καθώς είναι υπεύθυνες για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των υπερβολικών τους. Η κυβέρνηση προβλέπει να διαπραγματευτεί την επέκταση των αρμοδιοτήτων των συνδικαλιστικών οργανώσεων να περιλαμβάνουν τη βιωσιμότητα, τις διαδικασίες για την αντιμετώπιση των κινδύνων για τη δημόσια υγεία με κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς δείκτες. ▪ NOMΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ: Οι νομικές απαιτήσεις

	<p>υποβολής εκθέσεων έχουν επεκταθεί για να συμπεριλάβουν ένα μεγαλύτερο εύρος από εταιρείες. Επίσης, η κυβέρνηση δίνει αναφορά σχετικά με την Ε.Κ.Ε. στο Κοινοβούλιο κάθε τρία χρόνια. Αντίστοιχο νομοθετικό πλαίσιο έχει θεσπιστεί για να υποβάλουν έκθεση σχετικά με τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων εξαρτώνται από τον αριθμό των απασχολούμενων στις επιχειρήσεις. Το «σχέδιο Υποδειγματικό κράτος» περιλαμβάνει στρατηγικές προσεγγίσεις και τις επιδόσεις Ε.Κ.Ε. για τις κρατικές διοικήσεις, καθώς και τη στήριξη για τις υπεύθυνες οικολογικά δημόσιες συμβάσεις.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: Η κυβέρνηση είναι στην τρίτη φάση του σχεδίου για τη γενίκευση της εκπαίδευσης Αειφόρου Ανάπτυξης η οποία ενσωματώνει την εταιρική κοινωνική ευθύνη σε όλα τα επίπεδα της στο εκπαιδευτικό σύστημα. Μέσω του Εθνικού Οργανισμού Έρευνας και του προγράμματος MOVIDA η κυβέρνηση παρέχει οικονομική στήριξη για την υλοποίηση ερευνών Ε.Κ.Ε. ▪ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ: Το 2012 η κυβέρνηση εισήγαγε την υποχρέωση υποβολής εκθέσεων για τις εταιρείες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων σύμφωνα με τις οποίες θα πρέπει να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνουν υπόψη τους στόχους της κοινωνικής, περιβαλλοντικής και της χρηστής διακυβέρνησης στις επενδυτικές πολιτικές τους. Η κυβέρνηση θα πρέπει να δημιουργήσει μια ανεξάρτητη Επιτροπή Ε.Κ.Ε. ώστε να διασφαλιστεί ότι τα δάνεια που παρέχονται από την Τράπεζα Δημόσιων Επενδύσεων (PIB) είναι κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνα.
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εργαλεία υποστήριξης & παροχής πληροφοριών: Η Πρωτοβουλία CSR (International CSR initiative (ICSR)) έχει αναπτυχθεί για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στις αναπτυσσόμενες χώρες, για παράδειγμα, προσφέρει ένα δωρεάν online εργαλείο Ε.Κ.Ε. ανάλυσης ενδεικτικού κινδύνου για τις διεθνείς επιχειρηματικές δραστηριότητες και προσφέρει υποστήριξη σε ΜμΕ μέσω των 'ICSR vouchers'. ▪ Δομές & Θεσμοί, Νομοθεσία: Για να εξασφαλιστεί ότι Ολλανδικές εταιρείες φροντίζουν για τα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων μερών τους όταν λειτουργούν στο εξωτερικό, προβλέπει την υποχρέωση κάθε νομικό πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για τις πράξεις του όπως και οι επιχειρηματικές δραστηριότητες θα πρέπει να συμμορφώνονται με την εθνική νομοθεσία στην εν λόγω χώρα. ▪ Ανάπτυξη των σχέσεων με τις αναπτυσσόμενες χώρες: Οι επιχειρήσεις που υποβάλλουν αίτηση για κρατική χρηματοδότηση πρέπει να επιβεβαιώσουν τη δέσμευσή τους στις αρχές του ΟΟΣΑ, και στην περίπτωση των μεγάλων χρηματοδοτικών προγραμμάτων, οι επιχειρήσεις πρέπει να προβούν σε ανάλυση για την αξιολόγηση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών κινδύνων των σχετικών έργων.
ΙΣΠΑΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Βραβεύσεις ή Ετικέτες Αναγνώρισης Επιχειρήσεων: Ως μέρος της υλοποίησης των 100 μέτρων που εισήγαγε στη στρατηγική για την

	<p>επιχειρηματικότητα και την απασχόληση των νέων (2013-2016), οι εργοδότες μπορούν να λάβουν μια ετικέτα αναγνώρισης, αν αναλάβουν την ευθύνη για την υποστήριξη της ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ για καταπολέμηση διαφθοράς: Νόμος 19/2013, της 9ης Δεκεμβρίου απαιτεί από όλες τις δημόσιες διοικήσεις και τους φορείς να δημοσιεύουν πληροφορίες σχετικά με τις συμβάσεις που συνάπτονται, τις κρατικές επιδοτήσεις και τις κρατικές ενισχύσεις, καθώς και τις αμοιβές διευθυντικών στελεχών.
ΣΟΥΗΔΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ΚΙΝΗΤΡΑ για SRI: Το κρατικό ίδρυμα για διμερή χρηματοδότηση της ανάπτυξης, Swedfund, το 2012 δεσμεύθηκε με το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις βιώσιμες επενδύσεις. ▪ Πρόσβαση στην Απασχόληση: Με έμφαση στην κοινωνική καινοτομία και την κοινωνική επιχειρηματικότητα ο Σουηδικός Οργανισμός για την Οικονομική και Περιφερειακή Ανάπτυξη προωθεί δύο προγράμματα: 1. Συνεταιριστική ανάπτυξη - το οποίο προσφέρει καθοδήγηση, κατάρτιση και ενημέρωση σχετικά με την ανάπτυξη των συνεταιρισμών και το 2. πρόγραμμα κοινωνικής επιχείρησης - με στόχο την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. ▪ Ισότητα και Διαφορετικότητα: Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για το Εργασιακό Περιβάλλον εξετάζει τη χρήση της Ε.Κ.Ε. ως έναν τρόπο για την ενίσχυση της κερδοφορίας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, μέσω της επιχειρησιακής ποικιλομορφίας. ▪ Οδηγίες για το περιβάλλον: Η κυβέρνηση ανέπτυξε ένα «Χάρτη Πορείας για το ΚΛΙΜΑ- 2050». Ένα σημαντικό μέρος του συγκεκριμένου Χάρτη οφείλεται στον διάλογο με την επιχειρηματική κοινότητα. ▪ Σχέδιο Δράσης: Το 2010, ανατέθηκε στο Σουηδικό Οργανισμό Χημικών Προϊόντων να αναπτύξει ένα σχέδιο δράσης για ένα τοξικά ελεύθερο καθημερινό περιβάλλον. Το σχέδιο περιλαμβάνει τα αποτελέσματα του διαλόγου μεταξύ των ενδιαφερομένων με τους τομείς υψηλού κινδύνου για την προώθηση της μείωσης των επιβλαβών χημικών ουσιών.
ΒΕΛΓΙΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ΟΔΗΓΙΑ: Οι Βελγικές ομοσπονδιακές Δημόσιες Υπηρεσίες (FPS) θα πρέπει να αναπτύξουν έναν οδηγό για SRI που θα υποστηρίξει την εφαρμογή του στη διαχείριση των οικονομικών πόρων και στις δημόσιες συμβάσεις. Για παράδειγμα, BELSIF- το Βελγικό Φόρουμ για την αειφόρο και κοινωνικά υπεύθυνη επένδυση λειτουργεί ως μια βάση γνώσεων SRI για το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα στο Βέλγιο. ▪ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ: Πιλοτικό πρόγραμμα για την εφαρμογή του ISO 26000 και του Global Reporting Initiative (GRI) σε κυβερνητικούς οργανισμούς. Παράλληλα με αυτά τα πιλοτικά προγράμματα, έχει αναπτυχθεί ένα εγχειρίδιο για να συνοδεύσει τα πρώτα βήματα των άλλων υπηρεσιών κοινής ωφέλειας για την ανάπτυξη μιας έκθεσης αειφορίας. Το Βέλγιο σχεδιάζει μια νομοθετική πρωτοβουλία που θα υποχρεώνει τα συνταξιοδοτικά ιδρύματα να δημοσιεύουν τις εκθέσεις διαφάνειας. Αυτό θα συμβεί μέσω της τροποποίησης του βελγικού δικαίου για τις επικουρικές συντάξεις προκειμένου να ενισχυθεί η εφαρμογή των νόμων με ηθικές ρήτηρες.

ΑΥΣΤΡΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Βραβεύσεις ή Ετικέτες Αναγνώρισης Επιχειρήσεων: NESTORGOLD seal -Το βραβείο αυτό έχει ως στόχο να προωθήσει την ενεργό διαχείριση της ηλικίας. Με βάση τα στάδια της διαδικασίας και της πιστοποίησης, το βραβείο απονέμεται σε εταιρείες που έχουν εφαρμόσει αποτελεσματικές και ενεργητικές στρατηγικές πάνω στη διαχείριση της ηλικίας. ▪ ΕΣΔ: Ο στόχος του σχεδίου δράσης είναι η εισαγωγή περιβαλλοντικών και κοινωνικών κριτηρίων στις δημόσιες συμβάσεις. Το ομοσπονδιακό σχέδιο υποχρεώνει σε δράση όλες τις δημόσιες αρχές να καθορίσουν τα κριτήρια βιωσιμότητας προκειμένου να ληφθούν υπόψη στις δημόσιες συμβάσεις.
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ανταλλαγή γνώσεων / παροχή πληροφοριών / διάδοση ορθών πρακτικών: Πρωτοβουλία TRADING FOR GOOD είναι ένα online εργαλείο για τις ΜμΕ με στόχο τη διάδοση καλών πρακτικών, αλλά και την «εμπορία» τους. Επίσης, χρησιμοποιείται από εταιρείες όλων των μεγεθών με στόχο την παρακολούθηση και την προώθηση της ευθύνης στις αλυσίδες εφοδιασμού. ▪ Ισότητα και Διαφορετικότητα: Ενίσχυση των γυναικών στα ΔΣ των επιχειρήσεων. Η κυβέρνηση εργάζεται για να προωθήσει την ένταξη περισσότερων γυναικών στα διοικητικά συμβούλια εισηγμένων εταιρειών του Ηνωμένου Βασιλείου. Το βάρος εστιάζεται στη συλλογή πληροφοριών, παρά στη νομοθεσία. ▪ Πρόσβαση στην Απασχόληση: Κοινωνική κινητικότητα-Business Compact έχει το συγκεκριμένο στόχο να διασφαλίσει ότι όλοι οι νέοι έχουν δίκαιη και ανοικτή πρόσβαση στην απασχόληση. ▪ ΕΣΔ: Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει δημιουργήσει έναν οδηγό καλών πρακτικών για τις προμήθειες στους οργανισμούς του δημόσιου τομέα, με τα απαραίτητα συνοδευτικά έγγραφα.
ΠΟΛΩΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εταιρικός Εθελοντισμός και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα: Operational Programme Civic Initiatives Fund (OP CIF) 2009-2013 είχε ως στόχο την προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και εταιρικού εθελοντισμού για την ενσωμάτωση και τον συνδυασμό των κοινωνικών και επαγγελματικών δραστηριοτήτων. Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής. ▪ Εκστρατείες Ενημέρωσης: Για το συντονισμό των πρωτοβουλιών Ε.Κ.Ε. σε εθνικό επίπεδο, δημιουργήθηκε μια ομάδα για θέματα Ε.Κ.Ε. στην οποία προέδρευε ο Υφυπουργός Οικονομίας. Η ομάδα στόχευε στην ευαισθητοποίηση σχετικά με την Ε.Κ.Ε., και στη δημοσίευση υλικού καθοδήγησης για τις επιχειρήσεις όπως και στην υλοποίηση αναλύσεων της απόδοσης της Ε.Κ.Ε. Το Υπουργείο Οικονομίας είχε αναπτύξει μια ιστοσελίδα Ε.Κ.Ε που λειτουργούσε ως κέντρο γνώσης και ως πλατφόρμα για την ανταλλαγή εμπειριών, όπως και προγράμματα Μητρώο Καθαρής Παραγωγής και Υπεύθυνης Επιχειρηματικότητας που αναδείκνυε τις επιχειρήσεις που με υπευθυνότητα καταναλώνουν και μειώνουν τα απόβλητά τους. ▪ Βραβεία: Η κυβέρνηση στηρίζει τα «Clean Business Awards» για το περιβάλλον προωθώντας τις υπεύθυνες ΜμΕ. Η κυβέρνηση υποστηρίζει τις οργανώσεις «Πολωνικό Προϊόν του Μέλλοντος» και το «eCO2

	<p>Καινοτομία », καθώς και τη χορήγηση του Βραβείου «Μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου».</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: Μέσω του νόμου για το εκπαιδευτικό σύστημα και του κανονισμού του Προγράμματος Σπουδών, η κυβέρνηση υποστηρίζει την ενσωμάτωση των αρχών της Ε.Κ.Ε. ▪ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΚΤΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ: Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής διοργανώνει την κατάρτιση εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης σε θέματα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Το Υπουργείο Οικονομίας οργανώνει εκπαίδευση, για τα στελέχη των επιχειρήσεων όπου το κράτος είναι ο μεγαλύτερος μέτοχος, σε θέματα διαχείριση ESG καθώς και για την υποβολή εκθέσεων μη χρηματοοικονομικών στοιχείων. Η κυβέρνηση υποστηρίζει την Υπεύθυνη Επιχειρηματικότητα με ένα Φόρουμ το οποίο διεξάγει δραστηριότητες για την ενσωμάτωση της Ε.Κ.Ε. στην εκπαίδευση.
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκστρατείες Ενημέρωσης: Η Ιρλανδία έχει αναπτύξει μια βάση δεδομένων για την «Επιχειρηματικότητα στην κοινότητα» όπου παρέχει παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς. Το πλαίσιο για το «Βιώσιμο Μέλλον μας» (2012), ξεκίνησε από το Τμήμα Περιβάλλοντος, Κοινοτήτων και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθορίζοντας ένα φιλόδοξο σχέδιο συμπεριλαμβανομένων 70 μέτρων για να δημιουργηθεί ένα βιώσιμο μέλλον στην Ιρλανδία, δίνοντας έμφαση στην ανάπτυξη μιας «πράσινης οικονομίας». ▪ Βραβεία: Το Πρόγραμμα Πράσινη Φιλοξενία προωθεί την περιβαλλοντική βιωσιμότητα στους Ιρλανδικούς τομείς της φιλοξενίας μέσα από τρία βραβεία: <ul style="list-style-type: none"> -Οικολογικό Σήμα -Πράσινη φιλοξενία. -Βραβείο Πράσινη φιλοξενία. -Πράσινη φιλοξενία ετικέτα Eco-Τουρισμού. ▪ Προγράμματα Ευαισθητοποίησης για το περιβάλλον: Πρόγραμμα Πράσινης Φιλοξενίας (GHP) στοχεύει στην προώθηση της περιβαλλοντικής αειφορίας και της «πράσινης επιχειρηματικότητας» στη φιλοξενία και στον τομέα του τουρισμού. Περιβαλλοντική ευθύνη θα μπορούσε να περιλαμβάνει την αγορά τοπικών προϊόντων και να ενθαρρύνει τους επισκέπτες να ενεργήσουν υπεύθυνα στο τοπικό περιβάλλον και τη χρήση «πράσινων υπηρεσιών». Για την προώθηση αυτή, GHP εισήγαγε τρεις ετικέτες που μπορεί να είναι χορηγούνται σε επιχειρήσεις στον τομέα της φιλοξενίας: <ul style="list-style-type: none"> -Οικολογικό Σήμα -Πράσινη φιλοξενία. -Βραβείο Πράσινη φιλοξενία. -Πράσινη φιλοξενία ετικέτα Eco-Τουρισμού.
ΛΕΤΟΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Νομοθεσία για δημόσιες συμβάσεις: Οι οδηγίες 2004/18 / ΕΚ και 2004/17 / ΕΚ διαμόρφωσαν το νομικό πλαίσιο για τις πράσινες προμήθειες στη Λετονία με την εισαγωγή περιβαλλοντικών κριτηρίων σε διαγωνισμούς.
ΜΑΛΤΑ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ: Η κυβέρνηση προωθεί τη διαφάνεια του χρηματοπιστωτικού τομέα με την ενθάρρυνση Εκθέσεων μη χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, υποχρεώνοντας κρατικές εταιρείες να αναφέρονται σε θέματα Ε.Κ.Ε. Προωθεί τις

	<p>διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές για θέματα διαφάνειας στον ιδιωτικό τομέα και οργανώνει ενημερωτικά σεμινάρια διακυβέρνησης για τις επιχειρήσεις.</p>
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Προγράμματα Ευαισθητοποίησης για το κλίμα: Η συμμαχία των φιλικών προς το κλίμα οικισμών (από το 2008) έχει ως στόχο να ενθαρρύνει την ανάπτυξη τοπικών στρατηγικών φιλικών προς τα περιβάλλον καθώς και την υποστήριξη της εφαρμογής τοπικών πρωτοβουλιών. Το πρόγραμμα υπό την καθοδήγηση του Ινστιτούτου Κοινωνιολογίας της Ουγγρικής Ακαδημίας Επιστημών απευθύνεται σε επιχειρήσεις, ΜΚΟ αλλά και πολίτες και μπορεί να λειτουργήσει ως προγράμματα της κοινότητας στοχεύοντας «στην εισαγωγή πράσινης ενέργειας ή τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης». Οι στόχοι της συγκεκριμένης πρωτοβουλίας: <ul style="list-style-type: none"> -Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, σύμφωνα με τις διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές, -Μετριασμός των συνεπειών από τις κλιματικές αλλαγές που ήδη λαμβάνουν χώρα και -Ευαισθητοποίηση και ανάπτυξη καλών πρακτικών για υπεύθυνη περιβαλλοντική συμπεριφορά.